

Spærret

Efter julenummeret af *All the Year Round* 1867 med bidrag af
Charles Dickens og Wilkie Collins

Charles Dickens

Spærret

Efter julenummeret af All The Year Round 1867 med
bidrag af

Charles Dickens

Wilkie Collins

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens og Wilkie Collins: *Spærret* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens & Wilkie Collins: *Spærret* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Ouverturen

Året og dagen i måneden, den 30. november 1835. Tiden i London efter det store ur på St. Paulskirken kl. 10 om aftenen. Alle de mindre londonske kirkeure lader deres metalstruber høre. Nogle begynder næsvist før det svære ur på den store domkirke; andre begynder sendrægtigt tre, fire, fem slag bag efter det; men alle stemmer så godt med hinanden, at de efterlader en genklang i luften, som om den vingede fader, der æder sine egne børn, havde gjort et klingrende hug med sin le, idet han fløj hen over byen.

Hvad er det for et ur, der slår sagtere end de fleste af de andre, lyder så meget nærmere ved øret og er så langt bagud i aften, at det kun stemmer i med efterklangen? Det er uret på Hittebørnshospitalet. Der var en tid, da hittebørnene blev modtaget uden undersøgelse i en vugge ved porten; nu derimod gøres der forespørgsler om dem, og de modtages ligesom af nåde fra de mødre, der giver slip på al naturlig kundskab om og ethvert krav på dem i fremtiden.

Det er fuldmåne, og aftenen er smuk med lette skyer. Dagen har været det modsatte af smuk, da gaderne er sorte af dynd og snavs, som en tæt tåge har gjort endnu tykkere. Den tilslørede dame, der vandrer frem og tilbage i nærheden af Hittebørnshospitalets bagport, kan nok trænge til at have tyksålede sko på i aften.

Mens hun vandrer frem og tilbage, undgår hun droskernes holdeplads, standser ofte ved den vestlige ende af den store, firkantede gårdmur og vender ansigtet imod porten. Ligesom den måneklare himmels renhed er oven over og de tilsølede

brosten er neden under hende, er hendes tanker måske delt mellem to udsigter, fremkaldte af tanker eller erfaring. Ligesom hendes fodtrin ved at krydse og atter krydse hinanden har frembragt en labyrint i dyndet, har hendes spor her i livet måske hildet sig i et indviklet og uopløseligt net.

Bagporten i Hittebørnshospitalet går op, og en ung pige kommer ud. Damen træder til side, ser sig nøje om, lægger mærke til, at porten bliver lukket sagte indefra, og går bag efter hende.

Et par gader er blevet tilbagelagt i tavshed, førend hun, idet hun følger tæt bag efter genstanden for sin opmærksomhed, udstrækker hånden og rører ved hende. Nu bliver den unge pige stående og vender sig forundret om.

"De rørte ved mig i aftes; men da jeg drejede hovedet, ville De ikke tale. Hvorfor forfølger De mig som et stumt genfærd?"

"Det var ikke," svarede damen med dæmpet stemme, "fordi jeg ikke ville tale, men fordi jeg ikke kunne, da jeg prøvede på det."

"Hvad vil De mig? Har jeg nogen sinde gjort Dem noget ondt?"

"Nej, aldrig."

"Kender jeg Dem?"

"Nej."

"Hvad vil De mig da?"

"Der er to guineas i dette papir. Tag mod min lille ringe gave, så skal jeg sige Dem det."

Over det unge fruentimmers ansigt, der er smukt og ærligt, udbreder der sig en rødme, idet hun svarer: "Der er ikke et voksent menneske eller barn i hele den store anstalt, jeg hører

til, som ikke har et godt ord til Sally. Jeg er Sally. Ville folk have så gode tanker om mig, hvis jeg kunne købes?"

"Det er ikke min hensigt at købe Dem; jeg vil kun give Dem en ringe gave."

Fast, men ikke uvenligt lukker Sally den tilbydende hånd og skyder den fra sig. "Er der noget, jeg kan gøre for Dem, frue, som jeg ikke vil gøre for dets egen skyld, tager De storlig fejl, hvis De tror, jeg vil gøre det for penge. Hvad er det, De vil?"

"De er en af barnepigerne eller gangkonerne i hospitalet; jeg så Dem komme ud derfra både i aftes og i aften."

"Ja, jeg er. Jeg er Sally."

"Der er en venlig tålmodighed i Deres ansigt, som får mig til at tro, at ganske små børn hænger ved Dem."

"Gud velsigne dem! Ja, det gør de."

"Jeg er den ulykkelige moder til et lille barn, som for nylig er sat under Deres varetægt. Jeg har en bøn til Dem."

Med instinktiv ærbødighed for den tillid, som har slået sløret til side, trækker Sally, hvis hele væsen er naturligt og utvungent, det for igen og begynder at græde.

"Vil De høre min bøn?" spørger damen indtrængende. "De vil jo ikke være døv for den kvalfulde bøn fra en så nedbøjet bønfoldende som mig?"

"O Gud, Gud!" udbryder Sally. "Hvad kan, hvad skal jeg sige? Tal ikke om bønner. Bønner skal henvendes til Gud, der er alles fader, og ikke til barnepiger og sådanne folk. Og hør, jeg bliver kun et halvt år endnu, hvor jeg er, til en anden kan blive oplært til min gerning. For jeg skal giftes og var ikke gået ud i aftes så lidt som i aften; men min Dick – den unge mand, jeg skal giftes

med – ligger syg, og jeg skal hjælpe hans moder og søster med at våge over ham."

"Gode, kære Sally," stønner damen og griber fat i hendes kjole, "så sandt De er fuld af håb, og ethvert håb for mig er bristet; så sandt der åbner sig en smuk vej gennem livet for Dem, som aldrig kan åbne sig for mig; så sandt De kan stræbe efter at blive en agtet kone og en stolt moder, så sandt De er en levende, elskende kvinde, så hør for Guds skyld min inderlige bøn!"

"Ak, ak!" udbryder Sally, hvis fortvivlelse når højdepunktet i det sidste Ak; "Hvad skal jeg dog gøre? Se, hvorledes De vender mine egne ord imod mig! Jeg fortæller Dem, at jeg skal giftes, ene og alene for at gøre det tydeligere for Dem, at jeg, om jeg også ville, ikke kan hjælpe Dem, De stakkel, og så får De mig selv til at synes, at det er grusomt af mig at gifte mig og ikke hjælpe Dem. Det er ikke smukt af Dem. Er det vel smukt af Dem, De stakkel?"

"Hør mig, kære Sally. Min bøn gælder ikke hjælp i fremtiden, men vedrører noget, der allerede er sket. Den kan opfyldes med to ord."

"Så! Det bliver jo værre og værre, som om jeg kunne vide, hvad det er for to ord, De mener!"

"Jo, De ved. Hvad er det for navne, man har givet mit stakkels barn? Mere spørger jeg ikke om. Jeg har læst stedets vedtægt og ved, at han er blevet døbt og indført i bogen med et eller andet navn. Han blev modtaget i mandags aftes. Hvad har de kaldt ham?"

Havde Sally ikke hindret det, ville damen have kastet sig på knæ for hende i det dybe slam i den sidegade, de havde forvildet

sig hen i, et tomt, for den ene ende lukket stræde, der førte til hospitalets mørke have.

"Lad være, lad være! Jeg bliver til mode, som om jeg foresatte mig at gøre noget godt. Lad mig endnu en gang se Deres smukke ansigt. Læg begge Deres hænder i mine og lov mig så, at De ikke vil spørge mig om mere end de to ord."

"Det lover jeg Dem."

"Og at De aldrig vil misbruge dem, hvis jeg siger dem."

"Aldrig! Aldrig!"

"Walter Wilding."

Damen lægger sit ansigt på barnepigens bryst, drager hende tæt ind i sin favn med begge sine arme, fremmumler en velsignelse og de ord: "Kys ham fra mig!" og er borte.

Året og dagen i måneden, den første søndag i oktober 1847. Tiden i London efter det store ur på St. Paulskirken kl. 1½. I dag går uret på Hittebørnshospitalet temmelig ens med domkirkens. Gudstjenesten i kapellet er forbi, og hittebørnene spiser til middag.

Efter skik og brug er der mange tilskuere ved måltidet, nogle af bestyrerne, hele familier af menigheden, mindre klynger af begge køn og enkelte personer af forskellige klasser. Den klare efterårssol trænger frisk ind i salene, og de svære vinduer, den skinner igennem, og de panelerede vægge, den falder på, er vinduer og vægge som de, der findes over alt i Hogarths billeder. Pigernes og de yngre børns spisesale har den største tiltrækningskraft. Pyntelige opvartersker smutter stiltiende om ved de ordentlige og stille borde; tilskuerne går videre eller bliver stående, ligesom de har lyst; de hviker ofte om et eller

andet ansigt, og mange af ansigterne egner sig også til at fængsle opmærksomheden. Nogle af de besøgende er stadige gæster og har stiftet bekendtskab med dem, der sidder ved bordene; de standser for at bukke sig ned og sige et par ord, og det gør ikke deres godmodighed nogen skam, at der her i almindelighed findes tiltrækkende personligheder.

Ensformigheden ved de lange, rummelige sale og de dobbelte rækker af ansigter afbrydes på en behagelig måde af sådanne tilfældigheder, hvor små de end er.

Blandt de tilstedeværende er der en tilsløret dame uden ledsager, og det lader til, at nysgerrighed og lejlighed ikke før har ført hende derhen. Hun ser ud, som om hun bliver lidt forvirret ved dette syn, og mens hun går ned langs med bordene, er det med tøvende skridt og et forlegent væsen. Omsider kommer hun til drengenes spisesal, der er så lidt søgt, at der ingen fremmede er derinde, da hun lukker døren op.

Men lige i døren står tilfældigvis en vagthavende, ældre opvarterske, en slags plejemoder eller husholderske, som damen henvender nogle naturlige spørgsmål til, om hvor mange drenge der er; i hvilken alder de i almindelighed sættes ud i livet; om de ofte ytrer lyst til at komme til søs. Hun vedbliver således i en mere og mere dæmpet tone, indtil hun til sidst spørger: "Hvem af dem er Walter Wilding?"

Opvartersken ryster på hovedet. Det er imod reglerne.

"Ved De, hvem der er Walter Wilding?"

Så levende føler opvartersken, hvor skarpt damens øjne iagttage hendes ansigt, at hun selv holder sine øjne fæstet på gulvet, for at de ikke skal røbe hende ved at vende sig i den rigtige retning.

"Ja, jeg ved; men det tilkommer mig ikke at nævne navne for fremmede."

"Så kan De jo vise mig ham uden at sige noget."

Damens hånd bevæger sig sagte hen mod opvarterskens. Ophold og tavshed.

"Jeg vil gå rundt om bordene," siger opvartersken tilsyneladende uden at tale til damen. "Følg mig med Deres øjne. Den dreng, jeg bliver stående og taler til, er Dem uvedkommende; men den, jeg rører ved, er Walter Wilding. Sig ikke mere til mig og gå lidt til side."

Damen går hurtigt ind i salen og ser sig om. Efter nogle øjeblikke går opvartersken langsomt ned langs den udvendige side af bordene på sin venstre hånd, går hele rækken igennem, vender om og går tilbage langs den indvendige side. Med et sideblik til damen bukker hun sig, bøjer sig forover og taler, og den dreng, hun har talt til, løfter hovedet i vejret og svarer. Godmodigt og utvungent lægger hun, mens hun hører efter, hvad han siger, sin hånd på skulderen af den dreng, der sidder ved hans højre side, og for at denne bevægelse tydeligt kan blive set, lader hun sin hånd blive liggende på skulderen, mens hun atter taler, og klapper ham et par gange, førend hun går. Derpå går hun bordene rundt uden at røre ved flere og går ud ad en dør i den modsatte ende af den lange sal.

Der er afspist, og damen går ligeledes ned langs den udvendige side af bordene, tilbagelægger den hele række, vender om og går tilbage langs den indvendige side. Heldigvis for hende er imidlertid flere fremmede kommet ind og står spredte hist og her. Hun slår sit slør tilbage, standser ved den

dreng, der er blevet rørt ved, og spørger ham, hvor gammel han er.

"Tolv år, frue," svarer han, idet han fæster sine klare øjne på hendes.

"Er du rask og har det godt?"

"Ja, frue."

"Vil du have dette sukkergodt?"

"Hvis De vil være så god at give mig det."

Idet damen bukker sig, rører hun ved drengens ansigt med sin pande og sit hår, og efter derpå igen at have slået sit slør ned, går hun videre ud ad døren uden at se sig tilbage.

Første akt

Tæppet går op

Inde i en gård i City, som var *spærret* både for vogne og fodgængere, en gårdsplads med udgang til en stejl, glat og kroget gade, havde vinhandlerne en gros Wilding & Co. deres forretningslokale. Sandsynligvis som en spøgefuld indrømmelse af denne hovedadgangs vanskelige art bar det sted, som lå nærmest ved Themsen, og hvorfra man kunne komme over den – hvis nogen i øvrigt havde så ringe lugtesans, at han kunne have lyst dertil –, navn af Halsbrækningstrappen, ligesom gården selv i gamle dage særtegnende var blevet kaldt Krøblingekrogen.

Mange år før 1861 var folk holdt op at tage både ved Halsbrækningstrappen og færgefolk at lægge til der. Den smule fedtede brolægning var ved en langsom selvmordsproces sunket ned i floden, og nogle stumper af pæle og en fortøjningsring af rustent jern var alt, hvad der var tilbage af de svundne halsbrækningsherligheder; for vel kunne en lastet kulpram stundom slumpe derind, og nogle arbejdsomme kuldragere vise sig, tilsyneladende avlede af dyndet, aflevere lasten rundt omkring i nabolaget, støde fra land og forsvinde; men for det meste var den hele færdsel ved Halsbrækningstrappen indskrænket til at bringe fulde og tomme fade og flasker til og fra Wilding & Co.s kældre. Men endog denne færdsel forefaldt kun lejlighedsvis, og som alleroftest kom den snavsede, uanstændige tøjte af en flod sivende ganske alene og slikkede på den rustne ring, som om den havde hørt fortælle om dogen

og Adriaterhavet og ville giftes med den store vedligeholder af dens uhumskhed, Hans Højvelbårenhed lordmayoren.

Omkring to hundrede og halvtreds skridt til højre oppe på bakken lige overfor lå Krøblingekrogen. Der var en pumpe i Krøblingekrogen, og der var et træ i Krøblingekrogen, og hele Krøblingekrogen tilhørte Wilding & Co., hvis kældre borede sig ind under den, og hvis bolig tårnede sig op oven på den. Den havde virkelig været en bolig i de dage, da købmænd boede i City, og havde et højtideligt skærmtag over dørene uden nogen synlig støtte, ligesom en himmel over en gammeldags prædikestol. Tillige havde den en del lange, smalle striber af vinduer, der sad således i dens alvorlige, grundmurede facade, at de gjorde den symmetrisk grim. Endvidere havde den på taget en kuppel med en klokke.

"Når en mand på fem og tyve år kan sætte sin hat på og sige: "Denne hat dækker ejeren af denne ejendom og den forretning, der drives i den," så mener jeg, mr. Bintrey, at han uden at være en pralhans kan have lov til at være inderlig taknemmelig. Jeg ved ikke, om De er af samme mening; men mig forekommer det således."

Således talte Walter Wilding til sin retskonsulent i sit kontor, idet han, for at lade gerningen svare til ordet, tog sin hat ned fra dens knage og hængte den op igen for ikke at overskride den ham medfødte beskedenhed.

Walter Wilding var en oprigtig og ligefrem mand og så ikke ud til at have synderlig verdenserfaring. Hans hudfarve var påfaldende rød og hvid, og hans krop, skønt velskabt, alt for svær for så ung en mand; hans hår var stridt, men krøllet, og hans lyseblå øjne udtrykte venlighed. Tillige var han

ualmindelig meddelsom; men hans snaksomhed var det ubetvingelige udbrud af tilfredshed og taknemmelighed. Bintrey derimod var tilbageholden, havde et par blinkende perler af øjne i et stort, ludende, skaldet hoved og godtede sig stille, men hjerteligt over det latterlige ved åbenhed i tale, hånd eller hjerte.

"Ja," sagde Bintrey, "ja; ha, ha, ha!"

På pulten stod der en karaffel, to vinglas og en tallerken med små tvebakker.

"Smager denne fem og fyrre år gamle portvin Dem?" spurgte Wilding.

"Om den gør? Jo, det gør den rigtignok."

"Den er også fra den bedste ende af vort bedste rum med fem og fyrre år gammel portvin."

"Jeg takker Dem, den er ganske ypperlig."

Idet han holdt sit glas i vejret og så kælent på det, lo han igen ad det naragtige i at give en sådan vin bort.

"Og nu," sagde Wilding med barnlig glæde over at tale om forretninger, "tror jeg, at vi har fået alt i orden."

"Alt i orden," sagde Bintrey.

"En kompagnon optaget i firmaet –"

"Kompagnon optaget i firmaet," sagde Bintrey.

"Indrykket annoncer om en husholderske –"

"Indrykket annoncer om en husholderske," sagde Bintrey.

"Man henvender sig personlig i Krøblingekroen, Great Tower Street, fra ti til tolv, – i morgen nemlig."

"Min kære salig moders sager afsluttede –"

"Afsluttede," sagde Bintrey.

"Og alle omkostninger betalt."

"Og alle omkostninger betalt," sagde Bintrey med en fnisen, der sandsynligvis hidrørte fra den underlige omstændighed, at de var blevet betalt uden indsigelse.

"Jeg bliver altid rørt, når jeg nævner min kære salig moder, mr. Bintrey," vedblev Wilding, idet hans øjne fyldtes med tårer, som han tørrede af med sit lommetørklæde. "De ved, hvor højt jeg elskede hende, og som hendes konsulent ved De også, hvor højt hun elskede mig. Vi elskede hinanden som moder og søn og oplevede ikke et eneste øjeblik uenighed eller utilfredshed fra den tid, hun tog mig under sin varetægt. Tretten år i alt, og i de otte af disse var jeg i fortrolighed godkendt som hendes søn! De kender historien, mr. Bintrey, ingen bedre end De." Wilding sukkede og tørrede sine øjne uden at søge at skjule det.

Bintrey godtede sig med den latterlige portvin og sagde efter at have ladet den rulle i sin mund: "Jeg kender historien."

"Min kære salig moder, mr. Bintrey," vedblev vinhandleren, "var blevet skammeligt bedraget og havde lidt grusomt; men om dette emne var hendes læber altid lukket. Af hvem og under hvilke omstændigheder hun blev bedraget, ved kun Vorherre; hun røbede ikke den, der havde sveget hende."

"Hun havde taget sit parti," sagde Bintrey, "og hun kunne tie." En skælmsk blinken i hans øjne tilføjede temmelig tydeligt: "En hel del bedre, end du vil kunne det."

"Ær din fader og din moder, på det at du må leve længe i landet," sagde Wilding og sukkede. "Mens jeg var i Hittebørnshospitalet, kunne jeg slet ikke forstå, hvorledes jeg skulle bære mig ad med det, så at jeg frygtede for, at jeg kun ville leve kort tid i landet; men siden kom jeg til at ære min moder dybt og inderligt, ligesom jeg endnu ærer og agter

hendes minde. For syv lykkelige år siden," vedblev Wilding med samme uskyldige standsning i sit åndedræt og de samme udulgte tårer, "satte min herlige moder mig i lære hos mine formænd i denne forretning, Pebbleson Nephew, ligesom hendes kærlige tænkksomhed også lod mig indskrive i vinhandlerlavet og gjorde mig til vinhandler og – og – alt andet, hvad den bedste af alle mødre kunne ønske sig. Da jeg blev myndig, skænkede hun mig den part, hun havde arvet i denne forretning, købte desuden Pebbleson Nephew ud og satte Wilding & Co i stedet og testamenterede mig alt, hvad hun ejede, med undtagelse af den sørgering, De har på fingeren. Og nu, mr. Bintrey," tilføjede han med et nyt udbrud af oprigtig følelse, "er hun borte. For lidt over et halvt år siden kom hun herind i kroen for med sine egne øjne at læse derude på dørstolpen: Wilding & Co., Vinhandlere en gros."

"Sørgeligt, men den fælles lod, mr. Wilding," ytrede Bintrey. "Tidligt eller sent må vi alle bort." Og med et om velbehag vidnende suk bragte han den fem og fyrre år gamle portvin til det for alle fælles mål.

"Om jeg nu end ikke," vedblev Wilding, idet han stak lommeetørklædet i lommen og glattede sine øjenlåg med fingrene, "længere kan vise, hvor højt jeg ærer og elsker den dyrebare moder, til hvem mit hjerte vendtes på en så gådefuld måde af naturen, da hun først talte til mig som en fremmed dame, mens jeg sad ved vort søndags-middagsbord, kan jeg i det mindste vise, at jeg ikke skammer mig ved at have været et hittebarn, og at jeg, der ikke selv har vidst, hvem min fader var, ønsker at være en fader for alle mine undergivne. Derfor er det, at jeg ønsker en dygtig husholderske, som kan forestå huset for

Wilding & Co. her i Krøblingekrogen. Jeg kan da for en del genoprette det gamle forhold mellem husbond og tyende, hver dag sidde for enden af det bord, ved hvilket de folk, jeg har i min tjeneste, spiser sammen, og spise af fad og drikke af krus med dem! For at de folk, jeg har i min tjeneste, kan bo under tag med mig, og vi alle som én – undskyld, mr. Bintrey, men jeg har pludselig fået et anfald af min gamle susen for ørene, og jeg vil være Dem taknemmelig, om De vil føre mig ud i gården."

Forskrækket over, at blodet steg hans klient så ualmindelig stærkt til hovedet, førte Bintrey ham straks ud i gården. Dette var også let nok gjort, da kontoret, hvor de havde talt med hinanden, vendte ud til den fra den ene side af boligen. Der gav sagføreren på et tegn af sin klient sig til at pumpe vand af alle kræfter, og klienten vaskede med begge hænder sit hoved og ansigt og tog sig en dygtig slurk. Da disse midler var blevet brugt, forsikrede han, at han havde det meget bedre.

"De må ikke lade Deres varme følelser ophidse Dem," sagde Bintrey, da de igen var kommet ind i kontoret, hvor Wilding tørrede sig på et bag døren hængende håndklæde.

"Nej, nej, det skal jeg ikke," svarede han, idet han så over håndklædet. "Jeg har dog vel ikke talt forvirret?"

"På ingen måde; De talte fuldkommen tydeligt."

"Hvor var det, jeg slap, mr. Bintrey?"

"Å, De slap – men i Deres sted ville jeg ikke ophidse mig ved allerede nu at begynde igen."

"Jeg skal nok tage mig i agt. Hvor var det, at det begyndte at suse mig for ørene?"

"Ved fad og krus," svarede sagføreren rask, "bo under tag med dem – og alle som én –"

"Ja rigtigt! Og alle som én suse for ørene af hinanden."

"I Deres sted ville jeg virkelig ikke lade min varme følelse ophidse mig. Lad os gøre endnu et forsøg med pumpen."

"Det er unødvendigt. Der er ingenting i vejen. Og alle som én danne en slags familie! De ved, mr. Bintrey, at jeg i min barndom ikke vænnedes til den slags personlige tilværelse, som de fleste mere eller mindre har ført i deres barndom. Efter den tid gik jeg ganske op i min kære salig moder, og nu, da jeg har mistet hende, mærker jeg, at jeg er bedre skikket til at leve sammen med andre end til at stå ene for mig selv. At leve således og tillige opfylde min pligt mod mine undergivne og knytte dem til mig har for mig noget venligt og patriarkalsk. Jeg ved ikke, hvorledes det forekommer Dem; men således forekommer det mig."

"Det er ikke mig, men Dem, af hvem alt afhænger i dette tilfælde, og det er derfor temmelig ligegyldigt, hvorledes det forekommer mig."

"Mig," sagde Wilding med varme, "forekommer det forhåbningsfuldt, nyttigt og glædeligt."

"I Deres sted," begyndte sagføreren igen, "ville jeg virkelig ikke lade –"

"Det skal jeg heller ikke. Og så er der Händel."

"Hvem?" spurgte Bintrey.

"Händel, Mozart, Haydn og Mendelssohn. Jeg kan korene til deres hymner udenad. De hørte til musikken i kapellet i Hittebørnshospitalet. Hvorfor skulle vi ikke lære dem sammen?"

"Hvem skulle lære dem sammen?" spurgte sagføreren noget kort.

"Husbond og tyende."

"Nå således," svarede Bintrey formildet, som om han havde ventet, at svaret ville være blevet konsulent og klient. "Det er en anden sag."

"Nej, det er ingen anden sag, det er den samme sag, en del af det bånd, der forener os. Vi vil danne et kor i en rolig kirke her i nærheden af krogen, og når vi så om søndagen have glædet os ved at synge sammen, ville vi gå hjem og glæde os ved at spise tidligt til middag med hinanden. Hvad der nu ligger mig på hjertet, er snarest muligt at få denne ordning bragt i gang, så at min ny kompagnon kan finde den grundlagt, når han tiltræder sit kompagniskab."

"Til lykke med den!" udbrød Bintrey og stod op. "Gid den må trives! Skal Joey Ladle også deltage i Händel, Mozart, Haydn og Mendelssohn?"

"Det håber jeg."

"Gid det må lykkes," sagde Bintrey med stor hjertelighed. "Far vel, sir."

Dermed gav de hinanden hånden og skiltes. Efter først at have bedt om lov ved at banke på med knoerne indtrådte den nuværende overkyper i vinhandlerne en gros, Wilding & Co.s kældre og forhenværende overkyper i Pebbleson Nephews kældere, den omtalte Joey Ladle. Han kom ind ad en mellemdør mellem hans kontor og det værelse, hvor hans kontorister havde deres. Det var en langsom og svær mand af den menneskelige bygningskunsts bryggerkuskeorden, hvis påklædning var et sæt indkrøbne klæder og et skødskind med smække, åbenbart en mellemting mellem en dørmatte og rhinoceroshud.

"Det er dette hersens om kost og logi, unge master Wilding," sagde han.

"Hvad så, Joey?"

"For mit eget vedkommende – og jeg har aldrig talt og skal aldrig tale for nogen andens – så bryder jeg mig ikke om kost og logi; men har De lyst til at føde og huse mig, så tag mig. Jeg kan tære mit foder så godt som de fleste, og det kommer mig ikke så meget an på, hvor jeg tærer det, som på hvad og hvor meget jeg får at tære. Skal alle bo her i huset? De to andre kypere, de tre dragere, de to lærlinge og karlene?"

"Ja, jeg håber, at vi alle skal udgøre én familie."

"Ah!" sagde Joey. "Gid de må."

"De? Sig hellere "vi", Joey."

Joey Ladle rystede på hovedet. "Vent ikke, at jeg i min alder og under de omstændigheder, som har dannet min natur, skal gøre det til vi. Når Pebbleson Nephew sagde til mig: "Sæt et lystigere ansigt op, Joey," sagde jeg mangan god gang til dem: "Det er ingen sag for Dem, der har været vant til at få Deres vin i Dem gennem halsens gæstfri rende, at sætte et lystigt ansigt op; men," sagde jeg, "jeg har været vant til at få min vin i mig gennem porerne i huden, og så virker den anderledes; den virker da nedtrykkende. Ét er det," sagde jeg, "at skænke i ens glas i en spisesal med et dygtigt hurra og en skål-alle-sammen, og et andet, at der bliver skænket i en selv gennem porerne i en lav, mørk kælder og en muggen luft. Det er hele forskellen mellem bobler og dunster," sagde jeg, og det er det. Jeg har al min tid været kyper og været det med liv og lyst; men hvad er følgen blevet? Jeg er så forplumret, som noget menneske kan være. – De vil ikke kunne finde et mere forplumret menneske,

lige så lidt som min lige i tungsind. *Frisk skænker i til glassets rand; thi aldrig nok man drikke kan*, står der jo i visen, og det kan måske være sandt nok; men prøv på at skænke i Dem selv gennem porerne og under jorden, når De ikke har lyst til det."

"Det gør mig ondt at høre, Joey. Jeg tænkte nylig på, at De måske ville deltage i nogle sangøvelser her i huset."

"Jeg? Nej, nej. De skal ikke gribe Joey Ladle i at forstyrre harmonien. En maskine, der kan tære sit foder, er alt, hvad jeg dur til at være uden for min kælder, og den er Dem vel undt, hvis De mener det umagen værd at have sådan en tingest i Deres hus."

"Ja, det gør jeg, Joey."

"Så er det nok; forretningens ord er min lov. De vil jo tage den unge master George Vendale til kompagnon i den gamle forretning?"

"Ja, Joey."

"Endnu flere forandringer! Men De må ikke forandre firmaets navn igen; det må De ikke. Det var slemt nok at gøre det til Dem selv & Co. Langt bedre ville det have været, om De havde ladet det blive ved at hedde Pebbleson Nephew, som der altid havde været lykke ved. Man skal aldrig forandre lykken, når den er god."

"I alt fald agter jeg ikke oftere at forandre husets navn."

"Det glæder mig, og nu farvel. Men De måtte dog allerhelst," mumlede Joey uhørligt, idet han lukkede døren og rystede på hovedet, "have ladet være at røre ved navnet. De måtte langt hellere have fulgt lykken end krydset den."

Husholdersken kommer

Næste formiddag sad vinhandleren i sin spisestue for at modtage personlige henvendelser om den ledige plads i hans hus. Det var et gammeldags værelse, der var prydet med blomsterkranse af udskåret arbejde, et egetræs gulv, et slidt, tyrkisk gulvtæppe og bohaver af mørkt mahogni, som alt sammen havde været nyt og gjort tjeneste under Pebbleson Nephew. Den store skænk havde overværet mangt et middagsgilde, Pebbleson Nephew havde gjort for deres handelsvenner ifølge reglen om at ofre pølser for at fange skinker, og Pebbleson Nephews omfangsrige, trekantede tallerkenvarmer, der var gjort således, at den optog hele forsiden af den brede kamin, holdt vagt neden for den over et som en sarkofag dannet flaskefoder, der i sin tid havde rummet mangt et dusin af Pebbleson Nephews vin. Men den lille, rødmossede, gamle pebersvend med pisk, hvis portræt hang over skænken og tydeligt kunne ses at være Pebbleson og ikke hans nevø, havde lagt sig til hvile i en anden sarkofag, og tallerkenvarmeren var blevet lige så kold som han. De forgylde og sorte griffe, der med sorte kugler i munden på enden af forgylde lænker bar kandelaberen, så ud, som om de på deres gamle dage havde tabt al lyst til at lege med kugler og ynkeligt fremviste deres lænker og gjorde det sædvanlige missionærspørgsmål, om de endnu ikke havde fortjent deres frihed og ikke var griffe og brødre.

En sådan Columbus af en morgen var denne somtermorgen, at den trængte ind i Krøblingekrogen. Lyset og varmen trængte ind ad de åbne vinduer og opklarede en

dames over kaminen hængende billede, der var den eneste prydelse, som smykkede væggene.

"Min moder i hendes fem og tyvende år," sagde Wilding til sig selv, mens hans øjne sværmerisk fulgte lysstrålen hen til portrættets ansigt, "det har jeg hængt her, for at fremmede kan beundre hende i hendes ungdoms og skønheds blomstring. Min moder i hendes halvtredsindstyvende år har jeg hængt i mit eget ensomme værelse som et minde, der er mig helligt. – Åh, er det Dem, Jarvis?"

Disse sidste ord henvendte han til en kontorist, der havde banket på døren og nu kiggede ind.

"Ja, sir. Jeg ville kun sige, at klokken er slået ti, og at der er flere fruentimmer ude i kontoret."

"Du gode Gud," sagde vinhandleren, der blev rødere, hvor han var rød, og hvidere, hvor han var hvid i ansigtet, "er der flere? Så gør jeg bedst i at begynde, førend der kommer endnu flere. Jeg vil tale med dem, den ene efter den anden i den orden, hvori de er kommet, Jarvis."

Idet Wilding hastigt forskansede sig i sin lænestol ved bordet bag et stort skrivetøj og satte en stol på den anden side af bordet, begyndte han med stærk bæven sin opgave.

Han løb den slags spidsrod, som må løbes ved enhver sådan lejlighed. Der var den sædvanlige slags af fuldstændig følelsesløse kvinder og den sædvanlige slags af alt for følsomme kvinder. Der var fribytterske enker, som kom for at få ham i deres magt og knugede paraplyer under deres arme, som om enhver paraply var ham, og enhver knugerske havde fanget ham. Der var stolte, ugifte damer, som havde kendt bedre dage og kom udrustede med præstelige vidnesbyrd om deres

rettroenhed, som om han havde været St. Peder med nøglerne. Der var blide, ugifte damer, som kom for at gifte sig med ham. Der var husholdersker af faget, der som underofficerer lod ham gennemgå hans huslige eksercits i stedet for selv at underkaste sig forhør. Der var smægtende skrantninger, som ikke så så meget på lønnen som på et privat hospitals hygge. Der var let rørte væsener, som brast i gråd ved ethvert ord og måtte bringes til sig selv igen ved hjælp af et glas koldt vand. Der var nogle, som kom parvis, én højst tiltalende og én højst utiltalende; den tiltalende svarede særdeles fyldestgørende på alle spørgsmål, indtil det til sidst viste sig, at hun selv slet ikke var ansøgerinden, men kun en veninde af den utiltalende, der havde gloet i fuldstændig tavshed og tilsyneladende gnavenhed.

Da den gode vinhandlers enfoldige mod omsider begyndte at svigte ham, viste der sig en ansøgerinde, som var helt forskellig fra alle de andre. Hun var måske et halvhundrede år, men så yngre ud og havde et ansigt, der udmærkede sig ved en rolig frejdighed, og et væsen, som ikke udmærkede sig mindre ved stille jævnmødighed, intet i hendes klædedragt så lidt som i hendes bramfri fatning kunne være blevet forandret til hendes fordel, og intet kunne bedre have stået i samklang med begge end hendes stemme, da hun på hans spørgsmål: "Hvilket navn skal jeg have den fornøjelse at skrive op?" svarede med de ord: "Mit navn er Sara Goldstraw; mrs. Goldstraw. Min mand er død for mange år siden, og vi havde ingen børn."

En halv snes spørgsmål havde næppe fået så meget, der svarede til hensigten, ud af nogen anden. Stemmen dvælede så behagelig i Wildings øre, mens han gjorde sine optegnelser, at han var temmelig længe om det. Da han igen så op, var mrs.

Goldstraws blik helt naturligt vandret om i værelset og vendte nu tilbage til ham fra kaminhylden. Dets udtryk vidnede om åbenbar villighed til at lade sig udspørge og svare oprigtigt.

"De tillader vel, at jeg stiller Dem nogle spørgsmål?" sagde den beskedne vinhandler.

"Ja naturligvis, sir; ellers var jeg ikke kommet her."

"Har De før tjent som husholderske?"

"Kun én gang. Jeg har tjent hos den samme dame, en enke, i tolv år, lige siden jeg mistede min mand. Hun var sygelig og er nylig død, hvilket er grunden til, at jeg nu er sortklædt."

"Jeg tvivler ikke om, at hun har givet Dem det bedste skudsmål."

"Det håber jeg at turde sige. Jeg troede, at det ville spare Dem ulejlighed, når jeg skrev hendes eksekutorers navn og adresse op og tog det med." Med disse ord lagde hun et kort på bordet.

"De minder mig påfaldende, mrs. Goldstraw," sagde Wilding, idet han tog kortet til sig, "om et væsen og en stemme, som jeg én gang har kendt. De tilhørte ikke nogen enkelt – det er jeg vis på, skønt jeg ikke kan huske den egentlige sammenhæng dermed – men havde et almindeligt præg, og jeg bør tilføje, at det var mildt og venligt."

Hun smilede, idet hun svarede: "I alt fald er jeg meget glad over det, sir."

"Ja," sagde vinhandleren og gentog tankefuldt sin sidste sætning med et hastigt blik på sin tilkommende husholderske, "det var mildt og venligt; men det er også alt, hvad jeg kan huske af det. Mindet er stundom som en halvt glemt drøm. Jeg ved ikke, hvorledes det forekommer Dem; men mig forekommer det således."

Sandsynligvis viste det sig i et lignende lys for hende, eftersom hun stilfærdigt indrømmede sætningens rigtighed. Wilding tilbød derpå straks at sætte sig i forbindelse med de på kortet navngivne herrer, et sagførerfirma i Doctors' Commons, hvori hun med taknemmelighed samtykkede. Da der ikke var langt til Doctors' Commons, hentydede Wilding til muligheden af, at mrs. Goldstraw kunne komme igen om et par timers tid, hvilket hun villigt lovede. Kort at fortælle, følgen af, at Wildings forespørgsler fik det mest tilfredsstillende udfald, blev, at mrs. Goldstraw samme eftermiddag fæstedes til – på sine egne rimelige vilkår – at indfinde sig dagen efter og slå sig til ro som husholderske i Krøblingekrogen.

Husholdersken taler

Den næste dag kom mrs. Goldstraw for at tiltræde sin huslige gerning.

Efter at have bragt sine sager i orden i sit eget værelse uden at have ulejliget tjenestefolkene eller spildt tiden, lod den ny husholderske melde, at hun ventede for at høre de ordrer, hendes husbond måtte ønske at give hende. Vinhandleren modtog hende i spisestuen, hvor han havde talt med hende dagen i forvejen, og efter at have vekslet de sædvanlige, indledende høfligheder satte de sig til at rådslå om husets sager.

"Med hensyn til måltiderne," sagde mrs. Goldstraw. "Har jeg mange eller få at sørge for?"

"Kan jeg få en gammeldags plan, jeg har lagt, gennemført," svarede Wilding, "vil De få mange at sørge for. Jeg er ene og ugift og ønsker at leve med alle dem, der står i min tjeneste,

som om de var medlemmer af min familie. Indtil den tid kommer, vil De kun have mig og den ny kompagnon, som jeg venter meget snart, at sørge for. Hvilke min kompagnons vaner måtte være, kan jeg endnu ikke sige; men mig selv kan jeg omtale som en mand på klokkeslæt og med en så uforanderlig appetit, at De kan udregne den på et lod."

"Hvorledes skal det være med morgenmaden?" spurgte hun. "Er der noget i særdeleshed –?"

Hun holdt inde og lod sætningen ufuldendt. Hendes øjne vendte sig langsomt bort fra hendes husbond og så hen mod kaminhylden, og havde hun været en mindre ypperlig og erfaren husholderske, kunne Wilding have troet, at hendes opmærksomhed begyndte at skeje ud lige i begyndelsen af samtalen.

"Klokken otte er det min morgenmadstid. Det er en af mine dyder, at jeg aldrig bliver ked af ristet skinke, og en af mine lyder, at jeg stadig er mistroisk med hensyn til æggenes friskhed." Mrs. Goldstraw så tilbage på ham, men var dog endnu lidt delt mellem kaminhylden og sin husbond. "Jeg drikker te," vedblev Wilding, "og er altid opsat og spændt på at få den på en bestemt tid, efter at den er blevet lavet. Står min te for længe –"

Nu holdt han inde og lod sætningen ufuldendt. Havde han ikke været sysselsat med at udvikle et emne af så overvejende vigtighed for ham selv som hans morgenmad, kunne mrs. Goldstraw have troet, at hans opmærksomhed begyndte at skeje ud lige i begyndelsen af samtalen.

"Hvis Deres te bliver stående for længe –?" sagde husholdersken, idet hun høfligt optog den tabte tråd.

"Bliver min te stående for længe," gentog vinhandleren mekanisk, idet hans tanker svævede længere og længere bort fra hans morgenmad, og hans øjne fæstede sig mere og mere spørgende på hans husholderskes ansigt. "Bliver min te – Gud, mrs. Goldstraw, hvad er det dog for et væsen og en stemme, De minder mig om? Det slår mig endnu stærkere i dag, end da jeg talte med Dem i går. Hvad kan det dog være?"

"Ja, hvad kan det være?" gentog hun.

Hun udtalte disse ord, men tænkte åbenbart på noget andet, mens hun sagde dem, og vinhandleren, som endnu så spørgende på hende, lagde mærke til, at hendes øjne endnu en gang vandrede hen mod kaminhylden. De fæstede sig på hans moders portræt, som hang der, og stirrede på det med den lette sammentrækning af øjenbrynene, som ledsager en knap bevidst anstrengelse af hukommelsen. Wilding ytrede:

"Det er min kære moder i hendes fem og tyvende år."

Mrs. Goldstraw takkede ham med en bevægelse med sit hoved, fordi han havde gjort sig den ulejlighed at forklare hende, hvad det var for et billede, og sagde med opklaret pande, at det var et portræt af en meget smuk dame.

Wilding, hvis tidligere forlegenhed vendte tilbage, gjorde endnu et forsøg på at genvinde hint tabte minde, der stod i en så nøje og dog så uopdagelig forbindelse med hans ny husholderskes stemme og væsen.

"Undskyld, at jeg stiller Dem et spørgsmål, som hverken vedkommer mig eller min morgenmad," sagde han. "Har De nogen sinde tjent som andet end som husholderske?"

"Å ja, sir. Jeg kom først ud at tjene som barnepige i Hittebørnshospitalet."

"Der er det!" udbrød vinhandleren og skød sin stol tilbage.

"Det er deres væsen der, som De minder mig om!"

Med et forbavset blik på ham skiftede mrs. Goldstraw farve, tvang sig, slog øjnene ned og blev siddende tavs og stille.

"Hvad er der på færde?" spurgte Wilding.

"Er det Deres mening, at De har været i Hittebørnshospitalet, sir?"

"Ja, ganske vist; det skammer jeg mig ikke ved at tilstå."

"Under det navn, De nu bærer?"

"Under navn af Walter Wilding."

"Og damen –?" Hun holdt pludselig inde og så med umiskendelig uro på portrættet.

"De mener min moder?"

"Deres – moder," gentog husholdersken lidt tvungent, "tog hun Dem ud af Hittebørnshospitalet? Hvor gammel var De dengang?"

"Mellem elleve og tolv år. Det er en hel romantisk hændelse, mrs. Goldstraw."

På sin uskyldige, meddelsomme måde fortalte han nu historien om den dame, der havde talt til ham, mens han havde spist til middag med de andre drenge i hospitalet, og om alt, hvad der derefter var sket. "Min stakkels moder ville aldrig have fundet mig," tilføjede han, "hvis hun ikke havde truffet en af plejemødrene, som fattede medlidenhed med hende og lovede at røre ved den dreng, der hed Walter Wilding, mens hun gik rundt om bordene. Derved fandt min moder mig igen, efter at hun havde taget afsked med mig som spædt barn ved døren til Hittebørnshospitalet."

Ved disse ord sank mrs. Goldstraws hånd, som hidtil havde hvilet på bordet, hjælpeløst ned på hendes skød; hun sad og så på sin ny husbond med et ansigt, der var blevet ligblegt, og med øjne, som udtrykte overordentlig skræk.

"Hvad vil det sige?" spurgte vinhandleren. "Holdt!" udbrød han. "Er der ellers noget fra fortiden, som jeg bør bringe i forbindelse med Dem? Jeg husker, at min moder fortalte mig om en person i hospitalet, hvis godhed hun skyldte taknemmelighed; for da hun havde taget afsked med mig som spædt barn, underrettede en af barnepigerne hende om, hvilket navn jeg havde fået i anstalten. Var De denne barnepige?"

"Gud tilgive mig – ja, jeg var denne barnepige!"

"Gud tilgive Dem?"

"Vi må hellere, hvis jeg tør være så fri at sige det, vende tilbage til, hvad jeg har at passe her i huset," sagde mrs. Goldstraw. "Deres morgenmadstid er klokken otte. Spiser De gaffelfrokost eller middagsmad midt på dagen?"

Den stærke rødme, Bintrey havde lagt mærke til i sin klients ansigt, begyndte atter at vise sig, og Wilding førte hånden op til hovedet og undertrykte en øjeblikkelig forvirring, førend han gik videre.

"De skjuler noget for mig, mrs. Goldstraw," sagde han.

Husholdersken gentog hårdnakket: "Hav den godhed, sir, at sige mig, om De spiser gaffelfrokost eller middagsmad midt på dagen?"

"Jeg ved ikke, hvad jeg gør midt på dagen, og kan ikke indlade mig på husholdningssager, førend De har forklaret, hvorfor De angrer en forekommenhed mod min moder, som hun lige til det sidste øjeblik omtalte med taknemmelighed. De gør mig

ingen tjeneste med at tie, men sætter mit sind i uro og får det til at suse for mine øren."

Atter gik hans hånd op til hans hoved, og rødmen i hans ansigt blev et par afskygninger mørkere.

"Det er hårdt, at jeg, lige som jeg er trådt i Deres tjeneste," sagde husholdersken, "skal sige, hvad der måske kan koste mig Deres velvilje. Behag at huske på, at jeg, hvorledes det så måtte ende, kun taler, fordi De har forlangt det af mig, og fordi jeg ser, at min tavshed gør Dem urolig. Da jeg sagde den stakkels dame, hvis portræt De har hængende der, med hvilket navn hendes barn var blevet døbt i Hittebørnshospitalet, tillod jeg mig at glemme min pligt, hvoraf der, som jeg frygter, er opstået skrækkelige følger. Jeg vil sige Dem sandheden så tydeligt, som jeg kan. Nogle måneder efter at jeg havde underrettet damen om hendes barns navn, kom der en anden dame, en fremmed, til vor anstalt ude på landet i den hensigt at tage et af vore børn som sit eget. Hun havde den fornødne tilladelse med, og efter at have taget en hel del af børnene i øjesyn uden at have kunnet bestemme sig fattede hun pludselig godhed for et af de småbørn – en dreng – der var i min varetægt. Søg, å søg at være rolig, sir! Det nytter ikke at skjule det længere. Det barn, den fremmede tog med sig, var den dames barn, hvis portræt hænger der!"

Wilding sprang op. "Umuligt!" udbrød han heftigt. "Hvad snakker De om? Hvad er det for en tåbelig historie, De fortæller mig? Der er hendes portræt! Har jeg ikke allerede sagt Dem det? Min moders portræt!"

"Da denne ulykkelige dame mange år efter tog Dem ud fra hospitalet," sagde mrs. Goldstraw, "blev både hun og De offer

for en skrækkelig fejltagelse."

Han sank atter ned på sin stol. "Stuen går rundt med mig," sagde han. "Mit hoved, mit hoved!" Husholdersken rejste sig forfærdet og lukkede vinduet op; men førend hun kunne komme hen til døren for at råbe om hjælp, lindrede et pludseligt udbrud af gråd det tryk, som i førstningen næsten havde syntes at true hans liv. Han gav bønfoldende mrs. Goldstraw tegn til ikke at forlade ham, og hun blev, til gråden havde lagt sig. Da han havde fattet sig, løftede han hovedet og så på hende med et svagsindet menneskes ufornuftige harme.

"Fejltagelse?" sagde han, idet han vildt gentog hendes sidste ord. "Hvoraf ved jeg, at De ikke selv tager fejl?"

"Det er der intet håb om, sir, og jeg skal sige Dem hvorfor, når De bliver bedre skikket til at høre det."

"Straks! Straks!"

Den tone, hvori han talte, påmindede mrs. Goldstraw om, at det ville være en grusom godhed at lade ham et øjeblik trøste sig med det forfængelige håb, at hun kunne tage fejl. Nogle få ord til ville gøre ende derpå, og disse få ord besluttede hun at udtale.

"Jeg har sagt Dem," sagde hun, "at barnet af den dame, hvis portræt hænger der, blev som spædt taget i barns sted af en fremmed, som tog det med sig. Jeg er lige så vis på, hvad jeg siger, som jeg er på, at jeg nu sidder her og hårdt imod min vilje er nødsaget til at volde Dem sorg. Behag nu at lade Deres tanker følge mig til omtrent tre måneder efter hin tid. Jeg var dengang i Hittebørnshospitalet i London og ventede på at skulle bringe nogle børn til vor anstalt ude på landet. Der var den dag spørgsmål om at give et barn – en dreng – som nylig

var blevet modtaget, et navn. De plejede i almindelighed at blive opkaldt efter vejviseren; men denne gang løb en af de herrer, som styrer hospitalet, tilfældigt registeret igennem. Da han lagde mærke til, at det udtagne barns navn, Walter Wilding, var blevet slettet ud af den naturlige grund, at barnet var blevet taget bort fra os, sagde han: "Her er et navn ledigt; lad det ny hittebarn, der er blevet modtaget i dag, få det." Barnet fik navnet og blev døbt med det, og dette barn var De, sir."

Vinhandlerens hoved sank ned på hans bryst. "Dette barn var jeg!" sagde han til sig selv, idet han forgæves prøvede på at fæste denne forestilling i sine tanker. "Dette barn var jeg!"

"Ikke længe efter at De var blevet optagen i anstalten, sir," vedblev mrs. Goldstraw, "forlod jeg min plads for at holde bryllup. Når De vil huske på dette og nærmere overveje det, vil De selv indse, hvorledes fejltagelsen fandt sted. Der hengik mellem elleve og tolv år, førend den dame, som De har holdt for Deres moder, kom tilbage til hospitalet for at finde sin søn og tage ham hjem med sig. Damen vidste kun, at hendes spæde søn var blevet kaldt Walter Wilding; plejemoderen, der fattede medlidenhed med hende, kunne kun påvise den eneste Walter Wilding, som fandtes i anstalten, og jeg, som kunne have bragt lys i sagen, var langt borte fra hospitalet og alt, hvad der hørte til det. Der var intet, bogstavelig intet, som kunne have forebygget denne skrækkelige fejltagelse. Det gør mig i sandhed hjertelig ondt for Dem, sir! De må tro – og med grund – at jeg kom her i en ulykkelig time – omend uskyldig nok – for at søge om pladsen som Deres husholderske. Jeg er til mode, som om jeg fortjente bebrejdelser, som om jeg burde have haft større herredømme over mig selv. Havde jeg kunnet afholde mit

ansigt fra at vise Dem, hvad dette portræt og Deres egne ord mindede mig om, ville De lige til Deres dødsdag ikke have haft nødig at få at vide, hvad De nu ved."

Wilding så pludselig op. Den ham medfødte redelighed vågnede for at nedlægge indsigelse mod husholderskens sidste ytring, og hans sjæl syntes at gøre sig hård mod den rystelse, den havde lidt.

"Er det Deres mening, at De ville have holdt det skjult for mig, hvis De havde kunnet?" udbrød han.

"Jeg håber, at jeg altid ville have sagt sandhed, hvis jeg var blevet spurgt," svarede hun, "og jeg ved, at det er bedre for mig, at en sådan hemmelighed ikke tynger på mit sind. Men er det bedre for Dem? Hvad kan det nu nytte, at –"

"Hvad det kan nytte? Men gode Gud, er Deres fortælling sand –"

"Ville jeg vel i min nuværende stilling have fortalt den, hvis den ikke havde været sand?"

"Tilgiv mig," sagde vinhandleren, "De må bære over med mig. Denne skrækkelige opdagelse er noget, jeg endnu ikke kan fatte. Vi elskede hinanden så inderligt – jeg følte mig så glad ved at være hendes søn. Hun døde i mine arme, mrs. Goldstraw, døde, idet hun velsignede mig, som kun en moder kunne have velsignet mig. Og nu efter alle disse år at høre, at hun ikke var min moder! O ve! Jeg ved ikke, hvad jeg siger!" udbrød han, mens det forsøg på selvherredømme, under hvilket han havde talt for et øjeblik siden, glippede og døde bort. "Det var ikke denne skrækkelige sorg, det var noget andet, som det var mig magtpåliggende at omtale. Ja, ja, De overraskede mig, De sårede mig nys, idet De talte, som om De ville have skjult dette

for mig, hvis De havde kunnet. Tal ikke således igen. Det ville have været en forbrydelse at have skjult det. De mener det godt, ved jeg, og jeg vil nødig såre Dem; De er godhjertet; men De husker ikke på, i hvilken stilling jeg er. Hun efterlod mig alt, hvad jeg ejer, i den faste tro, at jeg var hendes søn; men nu er jeg jo ikke hendes søn og har modtaget en anden mands arv og i al uskyldighed fået hans navn. Han må findes! Hvorfra ved jeg, at han i dette øjeblik ikke lider nød og måske ikke har et stykke brød at putte i sin mund? Han må findes! Mit eneste håb om at kunne bære det stød, jeg har fået, er at gøre noget, hun ville have bifaldet. De må vide mere, mrs. Goldstraw, end De allerede har sagt mig. Hvem var den fremmede, som tog hint barn? De må have hørt hendes navn."

"Nej, aldrig. Jeg har hverken set hende eller hørt hende omtale siden."

"Sagde hun intet, da hun tog barnet med? Ransag Deres hukommelse. Hun må have sagt noget."

"Kun én ting, det jeg kan huske. Der herskede ualmindelig megen sygelighed det år, og mange af børnene var angrebet. Da damen gik med den lille dreng, sagde hun smilende til mig: "Vær ikke urolig for hans helbred. Han skal blive opfostret i et bedre klima end dette, da jeg står i færd med at tage ham med til Schweiz."

"Til Schweiz? Hvor i Schweiz?"

"Det sagde hun ikke."

"Kun den svage tråd!" sagde Wilding. "Og fjerdedelen af et århundrede er gået, siden barnet bragtes bort! Hvad skal jeg gøre?"

"Jeg håber, at De ikke tager mig min frihed ilde op; men hvorfor vil De bryde Deres hoved med, hvad der er at gøre? De ved jo ikke engang, om han lever, og lever han, er det ikke rimeligt, at han lider nød. Den dame, der tog ham i barns sted, var en født og bårn dame, det var let at se, og må have overtydet dem i Hittebørnshospitalet om, at hun kunne sørge for barnet, da man ellers ikke havde ladet hende få det med. Var jeg i Deres sted, sir – undskyld, at jeg taler så frit – ville jeg trøste mig ved at huske på, at jeg havde elsket den stakkels dame, hvis portræt De har hængende der, elsket hende i al oprigtighed som min moder, og at hun havde elsket mig i al oprigtighed som sin søn. Alt, hvad hun har givet Dem, gav hun Dem for denne kærligheds skyld. Den forandrede sig ikke, så længe hun levede, og jeg er vis på, at den heller ikke vil forandre sig, så længe De lever. Hvor kan De have nogen bedre adkomst end denne til at beholde, hvad De har fået?"

Wildings urokkelige redelighed så øjeblikkelig det falske i hans husholderskes opfattelse.

"De forstår mig ikke," sagde han. "Det er netop, fordi jeg elskede hende, at jeg holder det for en pligt, en hellig pligt, at vise hendes søn retfærdighed. Lever han, må jeg såvel for min egen som for hans skyld finde ham. Jeg må bukke under for denne skrækkelige prøvelse, hvis jeg ikke kraftig og øjeblikkelig foretager mig alt, hvad min samvittighed byder mig at gøre. Jeg må tale med min konsulent og have sat ham i virksomhed, førend jeg lægger mig til hvile i aften." Han gik hen til et talerør i væggen og råbte igennem det til kontoret nedenunder. "Forlad mig en kort tid, mrs. Goldstraw," vedblev han derpå; "længere hen på dagen vil jeg være mere fattet og bedre i stand til at tale

med Dem. Vi skal komme godt ud af det med hinanden – jeg håber, at vi skal komme godt ud af det med hinanden – trods hvad der er sket. Det var ikke Deres skyld; jeg ved det. Så, så; giv mig Deres hånd og – gør Deres bedste i huset – jeg kan ikke tale om det nu."

Idet mrs. Goldstraw nærmede sig døren, gik den op, og Jarvis trådte ind.

"Send bud efter mr. Bintrey," sagde vinhandleren, "og sig, at jeg ønsker at tale med ham uden ophold."

Kontoristen standsede uvilkårligt udførelsen af denne befaling ved at melde "Mr. Vendale" og vise den ny interessant i firmaet Wilding & Co. ind.

"Undskyld mig et øjeblik, George Vendale," sagde Wilding, "jeg må sige Jarvis et ord. Send bud efter mr. Bintrey," gentog han, "send straks bud efter ham."

Førend Jarvis gik, lagde han et brev på bordet. "Vistnok fra vore korrespondenter i Neufchatel. Der er et schweizisk poststempel på brevet."

Ny personer på skuepladsen

Ved at følge så hastigt efter at husholdersken havde nævnt Schweiz, bragte ordene "et schweizisk poststempel" Wildings sindsuro til en så påfaldende højde, at hans ny kompagnon ikke kunne lade være at lægge mærke til den.

"Hvad er der i vejen, Wilding?" spurgte han hastigt, men holdt dog pludselig inde og så sig om, ligesom for at søge efter en eller anden synlig grund til hans sindstilstand.

"Min gode George Vendale," svarede vinhandleren, idet han med en bønfoldende mine udstrakte sin hånd, snarere som om

han trængte til hjælp for at overvinde en hindring, end som om han udstrakte den til hilsen eller velkomst, "der er det i vejen, at jeg aldrig mere bliver mig selv. Det er umuligt, at jeg nogen sinde kan blive mig selv igen; for egentlig talt, er jeg ikke mig selv."

Den ny kompagnon, en brunkindet, smuk mand omtrent på samme alder som han, med et hurtigt, fast blik og et rask væsen, svarede med naturlig forbavselse: "Ikke Dem selv?"

"Ikke hvad jeg mente, jeg var."

"Hvad i alt vidunderligts navn har De da ment, at De var, som De ikke er?" lød svaret, som blev givet med en frejdig frimodighed, der ville have aflokket et mere tilbageholdent menneske tillid. "Jeg tør spørge om det uden uforkammethed, da vi er kompagnoner."

"Nu igen!" udbrød Wilding og lagde sig tilbage i sin lænestol med et modløst blik på den anden. "Kompagnoner! Jeg havde ingen ret til at træde ind i denne forretning, der aldrig havde været bestemt for mig. Det var aldrig min moders hensigt, at den skulle blive min. Jeg mener, at det var hans moders hensigt, at den skulle blive hans – hvis jeg ellers mener noget eller nogen."

"Nå, nå," indvendte hans kompagnon efter et øjeblik pause og fik magt over ham ved den rolige tillid, som en stærk natur indgyder, når den oprigtigt ønsker at hjælpe en svag. "Hvad der end måtte være galt, så er det ikke blevet det ved nogen skyld fra Deres side, det er jeg overbevist om. Jeg måtte ikke have været sammen med Dem i tre år på dette kontor under det gamle regime, hvis jeg nu kunne nære mistro til Dem. Dertil har vi været for gode venner som yngre; lad mig derfor begynde

vort kompagniskab med at vise mig som en nyttig kompagnon og bringe i orden igen, hvad der måtte være galt. Har dette brev noget med det at gøre?"

"Ha!" sagde Wilding og fø'r med hånden op til sin ene tinding. "Nu igen! Mit hoved! Jeg havde glemt denne hændelse. Det schweiziske poststempel."

"Ved at se nærmere til, ser jeg, at brevet ikke er åbnet, hvorfor det efter al rimelighed intet har med sagen at gøre," sagde Vendale med beroligende fatning. "Er det til Dem eller til os?"

"Til os."

"Skal jeg da ikke åbne det og læse det højt for at få det fra hånden?"

"Tak, tak."

"Brevet er kun fra vore champagne-fremstillende venner, huset i Neufchatel. Ærede herre. Vi har modtaget Deres ærede af 28. f. m., hvori De underretter os om, at De har taget Deres mr. Vendale i kompagni med Dem, hvortil vi beder Dem modtage vore lykønskninger. Tillad os at nytte denne lejlighed til særligt at anbefale hr. Jules Obenreizer til Dem.' – Umuligt!"

Wilding så op med pludselig frygt og udbrød: "Hvad?"

"Et umuligt navn," svarede hans kompagnon henkastende. "Obenreizer. ' – til særlig at anbefale hr. Jules Obenreizer i Soho Square i London, der fra nu af har vor uindskrænkede fuldmagt som vor agent og allerede har haft den ære at gøre Deres mr. Vendales bekendtskab i sit fødeland Schweiz.' – Meget rigtigt; åh, hvad har jeg dog tænkt på? Nu husker jeg det – da han rejste med sin niece'."

"Med sin –?" Vendale var jaget så rask hen over det sidste ord, at Wilding ikke havde hørt det.

"Da han rejste med sin niece. Obenreizers niece," sagde Vendale til en noget overflødig forklaring. "Jeg traf dem på min første udflugt i Schweiz, rejste lidt med dem og tabte dem af syne i to år; traf dem igen på næstsidste schweizerrejse og tabte dem igen af syne. Obenreizer. Obenreizers niece. Ganske rigtigt; navnet er dog muligt! – 'Hr. Obenreizer har vor uindskrænkede tillid, og vi tvivler ikke om, at De vil skænke ham Deres agtelse.' – Underskrevet af huset Defresnier & Co. Godt. Jeg skal straks hilse på hr. Obenreizer og få ham fra hånden. Sig mig nu, kære Wilding, hvad jeg kan skaffe fra hånden for Dem, så skal jeg gøre mit bedste."

Mere end villig til at lade sig således gribe under armene og med største taknemmelighed, fortalte den ærlige vinhandler sin historie, efter højtideligt at have indledet den med at kalde sig en bedrager.

"Det var uden tvivl derfor, De sendte bud efter Bintrey, da jeg kom?" spurgte hans kompagnon.

"Ja, det var."

"Han har erfaring og er et godt hoved, og jeg længes efter at høre hans mening. Det er dristigt og voveligt af mig at sige Dem min, førend jeg kender hans; men jeg duer ikke til at vente. Rent ud sagt, så ser jeg ikke disse omstændigheder i det samme lys som De og opfatter ikke Deres stilling således som De. At De skulle være en bedrager, kære Wilding, er ligefrem latterligt, da ingen kan være det, uden at være samtykkende medvider i et bedrageri, og det har De jo aldrig været. Med hensyn til at De er blevet gjort rig af den dame, der troede, at De var hendes søn, og som De ved de beviser, hun selv fremførte, nødsagedes til at holde for Deres moder, så overvej,

om dette ikke opstod af de personlige forhold mellem Dem og hende. Efterhånden blev De hende og hun Dem meget hengiven. Det var *Dem*, personlig Dem, hun, således som sagen stiller sig for mig, tildelte sine jordiske goder, og det var af *hende*, af hende personlig, De modtog dem."

"Hun troede," indvendte Wilding og rystede på hovedet, "at jeg havde et naturligt krav på hende, som jeg ikke havde."

"Rigtigheden af dette må jeg indrømme. Men tror De, at hvis hun et halvt år før sin død havde gjort den opdagelse, De nu har gjort, denne da ville have udslettet de år, De havde levet sammen, og den gensidige ømhed, De havde fattet for hinanden, alt som Deres gensidige kendskab til hinanden voksede?"

"Hvad jeg tror," sagde Wilding troskyldigt, men holdt dog kraftig fast ved den nøgne kendsgerning, "kan lige så lidt forandre sandheden, som det kan hente solen ned fra himlen. Sandheden er, at jeg ejer, hvad der havde været en anden tiltænkt."

"Han er måske død."

"Han kan måske også være i live. Og er han i live, har jeg da ikke – uskyldig, det indrømmer jeg Dem – plyndret ham nok? Har jeg ikke frataget ham hele den lykkelige tid, hvorved jeg glædede mig i hans sted? Har jeg ikke frataget ham den høje fryd, der fyldte min sjæl, da hin dyrebare dame –" her udstrakte han sin hånd mod billedet – "sagde mig, at hun var min moder? Har jeg ikke frataget ham al den ømhed, hun ødslede på mig? Har jeg ikke endog frataget ham al den ærbødighed og lydlighed, jeg var så stolt af at vise hende? Derfor spørger jeg

mig selv, George Vendale, og spørger Dem: Hvor er han? Hvad er der blevet af ham?"

"Ja, hvem kan vide det?"

"Men det er det, jeg må se at få opdaget. Jeg må foretage undersøgelser og uophørligt vedblive med dem. Jeg vil leve af renterne af min part – jeg burde sagt hans part – i denne forretning og lægge resten op til ham. Finder jeg ham, tager jeg måske min tilflugt til hans ædelmodighed; men jeg vil afstå alt til ham. Det vil jeg, sværger jeg, så sandt jeg elskede og ærede hende," sagde Wilding, idet han ærbødigt kyssede på fingrene ad billedet og derpå skjulte sine øjne med dem. Dermed sank han atter sammen.

Hans kompagnon rejste sig og stillede sig ved siden af ham, idet han blidt lagde hånden på hans skulder. "Jeg har vidst før i dag, Walter, at De er en ærlig mand med en ren samvittighed og et ædelt hjerte. Det er meget heldigt for mig at have ret til at drage gennem livet ved en så pålidelig mands side, og jeg er taknemmelig for det. Brug mig som Deres højre hånd og stol på mig indtil døden. Fat ikke slette tanker om mig, når jeg forsikrer Dem, at min overvejende følelse i dette øjeblik er uklar, ja De må gerne kalde den urimelig. Jeg har langt mere medlidenhed med damen og Dem, fordi De ikke har stået i det forhold til hinanden, De har troet, end jeg kan have med den ukendte mand, fordi han blev trængt ud fra sin plads. De har gjort vel i at sende bud efter Bintrey. Hvad jeg tror, vil være en del af hans råd, ved jeg er hele mit. Gør intet overilet skridt i denne alvorlige sag. Hemmeligheden må dølges på det strengeste imellem os, da vi ved letsindigt at lade den komme for dagen kun ville fremkalde bedragerske krav, opmuntre en

hærskare af kæltringer og løslade en syndflod af skælmsstykker og falske eder. Jeg har ikke andet at sige Dem, Walter, end at huske Dem på, at De har solgt mig en part i Deres forretning udtrykkeligt for at spare Dem for mere arbejde, end Deres helbredstilstand for tiden tillader Dem at udføre, og at jeg udtrykkeligt købte den for at komme i en virksomhed, som det også er min hensigt at fyldestgøre."

Med disse ord og et afskedstag i sin kompagnons skulder, der gav dem det bedste eftertryk, gik George Vendale til kontoret og straks efter derfra til Jules Obenreizers bolig.

Idet han drejede ind i Soho Square, blev hans solbrændte ansigt overgydt med en dybere rødme, som Wilding, hvis han havde været en bedre iagttager eller mindre optaget af sin egen sorg, ville kunne have mærket, da hans kompagnon oplæste et sted i deres korrespondents brev, som han ikke havde oplæst så tydeligt som resten.

Da den ny interessent i firmaet Wilding & Co. havde ringet på klokken ved en dør med det fyndige navn *Obenreizer* på en messingplade – den indre dør i et stort hus, hvor stueetagen var indrettet til udsalg af schweizerure – kom han straks ind i et hjemligt Schweiz. En hvid porcelænskakkelovn til vinterbrug stod inde i kaminen i det værelse, hvor han var blevet vist ind; i gulvet var forskellige almindelige træsorter indlagt i et smukt mønster; værelset havde et fremherskende præg af nøgenhed på overfladen og megen skrubben, og det lille firkantede, blomstrede tæppe foran sofaen og det fløjls kaminbræt med dets store ur og dets vaser med kunstige blomster passede så godt til dette præg, som om en pariser for at tilvejebringe den hele virkning havde tillempet en mælkestue i huslige øjemed.

En efterligning af vand strømmede ned fra et møllehjul under uret. Vendale havde ikke stået foran det og fulgt det med øjnene et minut, førend Obenreizer overraskede ham ved lige ved siden af ham på meget godt engelsk med en kun lidt fremmed accent at sige: "Velkommen; det glæder mig at se Dem!"

"Undskyld, jeg hørte Dem ikke komme ind."

"Gør intet til sagen. Behag at tage plads."

Idet han slap sin gæsts arme, som han havde trykket lidt sammen ved albuerne i stedet for en omfavnelse, satte Obenreizer sig ligeledes og sagde med et smil: "De har det godt? Det glæder mig!"

"Jeg ved ikke," sagde Vendale, "om De allerede har hørt om mig fra Deres hus i Neufchatel?"

"Å jo!"

"I forbindelse med Wilding & Co.?"

"Ja vist."

"Er det ikke underligt, at jeg skal besøge Dem her i London som interessant i firmaet Wilding & Co. for at bringe Dem firmaets hilsen?"

"Nej, slet ikke. Hvad sagde jeg altid, mens vi færdedes mellem bjergene? Vi kaldte dem umådelige; men verden er så lille. Så lille er verden, at man ikke kan undgå hinanden. Der er så få personer i verden, at de ideligt krydser og atter krydser hinanden. Så overordentlig lille er verden, at man ikke kan blive et menneske kvit. Ikke fordi," tilføjede han, idet han med et indsmigrende smil atter rørte ved hans albuer, "nogen kunne ønske at blive Dem kvit."

"Det vil jeg ikke håbe, hr. Obenreizer."

"Hav den godhed at kalde mig mr. her i Deres fædreland. Gid jeg kunne blive en englænder! Men jeg er allerede født. Og De? Uagtet De nedstammer fra en så fornem familie, har De dog nedladt Dem til handelen? Men holdt! Vine? Er det i England en håndtering eller et fag? Ikke en skøn kunst?"

"Mr. Obenreizer," svarede Vendale noget forlegen, "jeg var kun et enfoldigt ungt menneske, der netop var blevet myndig, då jeg første gang havde den fornøjelse at rejse i Deres selskab, og da De og jeg og Deres niece – hun har det godt?"

"Jo tak."

"– deltog i nogle små gletsjerfarer. Om jeg også med en drengs forfængelighed pralede noget af min slægt, håber jeg, at jeg gjorde det som en slags anbefaling for mig. Det var højst enfoldigt og smagløst; men De kender måske vort engelske ordprog: Man skal lære, så længe man lever."

"De gør alt for meget væsen af det," svarede schweizeren. "Og hvad pokker! De var jo dog af fornem familie."

George Vendales smil røbede lidt ærgrelse, da han svarede: "Nu vel, jeg holdt meget af mine forældre, og da vi første gang rejste sammen, mr. Obenreizer, var jeg måske lidt overmodig af at have tiltrådt den arv, de havde efterladt mig. Jeg håber, at det i grunden mere har været ungdommelig åbenhed i tale og hjerte end pralesyge."

"Kun åbenhed i tale og hjerte!" udbrød Obenreizer. "De gør Dem selv alt for mange bebrejdelser, og desuden var det mig, der gjorde begyndelsen. Jeg husker godt, at jeg den aften, da vi sad i båden og drev om på søen mellem afspejlingerne af bjergene og dalene, fjeldtinderne og granskovene, der var mine tidligste minder, udkastede et ordbillede af min ynkelige

barndom. Af vor fattige hytte ved vandfaldet, som min moder viste de rejsende; af kostalden, hvor jeg sov hos koen; af min idiotiske halvbroder, som altid sad i døren eller humpede ned ad passet for at tigge; af min halvsøster, der altid spandt og støttede sin uhyre kropssvulst på en stor sten; af at jeg var en forsulten, nøgen, lille pjalt på to-tre år, da de var voksne med hårde hænder til at banke mig med, mig, det eneste barn af min faders andet ægteskab, hvis det overhovedet var et ægteskab. Hvad var da naturligere, end at De sammenlignede Dem med mig og sagde: 'Vi er jævnaldrende; dengang sad jeg på min moders skød i min faders karet og rullede gennem Englands rige gader, omgivet af overflod og langt borte fra uhumsk armod.' Disse er mine tidligste minder i modsætning til Deres."

Obenreizer var en mørkladen, sorthåret mand, gennem hvis mørke hudfarve der aldrig skinnede noget rødt skær. Hvor der ville være farve i enhver anden kind, viste der sig en næppe synlig banken i hans, som om maskineriet, der skulle pumpe det hede blod op, vel var til stede, men var tørt. Han var velskabt og kraftigt bygget og havde smukke træk. Mange ville have ment, at en eller anden forandring i hans ydre ville have gjort ham mere tiltalende, uden at de dog ville have kunnet sige, hvad det skulle have været for en forandring. Kunne hans læber være blevet tykkere og hans hals tyndere, ville de have fundet deres savn afhjulpet.

Men Obenreizers hovedejendommelighed lå i, at der – tilsyneladende ved hans egen vilje – kunne udbrede sig en navnløs tåge over hans øjne, som uigennemtrængelig tilslørede ethvert andet udtryk end opmærksomhed, ikke alene i hine sladderhanke, men i hans ansigt i det hele taget. Deraf fulgte

dog ingenlunde, at hans opmærksomhed helt og holdent skænkedes den, han talte med, eller ikke engang tilstedeværende genstande; det var snarere en omfattende årvågenhed med alt, hvad der lå ham selv, eller som han vidste eller troede at vide om, at det lå andre på sinde.

På dette punkt i samtalen kom denne tåge over ham.

"Hensigten med mit besøg," sagde Vendale, "er, hvad jeg næppe har nødig at sige Dem, at forsikre Dem om Wilding & Co.s venlige følelser, Deres gode kredit hos os og vort ønske om at være Dem til nytte. Vi håber om kort tid at kunne tilbyde Dem vor gæstfrihed, men har endnu ikke fået vore ting rigtigt i orden, da min kompagnon er i færd med at omordne vort husvæsen, men er blevet forstyrret i det af nogle ham personligt vedkommende sager. De kender nok ikke mr. Wilding?"

Nej, Obenreizer kendte ham ikke.

"De må snart komme sammen. Det vil være ham kært at gøre Deres bekendtskab, og jeg tror også at kunne forudsige, at det vil glæde Dem at lære ham at kende. De har nok ikke været bosat længe i London?"

"Jeg har først nu overtaget denne agentur."

"Mademoiselle, Deres niece – er – ikke gift?"

"Nej, hun er ikke."

George Vendale så sig om, som om han søgte efter et eller andet tegn på hendes nærværelse.

"Har hun været i London?"

"Hun er i London."

"Når og hvor kan jeg have den ære personligt at minde hende om mig?"

Obenreizer sagde henkastende, idet han fjernede sin tåge:
"Gå med ovenpå."

Temmelig forlegen over den pludselighed, denne sammenkomst blev tilbudt med, gik George Vendale med ovenpå. I et værelse oven over det, han nylig havde forladt – et ligeledes på schweizisk udstyret værelse – sad en ung dame ved det ene af de tre vinduer og arbejdede ved en brodereramme. En ældre dame sad med ansigtet tæt mod en porcelænsildgryde – skønt det var sommer, og der ikke var ild i gryden – og gjorde handsker rene. Den unge dame havde en ualmindelig masse lyst, blankt hår, som var snoet om en hvid pande, der var lidt rundere end den sædvanlige engelske pandeform, ligesom også hendes ansigt var en kende rundere end den sædvanlige engelske ansigtsform og hendes skabning lidt fyldigere end de fleste nittenårs engelske damers. Et påfaldende skær af frihed og anstand i lemmernes brug, skønt hun sad ganske stille, og en vidunderlig friskhed og renhed i hendes ansigts og lysegrå øjnes farve syntes at være fulde af bjergluft. Ligeledes tittede Schweiz, skønt hendes påklædning i det hele taget var af engelsk snit, ud af hendes smagfulde livstykke og lurede i den ejendommeligt sviklede, røde strømpe og den sølvspændte sko. Den ældre dame sad med fødderne fra hinanden på den nederste tremme i ildgryden og bar et forklæde fuldt af handsker, af hvilke hun pudsede på én, der var udspilet på hendes venstre hånd. Hun var en ægte schweizisk legemliggørelse af en anden slags lige fra bredden af hendes pudeagtige ryg og vægtigheden af hendes ben til det sorte bånd, der var bundet stramt om hendes hals for at undertrykke en begyndende tilbøjelighed til fedme, eller endnu højere op, til

hendes store, kobberfarvede guldørenringe, eller endnu højere op, til hendes hovedtøj af sort, på ståltråde udspilet flor.

"Husker du denne herre, Marguerite?" spurgte Obenreizer den unge dame.

"Det tror jeg nok," svarede hun, idet hun lidt forandret og forlegen rejste sig; "er det ikke mr. Vendale?"

"Jeg skulle næsten tro det," svarede Obenreizer tørt. "Tillad, mr. Vendale. Madame Dor."

Den ældre dame stod halvt op, så halvt over sin brede skulder og plumpede helt ned igen og gned væk.

"Madame Dor," sagde Obenreizer smilende, "har den godhed at holde mig fri for pletter og huller. Madame Dor følger sig efter min svaghed altid at ville være pyntelig og bruger sin tid til at fjerne alle mine stænk og pletter."

Med den udspilede handske oppe i luften og omhyggeligt ransagende dens indvendige flade, opdagede madame Dor en plet på Obenreizer og gned stærkt på ham. George Vendale satte sig ved brodererammen – efter først at have taget den smukke højre hånd, hans indtrædelse havde standset – og skottede til det i livstykket gemte guldkors med noget af en pilgrims andagt, når han omsider har nået sin helligdom. Obenreizer stod midt i stuen med tommelfingrene i vestelommerne og blev tåget.

"Han sagde nede, miss Obenreizer," ytrede Vendale, "at verden er så lille, at folk ikke kunne undgå hinanden. Jeg har fundet den alt for stor for mig, siden jeg så Dem sidst."

"Har De da rejst så langt?" spurgte hun.

"Ikke så langt, da jeg kun hvert år er vendt tilbage til Schweiz; men jeg kunne have ønsket – og har sandelig meget ofte ønsket

det – at den lille verden ikke gav så god lejlighed til langvarige adskillelser, som den gør. Havde den været mindre, havde jeg måske fundet mine rejsefæller tidligere."

Den smukke Marguerite rødmede og skottede ganske lidt til madame Dor.

"Omsider har De fundet os, mr. Vendale, men taber os måske igen af syne."

"Det tror jeg ikke. Det mærkelige tilfælde, som har sat mig i stand til at finde Dem, opmuntrer mig til at håbe det modsatte."

"Hvad er det for et tilfælde, om jeg må spørge?" En klædelig, lidt schweizisk ændring i denne vending af talen og dens tonefald gjorde den fuldstændig fængslende, tænkte George Vendale, idet han atter lagde mærke til en flygtig skotten til madame Dor. Skønt hurtig som et lyn, syntes den dog at indeholde en advarsel, hvorfor han fra nu af i stilhed passede på madame Dor.

"Det, at jeg tilfældigvis er blevet interessant i en forretning i London, til hvilken mr. Obenreizer tilfældigvis netop i dag er blevet udtrykkelig anbefalet, og det oven i købet af et andet hus i Schweiz, som vi begge, som det viser sig, står i handelsforbindelse med. Har han ikke fortalt Dem det?"

"Ah!" udbrød Obenreizer, idet han talte uden tåge. "Nej. Jeg havde ikke fortalt Marguerite det. Verden er så lille og ensformig, at det nok er umagen værd at få en overraskelse på et så kedeligt sted. Det er, som han siger, Marguerite. Han, der er af en så fornem familie og har fået så fin en opdragelse, har nedladt sig til handelen. Til handelen! Ligesom vi fattige bønder, der er krøbet op af grøften."

En sky sneg sig hen over den hvide pande, og hun slog øjnene ned.

"Men det er godt for handelen!" udbrød Obenreizer begejstret. "Det forædler handelen. Det er handelens ulykke og fornedrelse, at alle simple folk – for eksempel vi fattige bønder – kan lægge sig efter den og ved dens hjælp svinge sig i vejret. Ser De, min kære Vendale," vedblev han, "Marguerites fader, min ældste halvbroder, der ville have været dobbelt så gammel som De eller jeg, hvis han endnu levede, vandrede uden sko og næsten uden pjalter bort fra det uhyggelige pas, vandrede og vandrede og slumpede til at blive fodret med muldyrene og hundene i en kro i hoveddalen langt borte; blev dreng der, staldkarl, opvarter, kok og til sidst vært. Som vært tog han mig til sig – han kunne have taget den idiotiske tigger, sin broder, eller det spindende uhyre, sin søster, til sig – og satte mig i lære hos sin nabo og ven, en berømt urmager. Hans kone døde, da Marguerite blev født. Hvad stod der i hans testamente, og hvad var hans ord til mig, da han døde, førend hun endnu var blevet voksen? 'Alt til Marguerite med undtagelse af så meget om året til dig. Du er ung; men jeg gør hende til din myndling; for du er af den ringeste og fattigste bondestand, og det samme var jeg og hendes moder; vi var alle usle bønder, og det vil du aldrig glemme.' Dette gælder også om de fleste af mine landsmænd, som nu driver handel her i Soho kvarteret. De har tidligere været bønder, vanbyrdige, trællende schweizerbønder. Hvor godt og stort er det derfor ikke for handelen" – her blev han fra varmt jublende spøgende – "når den forherliges af gentlemen!"

"Det finder jeg ikke," sagde Marguerite med glødende kind og med et næsten udfordrende blik bort fra gæsten. "Jeg finder, at

den bliver lige så meget forherliget af os bønder."

"Fy, fy, Marguerite. Du taler i det stolte England."

"Jeg taler i stolt alvor," svarede hun og tog rolig fat på sit arbejde igen, "og jeg er ingen englænderinde, men en schweizerbondes datter."

Der lå en affærdigelse af emnet i hendes ord, som Vendale ikke kunne kæmpe imod, og han sagde derfor venligt: "Jeg er fuldkommen enig med Dem, miss Obenreizer, og har allerede sagt det her i huset, hvad mr. Obenreizer vil stadfæste," hvilket denne dog ikke gjorde.

Nu var Vendales øjne hurtige, og lagde ved stundom skarpt at iagttage madame Dor mærke til noget bag denne dames brede ryg. Der var et pantomimisk udtryk i hendes handskepudsning, som var foregået meget sagte, mens han havde talt med Marguerite, eller havde hørt aldeles op, ligesom en lyttendes bevægelser. Da Obenreizer havde sluttet sin bondetale, havde hun gnedet på det kraftigste, som om hun var af hans mening, og et par gange havde han, når handsken, som hun stadig holdt foran sig lidt oven for sit ansigt, drejedes i luften, eller én finger gik ned og en anden op, endog bildt sig ind, at den havde gjort et eller andet telegrafisk tegn til Obenreizer, der tilsyneladende ikke havde ænset det.

Vendale havde også lagt mærke til, at der i Marguerites affærdigelse af det emne, der to gange var blevet ham påtvunget, havde ligget en harmfuld optræden mod hendes formynder, som hun havde søgt at undertrykke, og som om hun ville have fareet op mod ham, hvis hun havde turdet. Han havde endvidere lagt mærke til – skønt dette kun var en småting – at Obenreizer ikke var kommet hende nærmere, end han fra først

af havde været hende, som om der var bestemte grænser imellem dem. Og nu faldt det for første gang Vendale ind, at noget påfaldende ved manden, som han ikke før havde kunnet gøre sig rede for, kunne særtegnen som et fint udtryk af spot, der hverken kunne gribes eller forklares. Han følte sig overbevist om, at Marguerite på en måde var en fange med hensyn til sin fri vilje, skønt hun holdt stand mod de to andre i forening ved sin karakterstyrke, der dog ikke var tilstrækkelig til at frigøre hende. Men fordi han følte sig overtydet om dette, følte han sig dog ikke mindre tilbøjelig til at elske hende, end han altid havde følt. Han var, kort sagt, rasende forelsket i hende og fuldt og fast opsat på at udnytte den lejlighed, der omsider havde tilbudt sig.

For øjeblikket omtalte han kun, at Wilding & Co. snart ville have den glæde at bede miss Obenreizer bære deres hus – et mærkeligt gammelt sted, skønt kun en ungkarlebolig – med hendes nærværelse, og forlængede ikke sit besøg ud over den sædvanlige længde. Da han, ledsaget af sin vært, var kommet ned, så han, at Obenreizers kontor lå bag ved forstuen, hvor flere lurvede personer i udenlandsk dragt opholdt sig og af Obenreizer blev skudt til side med nogle ord i deres modersmål, for at han kunne komme forbi.

"Landsmænd," forklarede han, mens han fulgte Vendale til døren, "fattige landsmænd. Taknemmelige og hengivne som hunde. Farvel. Vi ses igen. Det skal glæde mig!"

Den yndige Marguerite ved hendes ramme og madame Dors brede ryg ved hendes telegraf svævede foran Vendale til Krøblingekrogen. Da han kom derhen, var Wilding lukket inde med Bintrey; men da kælderdørene tilfældigvis stod åbne,

tændte Vendale et lys i en kløftet kæp og gik ned for at gøre en kælderrunde. Den yndige Marguerite svævede trofast foran ham; men madame Dors brede ryg blev udenfor.

Kældrene var meget rummelige og gamle. Der havde været en stenkrypt dernede, da gamle dage ikke havde været gamle; efter nogles sigende havde den hørt til et klosterrefektorium, efter andres til et kapel og efter atter andres til et hedensk tempel. Nu kom det alt sammen ud på ét. Enhver kunne gøre, hvad han ville af en hensmuldrende pille eller revnet hvælving; den gamle tid havde gjort, hvad den ville, og var fuldkommen ligegyldig for modsigelse.

Den indesluttede luft, den mugne lugt og den tordnende rumlen i gaderne ovenover stemte, som liggende uden for det daglige livs gang, godt nok overens med billedet af den smukke Marguerite, der holdt stand mod hine to. Vendale blev ved at gå, indtil han ved en bøjning af kælderen så et lys ligesom det, han havde med.

"Hvad, er De her, Joey?"

"Burde det ikke snarere hedde: Hvad, er De her? For det er min forretning at være her, men det er ikke Deres."

"Brum ikke, Joey."

"Å, jeg brummer ikke," svarede kyperen; "er der noget, der brummer, er det det, jeg har fået ind gennem porerne, og ikke mig. Tag Dem i agt for, at ikke noget i Dem begynder at brumme, master George. Bliv her så længe, at dunsterne begynde at virke, så tager de nok fat."

Hans nuværende syssel var at stikke hovedet ind i pakrummene, gøre opmålinger og udregninger i hovedet og

føre dem ind i en rhinoceroshudagtig notesbog, der så ud, som om den var et stykke af ham selv.

"De tager nok fat," vedblev han efter at have lagt målestokken, han havde målt med, tværs over to fade, ført sin sidste udregning ind i bogen og rettet sin ryg. "Det kan De lide på! De er altså nu trådt ind i forretningen, master George?"

"Ja, jeg er, og jeg håber, at De ikke har noget imod det?"

"Jeg ikke, Gud bevars. Men dunsterne indvender, at De er for ung. De er begge for unge."

"Den indvending overvinder vi mere og mere for hver dag."

"Ja vist; men jeg overvinder ikke for hver dag mere og mere den indvending, at jeg er for gammel; jeg vil derfor ikke blive i stand til at se synderlig forbedring hos Dem."

Dette svar syntes Joey Ladle så godt om, at han fremgryntede en latter og afgav det igen med en ny gryntelatter efter den anden udgave af "forbedring hos Dem."

"Men hvad der ikke er til at le ad, master George," vedblev Joey, idet han atter rettede sin ryg, "er, at master Wilding er gået hen og har forandret lykken. Læg mærke til mine ord. Han har forandret lykken, og det vil han nok få at føle. Jeg har ikke været hernede hele mit liv igennem for ingenting! Af det, jeg lægger mærke til hernede, ved jeg, hvornår det vil til at regne, hvornår det vil til at holde op igen, hvornår det vil til at blæse, og hvornår det vil til at blive stille. Af det, jeg lægger mærke til hernede, ved jeg også, når lykken har forandret sig."

"Har det, der vokser her under loftet, noget med Deres spådomsevne at gøre?" spurgte Vendale, idet han holdt sit lys op mod en klump mørke, takkede svampe, der hang ned fra

hvælvingen og så højst modbydelige ud. "Vi er jo velkendte for disse vækster her i vor kælder?"

"Ja, master George," svarede Joey Ladle og trådte et par skridt tilbage, "og vil De lyde mit råd, lader De dem sidde."

"Nej virkelig? Hvorfor det?" spurgte Vendale, idet han tog den over de to fade liggende målestok og pirrede lidt ved de seje svampe med den.

"Å, ikke så meget, fordi de kommer fra vinfadene, og De deraf kan se, hvad det er for tøj, en kyper får i sig, når han hele sit liv igennem vandrer om imellem dem, og heller ikke så meget, fordi de på et punkt af deres udvikling er orme, der falder ned på en, som af en anden grund."

"Hvilken anden grund?"

"Jeg ville i Deres sted ikke blive ved at røre ved dem, sir. Jeg skal forklare Dem det, hvis De vil gå med herfra. Men læg dog først mærke til deres farve."

"Ja vel."

"Godt; gå så med herfra."

Han gik bort med sit lys, og Vendale fulgte bagefter med sit. Da han havde indhentet ham, sagde Vendale på tilbagevejen gennem kælderen: "Nå, Joey. Farven?"

"Ligner den ikke levret blod, master George?"

"Å jo, næsten."

"Mere end næsten, synes jeg," mumlede Joey og rystede højtideligt på hovedet.

"Lad det da være ganske, fuldkomment, om De vil; men hvad så?"

"Master George, de siger –"

"Hvem?"

"Hvor kan jeg vide, hvem det er?" svarede kyperen, åbenbart forbitret over det urimelige i dette spørgsmål. "De! De, der siger omtrent alt, ved De nok. Hvor kan jeg vide, hvem de er, når De ikke ved det?"

"De har ret; fortsæt."

"De sige, at den, der tilfældigvis får en klump af disse mørkerøde svampe lige på sit bryst, vil, så vist som noget, blive myrdet."

Idet Vendale smilende standsede for at møde kyperens øjne, som denne havde fæstet på sit lys, mens han drømmende havde sagt hine ord, mærkede han pludselig, at han blev ramt på sit bryst af en tung hånd – det var ikke nogen andens end hans ledsagers – og da han øjeblikkelig med øjnene fulgte bevægelsen af den hånd, der ramte ham, så han, at den havde slået en klump svamp bort fra hans bryst.

Et øjeblik så han næsten lige så forskrækket på kyperen, som kyperen så på ham; men straks efter kom de hen i dagslyset ved foden af kældertrappen, og førend han rask sprang op ad denne, blæste han både sit lys og overtroen ud.

Wilding går

Næste formiddag gik Wilding alene ud efter at have sagt til sin fuldmægtig: "Skulle mr. Vendale spørge efter mig eller mr. Bintrey komme, så sig, at jeg er gået til Hittebørnshospitalet." Trods alt, hvad hans kompagnon havde sagt, trods alt, hvad hans konsulent, der havde været af samme mening som Vendale, havde forestillet ham, var han ikke blevet rokket i sit forsæt. At finde det forsvundne menneske, hvis plads han havde ranet, var fra nu af hans livs hovedopgave, og at spørge efter

ham i Hittebørnshospitalet var åbenbart at gøre det første skridt for at opdage ham. Derfor gik altså vinhandleren til Hittebørnshospitalet.

Bygningens tidligere så velkendte udseende forekom ham nu lige så forandret som udtrykket i portrættet, der hang over kaminhylden. Hans kæreste minde fra det sted, der havde skærmet ham i hans barndom, var nu løst fra det. En sælsom ulyst overfaldt ham, da han ved indgangen sagde, hvorfor han var kommet; hans hjerte værkede, da han sad ene i venteværelset, mens der gik bud efter anstaltens kasserer, som han ville tale med, og da samtalen begyndte, kunne han kun med pinlig overvindelse forklare hensigten med sit komme.

Kassereren hørte på ham med et ansigt, der lovede al fornøden opmærksomhed, men heller ikke mere.

"Vi må være forsigtige," sagde han, da det blev hans tur at tale, "med hensyn til alle spørgsmål, der gøres af fremmede."

"De kan næppe regne mig for en fremmed," svarede Wilding ligefremt. "I sin tid var jeg et af de stakkels børn her."

Kassereren svarede høfligt, at denne omstændighed indgød ham særlig deltagelse for hans gæst; men han forlangte ikke des mindre at få hans grund til forespørgslen at vide, hvorfor Wilding uden videre indledning sagde ham alt uden at dølge noget.

Kassereren rejste sig og gik foran til det værelse, hvor anstaltens protokoller gemtes. "Alle de oplysninger, vore bøger kan give, står til Deres tjeneste," sagde han; "men efter de mange år, der er hengået, frygter jeg for, at det også er den eneste oplysning, vi kan byde Dem."

Bøgerne blev eftersat, og optegnelsen fandtes, således lydende:

"Den 3. marts 1836. Adopteret og bortført fra Hittebørnshospitalet et drengebarn ved navn Walter Wilding. Den adopterendes navn og stilling: Mrs. Jane Ann Miller, enke. Bopæl: Lime-Tree Lodge, Groombridge Wells. Anbefalere: Hans Velærværdighed John Harker, Groombridge Wells, og d'hrr. Giles, Jeremy og Giles, bankierer, Lombard Street."

"Er det alt?" spurgte vinhandleren. "Har De ikke senere hørt fra mrs. Miller?"

"Nej, ellers måtte der findes en henvisning dertil i bogen."

"Tør jeg tage en afskrift af optegnelsen?"

"Ja gerne; men De er lidt grebet. Skal jeg ikke skrive den af for Dem?"

"Min eneste udvej," sagde Wilding med et sørgmodigt blik på afskriften, "bliver så sagtens at forespørge på mrs. Millers opholdssted og at se, om hendes anbefalere kan hjælpe mig."

"Ja, det er den eneste udvej, jeg for øjeblikket kan se. Jeg ønsker oprigtigt, at jeg kunne have ydet Dem bedre hjælp."

Med disse afskedsord til opmuntring fortsatte Wilding sin opdagelsesrejse. Den første station var tydeligt nok bankierernes kontor i Lombard Street. To af interessenterne var utilgængelige for tilfældigt besøgende; men efter nogle uundgåelige vanskeligheder samtykkede den tredje i at lade en kontorist undersøge den med begyndelsesbogstavet "M." mærkede hovedbog. Den enken mrs. Miller tilhørende konto fandtes, men var overstreget med to lange streger af afbleget blæk, og nederst på siden stod der: "Konto sluttet den 30. september 1837."

Således var den første station på rejsen blevet nået og havde endt med et "**Spærret!**" Efter at have sendt en billet til Krøblingekrogen for at underrette sin kompagnon om, at han måske blev nogle timer borte, tog Wilding med banetoget og kørte til den anden station på sin rejse, mrs. Millers bolig i Groombridge Wells.

Mødre og børn rejste med ham; mødre og børn mødtes på stationen; mødre og børn var i butikkerne, når han gik ind i dem for at spørge om Lime-Tree Lodge. Over alt viste det dyrebareste af alle menneskelige forhold sig glad i dagens glade lys. Over alt mindedes han om den i hans hjerte gemte skuffelse, han var blevet vækket så grusomt op fra – om det tabte minde, der var svundet bort fra ham ligesom et billede i et spejl.

Skønt han forespurgte sig hist og forespurgte sig her, kunne han dog ikke opspørge et sted som Lime-Tree Lodge. Idet han kom forbi en huskommissionærs kontor, gik han derind og fremsatte for sidste gang sit spørgsmål. Huskommissionæren pegede tværs over gaden på en uhyggelig bygning med mange vinduer, der kunne have været en fabrik, men var et hotel. "Der, sir," sagde han, "lå Lime-Tree Lodge for ti år siden."

Den anden station var nået, og atter hed det "**Spærret!**"

Men der var dog én mulighed tilbage. Den gejstlige anbefaler, mr. Harker, var endnu ikke fundet. Wilding gik ned ad gaden og ind i en boglade, hvor han spurgte om Hans Velærværdighed John Harkers nuværende adresse.

Boghandleren så åbenbart forarget og forbavset på ham og svarede ikke.

Wilding gentog sit spørgsmål.

Boghandleren tog en pyntelig, i adstadigt gråt indbundet bog fra sin disk og rakte den fremmede den med titelbladet opslået. Wilding læste:

"Den velærværdige John Harkers martyrdom på Ny Zealand. Skildret af et forhenværende medlem af hans hjord."

Wilding lagde bogen på disken. "Om forladelse," sagde han, idet han måske tænkte lidt på sin egen nuværende martyrdom. Den tavse boghandler svarede på undskyldningen med et buk, og Wilding gik.

Tredje og sidste station og for tredje og sidste gang
"Spærret!"

Der var intet mere at gøre; der var absolut intet andet valg for ham end at vende tilbage til London, slået på alle punkter. Fra tid til anden så vinhandleren på tilbagevejen på sin afskrift af optegnelsen i hospitalsprotokollen. En af de mange skikkelser af fortvivlelse – måske den beklagelsesværdigste af dem alle – er den, som fremturer i at forklæde sig som håb. Wilding holdt pludselig inde, idet han ville kaste det unyttige stykke papir ud ad vognvinduet. "Det kan måske dog føre til noget," tænkte han. "Så længe jeg lever, vil jeg ikke lade det komme fra mig, og efter min død skal mine eksekutorer finde det under det samme segl som mit testamente."

Nu satte ordet testamente den gode vinhandler på et nyt tankespor uden dog derfor at vende hans sind bort fra dets alt andet fortrængende emne. Han måtte straks gøre sit testamente.

Udtrykket "spærret" om sagen hidrørte oprindelig fra Bintrey. Under deres første lange samtale efter opdagelsen havde denne skarpsindige person hundrede gange med en

afvisende rysten på hovedet gentaget: "Spærret, sir, spærret! Efter min mening er der for tiden ingen udvej, og mit råd er: Hold Dem rolig, hvor De er."

I løbet af den lange rådslagning var en flaske af den fem og fyrre år gamle portvin blevet sat frem til vædelse af Bintreys lovkyndige strube; men jo tydeligere han havde set bunden i sit glas, des tydeligere var det blevet, at han ikke havde kunnet finde ud af sagen, og hver gang han havde sat det tomme glas fra sig, havde han sagt: "Spærret, mr. Wilding. Hold Dem rolig og vær taknemmelig."

Vist er det, at den ærlige vinhandlers ønske om at gøre testamente hidrørte fra den dybeste samvittighedsfuldhed, skønt det vel kan være muligt og fuldkommen overensstemmende med hans retfærdighed, at han, sig selv uafvidende, kan have fundet lindring i at overdrage sin forretning til to andre mennesker, som i sin tid skulle træde i hans sted. Han fulgte meget ivrigt det ny tankespor og bad straks Vendale og Bintrey om at mødes med ham i Krøblingekrogen og blive delagtiggjort i hans fortrolighed.

"Da vi nu alle tre er samlet inden lukkede døre," begyndte Bintrey og henvendte sig til den ny interessent, "må jeg, førend vor ven – og min klient – meddeler os sine yderligere meninger, tillade mig at sige, at jeg har tiltrådt, hvad han har sagt mig er Deres råd, mr. Vendale, og hvad der ville være ethvert fornuftigt menneskes råd. Jeg har sagt ham, at han endelig bør dølge sin hemmelighed. Jeg har talt med mrs. Goldstraw både i hans påhør og i hans fraværelse og mener, at hvis man kan tro nogen – hvilket er et meget stort *Hvis* – kan man tro hende. Jeg har gjort vor ven opmærksom på, at han ved at foretage

undersøgelser på må og få ikke alene ville fremmane Djævelen i skikkelse af alle mulige bedragere i landet, men tillige øde formuen. Nu ved De, mr. Vendale, at vor ven ikke ønsker at øde formuen, men at han tværtimod ønsker at holde den til den, han mener er dens retmæssige ejer. Jeg skulle tage meget fejl, hvis han nogen sinde bliver fundet; men det kan nu være det samme. Mr. Wilding og jeg er i det mindste enige om, at formuen ikke bør ødes. Jeg har givet efter for hans ønske om fra tid til anden at indrykke en kundgørelse i bladene, hvorved enhver, der måtte vide noget om det adopterede barn, forsigtigt opfordres til at indfinde sig på mit kontor, og jeg har forpligtet mig til regelmæssigt at lade dette indrykke. Af vor ven har jeg hørt, at jeg træffer Dem her i dag for at modtage hans ordrer og ikke for at give ham råd. Jeg er rede til at modtage hans ordrer og ære hans ønsker; men De vil behage at lægge mærke til, at dette ikke vil sige, at jeg som fagmand billiger nogen af delene."

Således talte Bintrey, idet han henvendte sig fuldt så meget til Wilding som til Vendale, og dog morede han sig trods sin omsorg for sin klient så kosteligt over dennes fantastiske adfærd, at han af og til skottede til ham med blinkende øjne, som om han havde været en komisk mærkværdighed.

"Intet kan være klarere," ytrede Wilding. "Jeg ville kun ønske, at mit hoved var lige så klart som Deres, mr. Bintrey."

"Mærker De, at Deres susen for ørene vil til at komme," sagde sagføreren med et uroligt blik, "så opsæt den – samtalen, mener jeg."

"Nej, tak, det er unødvendigt. Hvad jeg ville have sagt –"

"Ophids Dem ikke," bad sagføreren.

"Nej, jeg skal ikke. Ville De, mr. Bintrey og George Vendale, have nogen tvivlrådighed eller nogen indvending imod at lade Dem udnævne til mine eksekutorer, eller kan De straks sige ja?"

"Jeg siger ja," svarede George Vendale villigt.

"Jeg med," svarede Bintrey, ikke fuldt så villigt.

"Mange tak, begge to. Mine bestemmelser med hensyn til mit testamente er korte og tydelige, og De ville måske nu have den godhed at nedskrive dem. Hele min rørlige og urørlige formue overdrager jeg uden nogen undtagelse eller noget forbehold til Dem, for at De skal udbetale det hele til den virkelige Walter Wilding, hvis han måtte blive fundet og godkendt inden to år fra min dødsdag at regne. I modsat fald skal De udbetale det hele som et legat til Hittebørnshospitalet."

"Er det hele Deres ordre, mr. Wilding?" spurgte Bintrey efter et ophold, under hvilket ingen af dem havde set på de andre.

"Ja, den hele."

"Og om denne ordre er De fuldkommen enig med Dem selv?"

"Fuldkommen, urokkelig, endelig."

"Så står der kun tilbage," sagde sagføreren med et skuldertræk, "at bringe den i lovgyldig og teknisk form og lade den attestere af en notar. Men har det hast med at gøre det? De dør ikke så snart."

"Hvornår jeg skal dø," svarede Wilding alvorligt, "ved hverken De eller jeg; det ved kun en højere. Men det vil være mig kært at få denne sten fra hjertet så snart som muligt."

"Nu er vi atter konsulent og klient," sagde Bintrey, der et øjeblik næsten var blevet rørt. "Hvis det måtte passe mr. Vendale og Dem selv i dag otte dage her og til samme tid, skal jeg skrive i min dagbog, at jeg har at indfinde mig her."

Aftalen blev truffet og holdt til den vedtagne tid og testamentet vedbørligt underskrevet, forseglet og attesteret og taget i sikker forvaring af Bintrey blandt hans klienters papirer. Disse lå gemt i deres respektive blikkasser med deres ejeres navne udenpå på jernhylder i hans konsultationsværelse, som om denne retslærde helligdom havde været en sammentrængt familiebegravelse for klienter.

Wilding gav sig derpå i færd med at indrette sit patriarkalske husvæsen med større iver, end han i den sidste tid havde vist for tidligere sager af vigtighed. Heri fik han kraftig understøttelse ikke alene af mrs. Goldstraw, men også af Vendale, der måske havde lyst til så snart som muligt at give en Obenreizer-middag. I ethvert tilfælde blev, da husvæsenet var kommet i god gang, Obenreizers, formynder og myndling, indbudte til middag, og denne indbydelse omfattede også madame Dor. Havde Vendale før været forelsket op over begge øren – en sætning, der ikke må regnes for at hentyde til den fjerneste tvivl om dette – så sænkede denne middag ham ti tusinde favne dybt ned i forelskelse. Og dog kunne han, om det så skulle have kostet ham hans liv, ikke komme til at tale et eneste ord under fire øjne med den indtagende Marguerite. Hvor sikkert et sådant saligt øjeblik end syntes at ville komme, stod Obenreizer dog i sin tågede tilstand ved siden af Vendale, eller madame Dors brede ryg viste sig for hans øjne.

Men dog kunne Marguerite ses, kunne Marguerite høres, kunne Marguerite stundom tiltales i flere henrykkende, skønt åndsforvirrende timer. Da de gik igennem de gamle, mørke kældre, førte Vendale hende ved hånden; da hun sang for ham i den oplyste sal om aftenen, holdt Vendale, stående ved siden af

hende, hendes handsker og havde gerne tilbyttet sig dem for hver eneste dråbe af den fem og fyrre år gamle portvin, om den så havde været fem og fyrre gange fem og fyrre år gammel og dens nettopris fem og fyrre gange fem og fyrre pund pr. dusin. Endnu da hun var gået, og et stort gab af en lyseslukker var smækket på Krøblingekrogen, pinte han sig med at spørge, om hun tænkte, at han beundrede hende, om hun tænkte, at han tilbød hende, om hun havde nogen tanke om, at hun havde vundet ham med liv og sjæl. Og således gik det: om hun og om hun ikke, op og ned ad skalaen, og oven for og neden for linjen, Gud, Gud! du stakkels, urolige menneskehjerte! At tænke sig, at de mennesker, som allerede for tusind år siden var mumier, gjorde det samme, og dog altid opdagede en hemmelighed: hvorledes de bagefter skulle blive rolige!

"Hvad mener De, George," spurgte Wilding ham dagen efter, "om Obenreizer? Jeg spørger Dem ikke om, hvad De mener om miss Obenreizer!"

"Jeg ved ikke," svarede Vendale, "og har aldrig vidst, hvad jeg skal mene om ham."

"Han er dannet og forstandig."

"Ganske vist forstandig."

"En god musiker." Han havde den foregående aften spillet og sunget meget godt.

"Unægtelig en god musiker."

"Og taler godt for sig."

"Ja," sagde Vendale grundende, "og taler godt for sig. Ved De, Wilding, at, når jeg tænker på ham, det stundom, underligt nok, falder mig ind, at han ikke tier godt."

"Hvad mener De? Han er dog ikke påtrængende snaksom."

"Nej, og det er heller ikke det, jeg mener. Men når han tier, har man ondt ved, skønt måske uden grund, ikke at mistro ham. Tag en anden, som De kender og holder af. Tag, hvem De vil, som De kender og holder af –"

"Det er snart gjort, min gode ven. Jeg tager Dem."

"Det var ikke det, jeg ville eller ventede," svarede Vendale smilende, "men lad gå, tag mig. Tænk Dem et øjeblik om. Er Deres bifaldende kendskab til mit tiltalende ansigt, hvor forskellige dets forbigående udtryk end kunne være, støttet på mit ansigt, når jeg tier?"

"Ja, det tror jeg."

"Det tror jeg med. Ser De nu, når Obenreizer taler – med andre ord, når han får lov til at bortforklare sig selv – kommer han godt nok fra det; men når han ikke har lejlighed til at bortforklare sig selv, kommer han temmelig dårligt fra det. Af den grund siger jeg, at han ikke tier godt. Og ved hastigt at mønstre de ansigter, som jeg kender og ikke tror, bliver jeg tilbøjelig til at mene nu, da jeg tænker over det, at de ikke kan tie godt."

Da denne sætning i ansigtslæren var ny for Wilding, var han i førstningen noget langsom til at indrømme dens rigtighed, indtil han ved at spørge sig selv, om mrs. Goldstraw tav godt, og huske på, at hendes ansigt, når det var i ro, afgjort opfordrede til tillid, blev så glad, som folk i almindelighed bliver ved at tro, hvad de ønsker at tro.

Men da han var meget længe om at genvinde sin munterhed eller sit helbred, mindede hans kompagnon som et andet middel til at opmuntre ham – og måske også med Obenreizerske hensigter – ham om hans musikalske planer

med hans husfolk, og at der skulle indrettes en syngeskole i huset og et kor i en nærliggende kirke. Skolen kom snart i stand, og da nogle af folkene allerede havde lidt musikalsk dannelse og sang ret godt, fulgte koret snart bagefter. Dette lededes og indøvedes især af Wilding selv, der gjorde sig håb om at forvandle sine undergivne til lige så mange hittebørn med hensyn til at synge hellige kor.

Da nu Obenreizerne var øvede musikere, fulgte det af sig selv, at de blev indbudt til at deltage i disse musikalske sammenkomster, og efter at formynder og myndling havde samtykket heri eller formynderen samtykket for begge, fulgte det nødvendigvis af sig selv, at Vendales liv blev et liv af fuldstændig trældom og fortryllelse. I den mugne kirke, hvor de højtelskede brødre mødte om søndagen, fem og tyve mand stærke, var det jo hendes stemme, der trængte som et lys ind i de mørkeste kroge og fik murene og pillerne til at bæve, som om de havde været stykker af hans hjerte! Da måtte endog madame Dor i en krog af den høje kirkestol, med ryggen mod alt og alle, stundom stemme overens med ritualet, ligesom den mand, som lægerne havde rådet at drikke sig en rus én gang om måneden, og som, for ikke at glemme det, drak sig fuld hver dag.

Men endog disse serafiske søndage kunne ikke sammenlignes med de i den patriarkalske familie indførte onsdags-koncerter. Ved dem satte hun sig til pianoet og sang sange i sit modersmål, sange om sit fødeland, sange, der fra bjergtoppene råbte til Vendale: "Hæv dig op over det famlende, flade land; kom langt bort fra mængden; følg efter mig, alt som jeg stiger højere og højere og taber mig i det fjerne himmelblå;

stig op til min højeste højde af dem alle og elsk mig der!" Da blev det smukke livstykke, den sviklede strømpe og den sølvspændte sko såvel som den høje pande og de klare øjne opfyldt af et sandt gemse-forår, indtil sangen var ude.

Ikke engang over Vendale selv udøvede disse sange et mægtigere trylleri end over Joey Ladle, om end på en anden måde. Stadig vægrede han sig ved at forplumre harmonien ved at tage del i den og røbede den højeste grad af foragt for skalaer og slige begyndelsesgrunde i musikken, der virkelig også sjældent fængsler den, der kun er tilhører. I begyndelsen opfattede han den hele plan som en forfejlet spekulation og samtlige kunstnere som en flok hylende dervisher. Men da han en dag havde opdaget spor af uforplumret harmoni i en flerstemmig sang, gav han sine to underkypere et svagt håb om, at der med tiden måske nok kunne blive noget af dem. En hymne af handel aflokkede ham yderlig opmuntring, skønt han gjorde den indvending, at den store musiker måtte have været temmelig længe nede i en eller anden udenlandsk kælder, siden han havde kunnet sige den samme ting så mange gange. Dette holdt han, hvorledes man så fik det i sig, for et sikkert tegn på, at man havde fået det i sig på en eller anden måde. Ved en tredje lejlighed satte Jarvis' fremtræden med en fløjte og en anden mand med en violin og opførelsen af en duet af disse to ham i en sådan forbavselse, at han ene og alene af egen drift begejstredes til ordene "Ann Koar!" som han gentog flere gange, som om han i fortrolighed kaldte på en dame, der havde udmærket sig i orkestret. Men dette var også hans sidste vidnesbyrd om hans kammeraters dygtighed; for da instrumentalduetten var blevet opført i den første onsdags-

koncert og straks derpå afløstes af miss Obenreizers stemme, sad han ligesom fortryllet med gabende mund, indtil hun var færdig. Derpå rejste han sig meget højtidelig fra sin plads, indledede det, han ville sige, med et buk, som særlig omfattede Wilding, og udtalte sig i de smigrende ord: "Oven på dette kan I alle sammen gå hen og lægge jer!" Han ville aldrig siden med andre ord indrømme familiens musikalske evner.

Således opstod der et særligt venskab mellem Marguerite Obenreizer og Joey Ladle. Hun lo så hjerteligt ad hans artighed og blev dog så undselig over den, at Joey, da koncerten var forbi, fik mod til at sige til hende, at han håbede, at han ikke var så forplumret i sit hoved, at han havde taget sig en frihed. Hun svarede ham mildt, og Joey dukkede sig til svar.

"Med tiden vil De nok forandre lykken, miss," sagde Joey. "Det er folk som Dem, der kan bringe lykken tilbage til stedet."

"Kan jeg bringe lykken tilbage?" svarede hun på sit smukke engelsk og med klædelig forundring. "Jeg forstår Dem vist ikke, jeg er så enfoldig."

"Master Wilding," forklarede Joey i fortrolighed, skønt ikke videre forståeligt for hende, "forandrede lykken, førend han optog master George i firmaet. Det siger jeg, og det vil de nok få at se. Gud, kom bare nogle gange, miss, og syng lykken til stedet, så kan den ikke stå imod."

Med disse ord og en mængde buk gik Joey baglæns ud af stuen; men da han var en privilegeret person, og endog en ufrivillig erobring gør indtryk på ungdom og skønhed, så Marguerite sig næste gang lystigt om efter ham.

"Hvor er min Joey?" spurgte hun Vendale.

Så blev Joey bragt til stede og trykket i hånden, hvad der til sidst blev en sædvane.

En anden sædvane opstod på følgende måde. Joey var lidt tunghør. Selv sagde han, at det var "dunsterne," hvad det måske også var; men hvad årsagen så var til virkningen, så fandtes denne hos ham. Hin første gang havde man set ham sjokke langs med væggen med sin venstre hånd ved sit venstre øre, indtil han havde sjokket sig hen til en plads temmelig tæt ved sangerinden, hvor han var blevet, indtil han havde henvendt den omtalte artighed til sine venner, dilettanterne. Næste onsdag lagde man mærke til, at Joeys kraft som tæremaskine var aftaget ved middagsmåltidet, og ved bordet mumlede man om, at dette måtte forklares af hans overspændte forventninger om miss Obenreizers sang og hans frygt for ikke at få en plads, hvor han kunne høre hver tone og stavelse. Da dette kom Wilding for øre, lod han i sin godmodighed Joey få plads i den forreste række om aftenen, førend Marguerite begyndte. Derved blev det til en sædvane, at Marguerite de følgende aftener, mens hun lod sine fingre løbe hen ad tangenterne, førend hun begyndte at synge, altid sagde til Vendale: "Hvor er min Joey?" og at Vendale altid bragte ham til stede og stillede ham tæt ved hende. Det blev ligeledes en sædvane, at han, mens alles øjne hvilede på ham, i sit ansigt udtrykte den største foragt for sine venners bestræbelser og kun tillid til Marguerite alene, som han kunne stå og se på, ikke ulig den tæmmede rhinoceros, der stod på bagbenene i ABC'en. Når en eller anden dristig ånd, mens han efter sangen stod mest henrykt, tillod sig at spørge bag ved ham: "Hvad synes De om det, Joey?" blev han

stadig ægget til at svare, som om han først da havde undfanget det: "Oven på det kan I alle sammen gå hen og lægge jer!"

Men de uskyldige glæder og små løjer i Krøblingekrogen skulle ikke vare længe. Under dem havde der fra først af ligget en alvorlig sag, som ethvert medlem af den patriarkalske familie havde været vidende om, men som alle ved en stiltiende overenskomst havde afholdt sig fra at omtale. Det stod ikke rigtigt til med Wildings helbred.

Han kunne måske være kommet sig efter det stød, han havde fået i sit livs grundfølelse, og han kunne måske have fundet sig i at være ejer af en andens ejendom; men begge tilsammen var for meget for ham. Idet han hjemsøgte af disse tvilling-genfærd, nedbøjedes han mere og mere. De uadskillelige spøgelse sad til bords med ham, spiste af hans tallerken, drak af hans glas og stod uden for hans seng om natten. Når han tænkte på sin formentlige moders kærlighed, blev han til mode, som om han havde stjålet den, og om også hans undergivnes agtelse og hengivenhed stundom kunne opmuntre ham lidt, forekom det ham dog at være et bedrageri af ham at gøre dem lykkelige, da det burde være den andens pligt og glæde.

Efterhånden nedbøjedes hans legeme under trykket af hans grublende sind, hans gang mistede sin spændstighed, og hans øje løftedes sjældent fra jorden. Han vidste, at han var uskyldig i den sørgelige fejltagelse, der havde fundet sted; men han vidste også, at han ikke kunne råde bod på den, da dagene og ugerne gik, uden at nogen gjorde krav på hans navn og formue. Nu begyndte en uklar tanke om en ofte tilbagevendende forvirring i hans hoved at opstå hos ham, idet han på en uforklarlig måde kunne gå glip stundom af flere timer,

stundom af et helt døgn. Én gang standsede hans hukommelse, mens han sad for enden af spisebordet, og stod stille til daggry; en anden gang standsede den, mens han dirigerede sangen, og kom først i gang igen midt om natten, mens han og hans kompagnon spadserede ude i måneskinnet. Da han spurgte Vendale, der altid var fuld af opmærksomhed og tjenstvillighed, hvorledes dette hang sammen, svarede Vendale kun: "De har ikke været rigtig rask, det er det hele." Han søgte forklaring i sine folks ansigter, men de slog det hen med et: "Det glæder mig, at De ser bedre ud," eller: "Jeg håber, at De nu har det bedre, sir," hvori der slet ingen oplysning var at finde.

Omsider, da kompagniskabet kun var fem måneder gammelt, måtte Walter Wilding gå til sengs, og hans husholderske blev hans sygeplejerske.

"Mens jeg ligger her, har De måske ikke noget imod, at jeg kalder Dem Sally, mrs. Goldstraw?" sagde den stakkels vinhandler.

"Det lyder langt naturligere for mig end ethvert andet navn, og jeg holder mere af det."

"Tak, Sally. Jeg tror, at jeg i den sidste tid har haft flere slagtilfælde. Er det ikke således, Sally? Nu kan De gerne sige mig det."

"Jo, således er det."

"Ah, der er forklaringen!" sagde han rolig. "Mr. Obenreizer taler om, at verden er så lille, at det ikke er til at undres over, at de samme mennesker tit mødes og træffer sammen på forskellige steder og forskellige tidspunkter i livet. Men det synes underligt, Sally, at jeg så at sige skal komme tilbage til Hittebørnshospitalet for at dø."

Han rakte hende sin hånd, og hun trykkede den blidt.

"De dør ikke endnu, kære Wilding."

"Det sagde også Bintrey; men jeg tror, han tog fejl. Den gamle barnefølelse vender tilbage hos mig, Sally. Den gamle ro og hvile, som når jeg plejede at falde i søvn."

Et øjeblik efter sagde han mildt: "Kys mig, Sally," og det var tydeligt, at han troede at ligge i den gamle sovesal.

Ligesom Sally havde plejet at bøje sig over de fader- og moderløse børn, bøjede hun sig nu over den fader- og moderløse mand og lagde sine læber på hans pande, idet hun hviskede:

"Gud velsigne Dem!"

"Gud velsigne Dem!" svarede han i samme tone.

Atter et øjeblik derefter slog han øjnene op i egenskab af sig selv og sagde: "Flyt mig ikke, Sally, på grund af hvad jeg nu vil sige; jeg tror, at min time er kommet. Jeg ved ikke, hvorledes det forekommer Dem, men –"

Han tabte samlingen i nogle minutter, men kom derpå endnu en gang til sig selv.

"– Jeg ved ikke, hvorledes det forekommer Dem, Sally, men således forekommer det mig."

Da han således med klart hoved havde sluttet sin yndlingssætning, var hans time kommet, og han døde.

Anden akt

Vendale frier

Sommeren og efteråret var forbi og jul og nytår nær for hånden.

Som eksekutorer, der ærligt og redeligt ville opfylde deres pligt mod den døde, havde Vendale og Bintrey holdt mere end én ivrig rådslagning om Wildings testamente. Sagføreren havde straks fra begyndelsen udtalt, at det var ligefrem umuligt at gøre noget nyttigt skridt i sagen, da de eneste tænkelige forespørgsler, der havde kunnet gøres om den forsvundne, allerede var blevet gjort af Wilding selv med det udfald, at tid og død i forening ikke havde efterladt mindste spor af ham. For at indrykke kundgørelser om den, der burde have formuen, ville det være nødvendigt at omtale enkeltheder, en fremgangsmåde, som ville opfordre halvdelen af alle bedragere i England til at fremstille sig som den sande Walter Wilding. "Finder vi en mulighed i at opspore den forsvundne, vil vi benytte den; men hvis ikke, vil vi samles til en ny rådslagning på den første årsdag efter Wildings død." Dette rådede Bintrey til, og Vendale så sig derfor, trods sin inderlige længsel efter at opfylde sin afdødes vens ønsker, nødsaget til at lade sagen foreløbig hvile.

Vendte Vendale sig fra sin interesse for fortiden til fremtiden, så han sig stadig stående over for en tvivlsom udsigt. Måneder var gået siden hans første besøg i Soho Square, og i al den tid havde det eneste sprog, hvori han havde sagt Marguerite, at han elskede hende, været øjnenes, understøttet ved heldige lejligheder af håndens.

Hvad var det for en hindring, der stillede sig i vejen for ham? Den samme ubortryddelige hindring, der lige fra begyndelsen havde stillet sig i vejen for ham. Hvor lovende lejlighederne end kunne synes at være, endte Vendales søgen efter at komme til at tale alene med Marguerite uforanderligt med det samme udfald. Under de tilfældigste omstændigheder stillede Obenreizer sig på den uskyldigste måde i vejen.

Med de sidste dage i det gamle år kom der en uventet lejlighed til at tilbringe en aften med Marguerite, som Vendale foresatte sig tillige skulle blive en lejlighed til at tale under fire øjne med hende. En hjertelig billet fra Obenreizer indbød ham nemlig til et lille familiemåltid i Soho Square på nytårsdag. "Vi bliver kun fire," stod der i billetten. "Vi bliver kun to, førend aftenen er omme," tænkte Vendale.

Blandt englænderne knytter nytårsdag sig til forestillingen om at give og modtage middagsmåltider og til intet andet; men blandt udlændinge er nytårsdag den store lejlighed i året til at give og modtage gaver. Det er stundom muligt at indføre en fremmed skik, og i dette tilfælde var Vendale ikke bange for at gøre forsøget. Det eneste, der faldt ham vanskeligt at afgøre, var, hvad hans nytårsgave til Marguerite skulle være.

Bondedatterens værnende stolthed, der var sygeligt modtagelig for følelsen af uligheden mellem hendes og hans stilling i samfundet, ville hemmeligt oprøres mod ham, hvis han dristede sig til at byde hende en kostbar gave, og en gave, som en fattig mands pung kunne købe, var derfor den eneste, han turde håbe ville finde vej til hendes hjerte for giverens skyld. Idet han standhaftigt modstod fristelsen i skikkelse af diamanter og rubiner, købte han en broche af genovesisk

filigranarbejde, det simpleste og mest fordringsløse smykke, han kunne finde i juvelerens butik.

Han lod sin gave smutte i Marguerites hånd, da hun udstrakte den for at byde ham velkommen på den til måltidet fastsatte dag.

"Dette er Deres første nytårsdag i England," sagde han.

"Tillader De, at jeg søger at give den lighed med en nytårsdag i Deres hjem?"

Hun takkede ham lidt tvungent, mens hun så på juvelerens æske, uvis om, hvad den måtte indeholde; men da hun havde åbnet den og set, i hvilken omhyggelig simpel skikkelse Vendales lille mindegave fremstillede sig for hende, gennemskuede hun øjeblikkelig hans grunde, og hendes ansigt vendte sig strålende om imod ham med et udtryk, som sagde: "Jeg tilstår, at De har glædet og smigret mig." Aldrig havde hun været så henrivende i Vendales øjne, som hun var i dette øjeblik. Hendes vinterdragt – et skørt af mørkt silketøj og et sort fløjls-livstykke, som nåede helt op til halsen og omgav denne blødt med en lille krans af svanedun – hævede ved modsætningens hele styrke hendes lyse hår og hendes hudfarves blændende hvidhed. Først da hun vendte sig bort fra ham mod spejlet og efter at have taget den broche af, hun havde på, satte hans nytårsgave i dens sted, vandrede Vendales opmærksomhed langt nok bort fra hende til at opdage, at der var andre til stede. Han mærkede nu, at Obenreizers hænder omfattede hans albuer, og hørte nu, at Obenreizers stemme takkede ham for hans opmærksomhed mod Marguerite med den svagest mulige klang af spot i sit tonefald. "En sådan simpel gave! Hvilken fin takt røber den ikke!" Han opdagede nu for første gang, at der,

foruden ham selv, var én, og kun én gæst til, som Obenreizer forestillede som en landsmand og ven. Vennens ansigt var skimlet og hans legeme tykt. Hans alder tydede på det menneskelige livs efterårstid, og i løbet af aftenen udviklede han to påfaldende evner; den ene var evnen til at tie, og den anden evnen til at tømme flasker.

Madame Dor ventede ikke nede i stuen, og heller ikke var der forbeholdt hende nogen synlig plads, da de satte sig til bords. Obenreizer forklarede, at det var den gamle Dors simple skik at spise til middag midt på dagen. Længere ud på aftenen ville hun gøre sine undskyldninger. Vendale gad gerne vide, om den gode Dor ved denne lejlighed havde byttet sin huslige syssel, at gøre Obenreizers handsker rene, med den at lave Obenreizers mad. Så meget var i det mindste vist, at retterne var mesterstykker af kogekunst og stod højt over frembringelserne af Englands temmelig udannede kogekunst, der jo endnu stod i sin barndom. Måltidet var fuldkomment i al sin tarvelighed. Med hensyn til vinen rullede den tavse vens øjne hen over den i højtidelig henrykkelse. Stundom sagde han: "Godt!" når en fuld flaske blev sat frem, og stundom sagde han: "Ah!" når en tom blev taget bort, og dermed var hans ydelser til aftenens munterhed til ende.

Tavshed er stundom smitsom. Nedtrykte af deres egne hemmelige sorger, syntes Marguerite og Vendale at påvirkes af den tavse vens indflydelse. Hele ansvaret for at holde samtalen i gang hvilede på Obenreizers skuldre, og mandigt bar Obenreizer det. Han åbnede sit hjerte i egenskab af oplyst udlænding og sang Englands lovsang. Når andre emner udtørredes, vendte Obenreizer tilbage til denne uudtømmelige

kilde og fik atter strømmen til at flyde lige så rigeligt som før. Obenreizer ville have givet en arm, et øje eller et ben for at have været en indfødt englænder. Uden for England var der ingen sådan samfundsindretning som et hjem, ingen sådan ting som en arnekrog, ingen sådan genstand som en skøn kvinde! Hans kære Marguerite måtte undskylde, at han forklarede sig hendes yndigheder som hidrørende fra, at der i fordums dage måtte have blandet sig engelsk blod i deres ukendte stamforældres årer. Se på dette engelske folk, og man vil finde et velvoksnet, renligt, triveligt, kraftigt folk! Se på dets byer! Hvilken pragt i dets offentlige bygninger, hvilken beundringsværdig orden og renlighed i dets gader! Man må beundre dette folks love, som forbinder retfærdighedens evige grundsætning med den anden evige grundsætning: pund, shillings og pence. Overfør produktet på alle borgerlige forurettelser fra en krænkelse af en mands ære til en krænkelse af en mands næse! Man har forført min datter – pund, shillings og pence! Man har kastet mig til jorden med et slag i ansigtet – pund, shillings og pence! Hvor skulle et sådant lands materielle velvære som dette standse? Med tanken henvendt på fremtiden kunne Obenreizer ingen ende se derpå. Hans begejstring udbad sig tilladelse til på engelsk vis at give sig luft i en skål. "Nu er vort tarvelige, lille måltid forbi, nu sættes vor tarvelige lille dessert på bordet, og nu retter Englands beundrer sig efter de nationale skikke og holder en tale! En skål for Albions hvide klipper, mr. Vendale! For Deres nationale dyder, for Deres herlige klima og Deres fortryllende kvinder! For Deres arnesteder, Deres hjem, Deres *habeas corpus* og alle andre ditto samfundsindretninger! Med ét ord – for England! Hip, hip, hip, hurra!"

Næppe havde Obenreizers stemme sunget den sidste tone af det engelske jubelråb, næppe havde den tavse ven tømt den sidste dråbe af sit glas, førend festligheden forstyrredes af en sagte banken på døren. En tjenestepige trådte ind og gik hen til sin herre med en lille billet i hånden. Obenreizer åbnede billetten med en panderynken og rakte, efter at have læst den med et udtryk af ægte ærgrelse, sin ven og landsmand den. Vendale blev glad, da han lagde mærke til alt dette. Havde han fundet en forbundsfælle i den ærgerlige, lille billet? Var den så længselsfuldt ventede lejlighed virkelig omsider nær ved at komme?

"Jeg er bange for, at det ikke kan være anderledes," sagde Obenreizer til sin landsmand. "Vi bliver vist nødt til at gå."

Den tavse ven gav ham brevet tilbage, trak på sine svære skuldre og skænkede sig et sidste glas vin. Hans tykke fingre dvælede kælent om halsen på flasken og klemte den med et lille kærligt afskedstryk. Hans kuglerunde øjne så uklart, ligesom gennem en mellemliggende tåge på Vendale og Marguerite. Hans tykke mæle arbejdede og frembragte en hel sætning på én gang. "Jeg tror," sagde han, "at jeg kunne have haft lyst til at drikke lidt mere vin." Efter denne anstrengelse gik vejret fra ham; han snappede efter det og gik hen til døren.

Obenreizer henvendte sig til Vendale med en mine af dyb modfaldenhed.

"Jeg er så forlegen, så nedtrykt," begyndte han. "Der er tilstødt en af mine landsmænd et uheld; han er ene og kan ikke Deres sprog, hvorfor jeg og min gode ven her ikke har andet valg end at gå hen og hjælpe ham. Hvad skal jeg sige til min

undskyldning? Hvorledes skal jeg skildre min sorg over på denne måde at miste æren af Deres selskab?"

Han holdt inde, idet han åbenbart ventede at se Vendale tage sin hat og gå; men da Vendale fik opdaget sit held, satte han sig for ikke at gøre det og mødte snildt Obenreizer med dennes egne våben.

"Tag Dem det dog ikke så nær," sagde han. "Jeg venter med største glæde her, til De kommer tilbage."

Marguerite rødmede og vendte sig bort til sin brodereramme ved vinduet. Tågen viste sig i Obenreizers øjne, og smilet kom noget surt frem på hans læber. At sige til Vendale, at der ingen rimelig udsigt var til, at han kom tilbage snart, ville have været at udsætte sig for at fornærme en mand, hvis fordelagtige mening var vigtig for ham som handelsmand. Han fandt sig, så godt han kunne, i sit nederlag og forsikrede, at Vendales tilbud smigrede og glædede ham. "Det var så frimodigt, så venskabeligt, så engelsk!" Han vimsede om, som om han søgte efter noget, han savnede, han gik ud i det andet værelse, kom tilbage med sin hat og sin overfrakke, omfavnede med det løfte, at han skulle komme tilbage så snart som muligt, Vendales albuer og forsvandt fra skuepladsen med den tavse ven.

Vendale vendte sig om mod vindueskrogen, hvor Marguerite havde sat sig med sit arbejde. Der, som om hun var faldet ned fra loftet eller kommet op gennem gulvet – der i den gamle stilling, med ansigtet mod ildgryden – sad en uforudset hindring i madame Dors person! Hun rejste sig halvt, så halvt over sin brede skulder på Vendale og plumpede ned igen. Arbejdede hun? Ja. Gjorde hun, ligesom tidligere, Obenreizers handsker rene? Nej, hun stoppede hans strømper.

Nu blev sagen fortvivlet. Der fremstillede sig to alvorlige muligheder for Vendale. Var det muligt at putte madame Dor i ildgryden? Ildgryden ville ikke kunne rumme hende. Var det muligt at behandle madame Dor, ikke som en levende kvinde, men som et stykke bohave? Kunne sjælen bringes til at regne denne hæderlige matrone for kun en dragkiste, oven på hvilken et sort flors hovedtøj tilfældigvis var blevet stående? Ja, det kunne sjælen bringes til. Med forholdsvis ringe anstrengelse gjorde Vendales sjæl det. Idet han satte sig på den gammeldags vinduesbænk tæt ved Marguerite og hendes broderi, viste der sig en lille uro i dragkisten; men der udgik ingen lyd fra den. Man må huske på, at det ikke er let at flytte et sådant svært stykke bohave, og at det som følge heraf medfører den fordel, at man ikke har nødig at være bange for at komme til at vælte det.

Ualmindelig tavs og ualmindelig tvungen, bøjede den smukke Marguerite sig over sit broderi og syede, som om det gjaldt hendes liv, mens den klare farve mere og mere forsvandt fra hendes ansigt, og en feberagtig virksomhed overfaldt hendes fingre. Selv næppe mindre spændt så Vendale vigtigheden af at lede hende ganske sagte til den tilståelse, han længtes efter at gøre, og den endnu sødere tilståelse, han længtes efter at høre. En kvindes kærlighed lader sig aldrig tage med storm; den giver sagtelig efter for en gradvis tilnærmelse, vover sig ud på omveje og lytter efter den dæmpede stemme. Vendale førte hendes hukommelse tilbage til deres tidligere samværen, da de havde rejst sammen i Schweiz, og de genoplivede indtrykkene, genkaldte sig tildragelserne fra hin lykkelige, svundne tid. Lidt efter lidt svandt Marguerites tvungenhed; hun smilede, blev snaksom, så på Vendale, sad

ørkesløs med sin nål og gjorde urigtige sting i sit broderi. Deres stemmer dæmpedes mere og mere; deres ansigter bøjede sig nærmere og nærmere mod hinanden, mens de talte. Og madame Dor? Madame Dor opførte sig som en engel, vendte sig ikke en eneste gang om, sagde ikke et eneste ord, men blev ved at stoppe strømper. Idet hun trak hver strømpe stramt op på sin venstre arm og fra tid til anden rakte denne arm op, for at lyset kunne falde på hendes arbejde, gaves der øjeblikke, kildne øjeblikke, da madame Dor syntes at sidde i en endevendt stilling og undersøge et af sine egne agtbare ben, der var udstrakt i luften. Alt som minutterne gik, fulgte disse opløftelser med længere og længere mellemrum efter hinanden. Nu og da nikkede det sorte flors hovedtøj, sank forover og kom atter til sig selv. En lille bunke strømper gled sagte ned fra madame Dors skød og blev liggende uænsede på gulvet. Et uhyre nøgle uldgarn fulgte efter strømperne og rullede langsomt ind under bordet. Det sorte flors hovedtøj nikkede, sank forover, kom til sig selv, nikkede igen, sank atter forover og kom ikke mere til sig selv. En sammensat lyd, dels som en umådelig kats snurren, dels som af en høvlen på et blødt bræt, hævede sig op over de elskendes dæmpede stemmer og brusede med regelmæssige mellemrum gennem værelset. Naturen og madame Dor havde forenet sig til fordel for Vendale. Den bedste af kvinder sov.

Marguerite rejste sig for at standse madame Dors, vi vil ikke sige snorken, men hørlige ro. Vendale lagde sin hånd på hendes arm og trykkede hende sagte ned på hendes stol.

"Forstyr hende ikke," hviskede han. "Jeg har ventet med at sige Dem en hemmelighed. Lad mig sige den nu."

Marguerite satte sig igen og ville atter tage sin nål; men det nyttede ikke; hendes øjne og fingre svigtede hende, og hun kunne intet finde.

"Vi har talt," sagde Vendale, "om da vi mødtes første gang og første gang rejste sammen. Jeg har en tilståelse at gøre, da jeg har lagt skjul på noget. Da vi talte om min første rejse i Schweiz, nævnede jeg alle de indtryk for Dem, jeg bragte hjem med til England – med undtagelse af ét. Kan De gætte, hvad dette ene indtryk er?"

Hendes øjne så vist på broderiet, og hendes ansigt vendte sig lidt bort fra ham. Der begyndte at vise sig tegn på uro under hendes pyntelige fløjls-livstykke i nærheden af brochen. Hun svarede ikke; men Vendale trængte ubarmhjertigt ind på hende med sit spørgsmål.

"Kan De gætte, hvad det er for et indtryk, jeg endnu ikke har nævnt for Dem?"

Hendes ansigt vendtes atter om imod ham, og et svagt smil spillede på hendes læber.

"Et indtryk af bjergene måske?" svarede hun skælmisk.

"Nej, det er et langt dybere indtryk."

"Eller af søerne?"

"Nej, søerne er ikke for hver dag blevet mig mere og mere dyrebare ved mindet om dem. Søerne står ikke i forbindelse med min lyksalighed for øjeblikket og med mine forhåbninger for fremtiden. Marguerite, alt, hvad der giver livet dets værd, afhænger for mig af et ord fra Deres læber. Marguerite, jeg elsker Dem!"

Hendes hoved sænkede sig, idet han greb hendes hånd. Han drog hende ind til sig og så på hende. Tårer brød frem fra

hendes nedslåede øjne og randt ned ad hendes kinder.

"O, mr. Vendale," sagde hun sørgmodigt, "det havde været smukkere af Dem at have dulgt Deres hemmelighed. Har De glemt den afstand, der er imellem os? Det kan aldrig ske!"

"Der kan kun være én afstand mellem os, Marguerite – den, De selv skaber. Min elskede, min øjesten, der gives ingen højere rang i godhed, ingen højere rang i skønhed end Deres! Hvisk det ene lille ord, som siger mig, at De vil blive min hustru?"

Hun sukkede vemodigt. "Husk på Deres slægt," stammede hun, "og husk på min."

Vendale drog hende lidt nærmere ind til sig.

"Taler De om en hindring som den," sagde han, "kan jeg kun tænke mig, at jeg har fornærmet Dem."

Hun for sammen og så op. "Nej, nej!" udbrød hun i sin uskyldighed; men i samme øjeblik, som ordene var kommet over hendes læber, indså hun, hvilken fortolkning der kunne gives dem. Hendes tilståelse var undsluppet hende mod hendes vilje, og hendes ansigt overgødes af en yndig rødme. Hun gjorde en kortvarig anstrengelse for at sno sig ud af sin elskers omfavnelser, så bønfoldende op på ham og ville tale, men ordene døde på hendes læber i det kys, Vendale trykkede på dem. "Slip mig, mr. Vendale," sagde hun med mat stemme.

"Kald mig George."

Hun lagde sit hoved på hans bryst, og endelig var hele hendes hjerte hans. "George!" hviskede hun.

"Sig, at du elsker mig!"

Hendes arme slyngede sig kærlig om hans hals, og idet hendes læber frygtsomt rørte ved hans kind, fremmumlede hun de henrykkende ord: "Jeg elsker dig!"

I det tavse øjeblik, som fulgte efter dette, nåede lyden af gadedørens åbning og lukning tydeligt op til dem gennem gadens vinterlige stilhed.

Marguerite sprang op.

"Lad mig gå," sagde hun, "han er kommet tilbage."

Hun skyndte sig ud af stuen og rørte i forbigående ved madame Dors skulder. Madame Dor vågnede med en lydelig prusten, så først over sin ene og så over sin anden skulder, tittede ned i sit skød, men opdagede hverken strømper, uldgarn eller stoppenål der. I samme øjeblik hørte man fodtrin komme op ad trappen. "*Mon Dieu!*" sagde madame Dor og rystede som et espeløv. Vendale samlede strømperne og garnnøglet op og kastede det hele i en bunke over hendes skulder. "*Mon Dieu!*" sagde madame Dor anden gang, da denne lavine af uldvarer styrtede ned i hendes rummelige skød.

Døren gik op, og Obenreizer trådte ind. Hans første blik omkring i værelset viste ham, at Marguerite var borte.

"Hvad," udbrød han, "er min niece gået? Er hun ikke til stede her for at underholde Dem i min fraværelse? Det er utilgiveligt. Jeg vil straks hente hende."

Vendale standsede ham.

"Jeg beder Dem ikke forstyrre miss Obenreizer," sagde han. "De er kommet tilbage uden Deres ven, ser jeg."

"Min ven er blevet og trøster vor ulykkelige landsmand. Et hjerteskræende optrin! Husguderne hos pantelåneren – familien svømmende i tårer. Vi omfavnede alle stiltiende hinanden. Kun min beundringsværdige ven holdt fatningen og sendte øjeblikkelig bud efter en flaske vin."

"Kan jeg tale et par ord alene med Dem?"

"Med fornøjelse." Derpå vendte han sig om mod madame Dor. "De bukker under af mangel på hvile, gode ven. Mr. Vendale vil undskylde Dem."

Madame Dor rejste sig og tiltrådte sidelæns sin rejse fra ildgryden til sengen, men tabte en strømpe. Vendale tog den op for hende og åbnede en af dørene; men ved det næste skridt, hun tog, tabte hun tre strømper. Da Vendale nu bukkede sig for at tage dem op ligesom før, lagde Obenreizer sig imellem med en mængde undskyldninger til ham og et advarende øjekast til madame Dor, der godkendte det ved at tabe samtlige strømper i en bunke og derpå sjokke forfærdet bort fra ulykkens skueplads. Obenreizer samlede forbitret det hele sammen med begge hænder og råbte: "Gå!" idet han gjorde et indledende sving i luften med sin umådelige håndfuld.

Madame Dor sagde: "*Mon Dieu!*" og blev borte i værelset ved siden af, forfulgt af en hagl af strømper.

"Hvad må De tro," sagde Obenreizer, idet han lukkede døren, "om denne forstyrrelse af huslige småting? For mit eget vedkommende rødmer jeg over den. Vi begynder det ny år så slet som muligt; alting er gået galt i aften. Behag at tage plads – og sig, hvad tør jeg byde Dem? Skal vi vise endnu en af Deres herlige engelske sædvaner vor højagtelse? Jeg gør mig umage for at være, hvad englænderne kalde lystig. Jeg foreslår en grog."

Vendale afslog groggen med al mulig ærbødighed for denne herlige sædvane.

"Jeg ønsker at tale med Dem om en sag, der ligger mig overordentlig stærkt på sinde," sagde han. "De har sikkert lagt mærke til, at jeg lige fra begyndelsen har næret en ikke almindelig beundring for Deres fortryllende niece?"

"De er alt for god; i min nieces navn takker jeg Dem."

"Og De har måske også lagt mærke til, at min beundring for miss Obenreizer er blevet til en ømmere og dybere følelse –?"

"Skulle vi sige venskab, mr. Vendale?"

"Sig kærlighed, og vi er da nærmere ved sandheden."

Obenreizer sprang op fra sin stol. Den svage, synlige banken, som var hans nærmeste tilnærmelse til rødmen, viste sig pludselig i hans kinder.

"De er miss Obenreizers formynder," vedblev Vendale, "og jeg beder Dem vise mig den største godhed, De kan vise mig, ved at skænke mig hendes hånd."

Obenreizer sank atter ned på sin stol. "De overrasker mig, mr. Vendale," sagde han.

"Jeg vil vente," svarede Vendale, "til De har fattet Dem."

"Ét ord, førend jeg fatter mig. De har dog vel ikke sagt noget om det til min niece?"

"Jeg har åbnet hele mit hjerte for hende og har grund til at håbe –"

"Hvad!" afbrød Obenreizer ham; "De har friet til min niece uden først at have udbedt Dem min tilladelse?" Han slog i bordet med hånden og kom for første gang, så længe Vendale havde kendt ham, helt ud af fatning. "Sir," udbrød han harmfuldt, "hvad er dette for en opførsel? Hvorledes kan De som en mand af ære, der taler med en mand af ære, forsvare den?"

"Jeg kan kun forsvare den som en af vore engelske sædvaner," sagde Vendale rolig, "og De beundrer jo vore engelske sædvaner. Jeg kan ikke med sandhed sige, at jeg angrer, hvad jeg har gjort, men kun forsikre Dem, at det ikke er af forsætlig ringeagt, at

jeg har handlet, som jeg har. Og efter at have sagt dette, beder jeg Dem sige mig rent ud, hvilke indvendinger De har at gøre mod min bejlen."

"Jeg har den umådelige indvending," svarede Obenreizer, "at De og min niece står på så forskellige trin i samfundet. Min niece er datter af en fattig bonde, og De søn af en gentleman. De viser os en ære," tilføjede han, igen nedladende sig til sin sædvanlige høflighed, "der fortjener og har vor taknemmeligste påskønnelse; men uligheden er alt for iøjnefaldende, offeret alt for stort. Englænderne er et stolt folk. Jeg kender nok til dette land til at indse, at et ægteskab som det, De foreslår, vil vække forargelse her. Ikke en hånd vil udstrække sig til Deres bondefødte kone, og alle Deres bedste venner ville forlade Dem."

"Vent et øjeblik," afbrød nu Vendale ham. "Uden overmod tør jeg vel påstå at kende mere til mine landsmænd i almindelighed og mine venner i særdeleshed end De. I enhvers omdømme, hvis dom har noget at sige, ville min hustru selv være en mere end tilstrækkelig retfærdiggørelse af mit ægteskab. Var jeg ikke vis – læg mærke til, jeg siger vis – på, at jeg tilbyder hende en stilling, hun kan modtage uden så meget som skyggen af en ydmygelse, ville jeg aldrig, hvad det end skulle have kostet mig, have bedt hende blive min hustru. Har De flere indvendinger? Har De nogen personlig indvending imod mig?"

Obenreizer udbredte begge sine hænder som en slags høflig indsigelse. "Personlig indvending!" udbrød han. "Bedste herre, dette spørgsmål alene er mig pinligt."

"Vi er begge forretningsmænd," vedblev Vendale, "og De kan med grund forlange, at jeg godtgør for Dem, at jeg kan føde en

kone. Efter mine forældre har jeg arvet tyve tusinde pund, af hvis ene halvdel jeg i min levetid kun nyder renten, der, når jeg dør og efterlader en enke, tilfalder hende. Dør jeg og efterlader mig børn, skal kapitalen deles imellem dem, når de bliver myndige. Over den anden halvdel af min formue har jeg fri rådighed, og den er sat i vinforretningen, som jeg ser mig i stand til at udvide meget. Som den for tiden er, kan jeg ikke sætte udbyttet af min kapital til mere end tolv hundrede pund om året, og lægges hertil min livrente, udgør min årlige indtægt for tiden femten hundrede pund; men jeg har de bedste udsigter til snart at øge den og spørger Dem derfor, om De har noget at indvende imod mig på grund af mine formueforhold?"

Drevet tilbage til sin sidste forskansning, stod Obenreizer op og gik én gang op og ned ad gulvet. Det var tydeligt nok, at han for øjeblikket ikke vidste, hvad han skulle sige eller gøre.

"Førend jeg svarer på dette spørgsmål," sagde han efter en kort overvejelse, "må jeg tillade mig at vende et øjeblik tilbage til Marguerite. De sagde nylig noget, som syntes at tyde på, at hun gengælder den følelse, som De har den godhed at føle for hende."

"Jeg har den lykke at vide, at hun elsker mig."

Obenreizer tav et øjeblik, mens tågesløret udbredte sig over hans øjne, og den svagt synlige banken viste sig i hans kinder.

"Hvis De vil undskylde mig nogle minutter," sagde han med afmålt høflighed, "kunne jeg ønske at tale med min niece." Med disse ord bukkede han og gik.

Da Vendale var blevet ene, henvendtes hans tanker, – som en nødvendig følge af samtalen – instinktmæssigt på drøftelsen af Obenreizers grunde. Han havde lagt hindringer i vejen for

frieriet og lagde nu hindringer i vejen for giftermålet, der frembød fordele, som ikke engang hans skarpsindighed kunne drage i tvivl. Tilsyneladende var hans adfærd ufattelig; hvad var meningen?

Idet Vendale søgte efter svaret på dette spørgsmål og huskede på, at Obenreizer omtrent var på hans alder, samt at Marguerite strengt taget kun var hans halvniece, spurgte han sig selv med en elskers let vågnende skinsyge, om han havde nødig at frygte for en rival, ligesom han havde en formynder at overtale. Denne tanke fo'r ham et øjeblik gennem hovedet, mere ikke. Tanken om Marguerites kys, der endnu dvælede på hans kind, mindede ham blidt om, at endog kun et øjeblik skinsyge nu var brøde mod hende.

Ved nærmere overvejelse forekom det ham sandsynligst, at en personlig grund af en eller anden art kunne indeholde forklaringen af Obenreizers adfærd. Marguerites ynde og skønhed var kostelige prydelser for dette lille husvæsen, som de gav en særlig selskabelig vigtighed, ligesom de udrustede Obenreizer med en yderligere indflydelse, som han altid kunne være vis på at gøre sit hus tiltrækkende med, og som han altid mere eller mindre kunne bruge til at fremme sine egne personlige øjemed. Var han den mand, der ville give slip på fordele som dem, der her var til stede, uden at få fuldstændigt vederlag for tabet af dem? En forbindelse med Vendale ved hjælp af et ægteskab bød ham unægtelig sikre fordele; men der gaves mange hundrede mænd i London med langt større rigdom og indflydelse, end Vendale ejede. Kunne det være muligt, at denne mands ærgerrighed stræbte efter noget højere end de meget gode udsigter, som kunne bydes ham ved den

forbindelse, der nu var tilbudt hans niece? Mens dette spørgsmål opstod hos Vendale, viste manden sig igen for at svare eller ikke svare på det.

Der viste sig en påfaldende forandring hos Obenreizer, da han atter satte sig. Hans væsen var mindre sikkert, og om hans mund viste der sig tydelige spor af en sindsuro, som endnu ikke havde lagt sig. Havde han sagt noget enten om Vendale eller sig selv, som havde vakt Marguerites uvilje og for første gang fremkaldt en klar hævde af hendes vilje? Det kunne være eller ikke være. Kun så meget var vist, at han så ud som en mand, der havde lidt et nederlag.

"Jeg har talt med min niece," begyndte han, "og set, at ikke engang Deres indflydelse, mr. Vendale, har gjort hende fuldkommen blind for de fra samfundsforholdene hidrørende indvendinger mod Deres tilbud."

"Tør jeg spørge, om dette er det eneste udbytte af Deres samtale med miss Obenreizer?"

Et øjeblikkeligt lyn sprang ud gennem tågesløret.

"De er herre over stillingen," svarede han med et udtryk af spydig underkastelse. "Påstår De, at jeg skal indrømme det, indrømmer jeg det med disse ord. Min nieces og min vilje var før i almindelighed ét; men De er trådt imellem os, og hendes vilje er nu Deres. I min hjemstavn bøjer vi os med så god anstand som muligt, når vi føler os overvundet, og jeg bøjer mig her med anstand, men på visse vilkår. Lad os vende tilbage til fremstillingen af Deres formueforhold. Jeg har en indvending mod Dem – en højst forbavsende, en højst dumdristig indvending af en mand i min stilling mod en mand i Deres."

"Hvad er den?"

"De har gjort mig den ære at bede mig om min nieces hånd. For øjeblikket tillader jeg mig – med min bedste tak og påskønnelse – at nægte Dem den."

"Hvorfor?"

"Fordi De ikke er rig nok."

Som Obenreizer havde forudset, overrumplede denne indvending Vendale fuldstændig, og et øjeblik var han målløs.

"Deres årlige indtægt er femten hundrede pund," vedblev Obenreizer. "I min usle hjemstavn ville jeg falde på knæ for Deres indtægt og sige: "Hvilken fyrstelig formue!" men i det rige England bliver jeg siddende og siger: "En tarvelig indtægt, mere ikke. Den er måske tilstrækkelig for en kone af Deres egen livsstilling, som ingen samfundsfordomme har at overvinde, men ikke mere end halvt tilstrækkelig for en kone, der er en udlænding af lav byrd og har alle samfundsfordomme imod sig." Bliver min niece gift med Dem, vil hun straks fra begyndelsen have, hvad De kalder et strengt stykke arbejde for sig. Ja, ja, det er ikke Deres mening, men det er og bliver alligevel urokkeligt min. For min nieces skyld forlanger jeg, at dette strenge stykke arbejde bliver så lidt strengt som muligt, og de materielle goder, hun kan trænge til, bør hun af simpel retfærdighed have. Sig mig nu, mr. Vendale, om Deres kone for Deres femten hundrede pund om året kan bo i et af byens bedre kvarterer og have en tjener, der lukker døren op for hende, en kældermester, der varter hende op ved bordet, og heste og vogn til at køre ud med? Jeg læser svaret i Deres ansigt; Deres ansigt siger nej. Meget vel. Sig mig én ting endnu, og jeg er færdig. Er det en kendsgerning, at en dame, således som Deres dannede,

talentfulde og elskværdige landsmandinder i almindelighed er, der bor i et af Londons bedre kvarterer og har en tjener, en kældermester og heste og vogn, at en sådan dame straks fra begyndelsen af har fået et forspring på fire skridt i det kvindelige omdømme? Ja eller nej?"

"Kom til sagen," sagde Vendale. "De opfatter dette spørgsmål som et vilkårsspørgsmål. Hvilke er da Deres vilkår?"

"De laveste vilkår, hvorpå De kan skaffe Deres kone de fire skridts forspring: De må fordoble Deres nuværende indtægter; den strengeste sparsommelighed kan ikke komme ud af det i England med mindre. De sagde for lidt siden, at De ventede at ege udbyttet af Deres forretning. Arbejd da og forsøg det. Jeg er i grunden en skikkelig fyr, og den dag, De ved fuldgyltige vidnesbyrd godtgør for mig, at Deres indtægt er steget til tre tusinde pund, er min nieces hånd Deres, når De beder mig om den."

"Tør jeg spørge, om De har underrettet miss Obenreizer om denne afgørelse?"

"Ja, det har jeg. Hun har endnu en lille bitte smule godhed for mig, som endnu ikke er Deres, og går ind på mine vilkår. Hun vil med andre ord lade sig lede af sin formynders omhu for hendes vel og hans større verdenskundskab." Med disse ord lagde han sig tilbage i sin lænestol med fast tillid til sin stilling og uden at miste sit ypperlige humør.

I den stilling, Vendale nu var i, syntes enhver hævvelse af hans ret i det mindste for øjeblikket at være håbløs; for han havde bogstavelig ingen fast fod at stå på. Hvad enten Obenreizers indvendinger var et ægte udbytte af hans egen opfattelse af sagen, eller om han kun ville forhale forbindelsen i

håb om til sidst ganske at bryde den, så ville i begge tilfælde enhver modstand fra Vendales side for tiden være unyttig. Der var ikke andet for ham at gøre end at give efter og opnå så gode vilkår som muligt.

"Jeg gør indsigelse mod de vilkår, De pålægger mig," begyndte han.

"Naturligvis; det ville jeg i Deres sted vist også gøre."

"Sæt imidlertid, at jeg går ind på dem, så må det dog være mig tilladt at stille to vilkår. For det første må jeg have lov til at besøge Deres niece."

"Ah! At besøge min niece? Og gøre hende lige så forhippet på at blive gift, som De selv er? Om jeg nu sagde nej, så ville De måske besøge hende uden min tilladelse?"

"Ja, ganske sikkert."

"Hvor fortryllende oprigtigt! Hvor ægte engelsk! De skal besøge hende, mr. Vendale, på visse dage, som vi i forening vil fastsætte. Hvad mere?"

"Deres indvending mod mine indtægter har fuldstændig overrumplet mig," vedblev Vendale, "og jeg ønsker derfor at sikre mig mod enhver gentagelse af en sådan overrumpling. Ifølge Deres nuværende opfattelse må jeg for at kunne gifte mig have en årlig indtægt af tre tusinde pund. Kan jeg være vis på, at De ikke, alt som Deres kendskab til England bliver større, vil stille højere krav?"

"På bredt engelsk, De tvivler om mit ord?"

"Vil De tro mig på *mit* ord, når jeg underretter Dem om, at jeg har fordoblet min indtægt?" spurgte Vendale. "Slår min hukommelse mig ikke fejl, krævede De for et minut siden fuldgylldige beviser."

"Godt spillet, mr. Vendale! De forener udlændingens snildhed med englænderens grundighed. Modtag min lykønskning og med den min skriftlige forpligtelse."

Han stod op og satte sig ved en skrivepult på et sidebord, skrev nogle linjer og rakte Vendale dem med et dybt buk. Forpligtelsen var fuldkommen klar og underskrevet og dateret med samvittighedsfuld nøjagtighed.

"Er De tilfreds med, hvad jeg har skrevet?"

"Fuldstændig."

"Det glæder mig, forsikrer jeg Dem. Vi har haft vor lille skærmydsel og have været vidunderligt snilde på begge sider. For det første er alt afgjort imellem os, og vi bærer intet nag til hinanden. Kom, mr. Vendale, et ærligt, engelsk håndtryk."

Vendale rakte ham hånden, lidt forvirret af Obenreizers pludselige overgange fra det ene lune til det andet.

"Hvornår tør jeg vente at få miss Obenreizer at se?" spurgte han, idet han rejste sig for at gå.

"Gør mig den ære at besøge mig i morgen, så kan vi aftale det; men lad os få en grog, førend De går! Ikke? Nå, nå, vi ville gemme groggen, til De har tre tusinde om året og er færdig til at gifte Dem. Aha! Hvornår bliver det?"

"For nogle måneder siden gjorde jeg et overslag over min forretning," sagde Vendale, "og holder dette overslag stik, vil jeg have fordoblet mine indtægter –"

"Og være gift."

"– og være gift inden i dag et år. God nat."

Vendales ulykker

Da Vendale næste formiddag kom ind i sit kontor, mødte den kedelige, daglige forretningsgang i Krøblingekrogen ham med et nyt ansigt. Nu havde Marguerite part i den. Det hele maskineri, som Wildings død havde sat i gang for at udfinde forretningens værdi, såsom opgørelser af hovedbøger, udregning af tilgodehavender, optagelse af inventarium og alt sådant, forvandlede til et maskineri, som påviste mulighederne for og imod et nærforestående giftermål. Efter at have gennemgået facitterne, således som de viste sig i hans opgørelse og sammenholdt additioner og subtraktioner, henvendte Vendale opmærksomheden på inventarieoptagelsen og sendte bud ned i kælderen, at han ønskede at se optegnelsen.

Synet af kyperen i det øjeblik, han stak hovedet ind ad døren til sin principals eget værelse, tydede på, at der den formiddag måtte være hændet noget højst mærkeligt. Der var en tilnærmelse til livlighed i Joey Ladles bevægelser! Der var noget i hans ansigt, der så ud som munterhed!

"Hvad er der på færde?" spurgte Vendale. "Er der noget galt?"

"Jeg ville gerne sige én ting," svarede Joey. "Mr. Vendale, jeg har aldrig udgivet mig for profet."

"Hvem har vel sagt det om Dem?"

"Ingen profet har, efter hvad jeg har hørt fortælle om den profession," vedblev Joey, "nogensinde levet sin meste tid under jorden. Da jeg, fordi master Wilding havde forandret firmaets navn, sagde til ham, at han snart ville få at se, at han havde forandret firmaets lykke, udgav jeg mig da for profet? Nej, jeg gjorde ikke. Er det, jeg sagde til ham, gået i opfyldelse? Ja, det

er. I Pebbleson Nephews tid skete der aldrig nogen fejl med en sending, som blev afleveret ved disse døre. Men nu er der sket en fejl. Behag at lægge mærke til, at den er sket, førend miss Marguerite havde været her, hvorfor det ikke strider imod, hvad jeg sagde om, at miss Marguerite ville synge lykken tilbage. Læs dette, sir," sluttede Joey og pegede på optegnelsen.

Vendale læste følgende: "NB. Om den schweiziske champagne. Der er blevet opdaget en uorden ved den sidste sending fra Defresnier & Co." Vendale standsede og så efter i en optegnelsesbog, der lå ved siden af ham. "Det var i mr. Wildings tid," sagde han. "Væksten var udmærket god, og han tog den hele beholdning. Champagnen har jo vist sig at være god, har den ikke?"

"Jeg siger ikke, at den har vist sig at være dårlig," svarede kyperen. "Den er måske blevet syrlig i vore kunders kælder eller er måske sprunget mellem hænderne på dem; men jeg siger ikke, at den har vist sig dårlig hos os."

Vendale læste videre: "Vi finder, at tallet af kurvene stemmer nøjagtigt med bøgerne; men seks af dem, hvis mærke er lidt forskelligt fra de øvrige, er blevet åbnet og fundet at indeholde rød vin i stedet for champagne. Ligheden mellem mærkerne har måske medført en fejltagelse, da det blev afsendt fra Neufchatel. Fejlen har kun vist sig ved seks kurve."

"Er det det hele?" udbrød Vendale og kastede optegnelsen fra sig.

Joey Ladles øjne fulgte mistrøstigt det flagrende stykke papir.

"Det glæder mig at se Dem tage Dem det så let," sagde han.

"Hvad der så sker, vil det altid være en trøst for Dem at huske på, at De straks tog Dem det så let. Undertiden leder en

fejltagelse til en anden. Et menneske taber af en fejltagelse et stykke appelsinskal på fortovet, og et andet menneske kommer af en fejltagelse til at træde på det, og så bliver der noget at gøre på hospitalet, og et menneske bliver krøbling for livstid. Jeg indrømmer, at jeg er forplumret og tungsindig; men jeg har længe tjent Pebbleson Nephew og ønsker, at De må slippe vel fra de seks kurve med rød vin."

Da Vendale var blevet alene, smilede han og tog en pen. "Det er bedst, at jeg sender Defresnier & Co. et par linjer, førend jeg glemmer det," tænkte han og skrev følgende:

"Ærede herrer.

Vi er i færd med at optage inventarium, hvorved der er blevet opdaget en lille fejltagelse ved den fra Deres hus til vort sidst sendte champagne. Seks af kurvene indeholdt rød vin, som vi herved sender Dem tilbage. Sagen kan let bringes i orden, enten ved at De sender os seks kurve champagne, hvis de kan skaffes til veje, eller hvis ikke, ved at De krediterer os værdien af seks kurve på det af vort firma til Deres sidst udbetalte beløb af fem hundrede pund.

Deres ærbødige tjener

Wilding & Co."

Da brevet var blevet bragt på posthuset, gik sagen straks Vendale af minde, eftersom han havde andre langt vigtigere ting at tænke på. Senere på dagen aflagde han Obenreizer det besøg, de havde aftalt, og der vedtoges da visse aftener om ugen, som han turde tilbringe sammen med Marguerite, dog i overværelse af en tredje person, et vilkår, Obenreizer høfligt,

men bestemt holdt fast ved. Den eneste indrømmelse, han gjorde, var, at han overlod Vendale valget af denne tredje person, og idet han stolede på sin tidligere erfaring, lod han sit valg falde på den fortræffelige kone, der stoppede Obenreizers strømper. Da madame Dor hørte, hvilket ansvar der var blevet påbyrdet hende, åbenbarede hendes åndelige natur sig pludselig i en ny retning. Hun ventede, til Obenreizers øje var veget fra hende – og derpå så hun på Vendale og blinkede svagt.

Tiden gik, og med den kom og gik de lykkelige aftener hos Marguerite. Den tiende morgen, efter at Vendale havde skrevet til det schweiziske firma, lå svaret på hans pult.

"Ærede herrer.

Vi tillader os at bringe Dem vor undskyldning for den lille fejltagelse, der er indtruffet, men må tillige beklage at skulle tilføje, at den meddelelse om vor fejl, som De har sendt os, har ledet til en højst uventet opdagelse. Sagen er såre alvorlig både for Dem og for os. Sammenhængen er følgende:

Da vi ikke havde mere champagne af det år, hvoraf vi sidst havde sendt Dem, vil vi, som af Dem foreslået, kreditere Deres firma værdien af seks kurve. Dette nødvendiggjorde ifølge de i vor forretningsførelse vedtagne former et eftersyn af vor bankbog såvel som af vor hovedbog. Følgen heraf var en moralsk vished om, at ingen sådan remisse som den af Dem omtalte er kommet os i hænde, og en bogstavelig vished om, at ingen sådan remisse er blevet indbetalt i banken på vor konto.

På dette standpunkt af sagen er det nødvendigt at meddele Dem nogle enkeltheder. Pengene er utvivlsomt

blevet stjålet på vejen fra Dem til os. Visse ejendommeligheder, vi har opdaget med hensyn til måden, hvorpå bedrageriet er blevet udført, bringer os til at tro, at tyven kan have stolet på at ville blive i stand til at indbetale den manglende sum til vore bankierer, førend en uundgåelig opdagelse blev følgen af den årlige opgørelse af vor balance. Efter tingenes sædvanlige gang ville denne først have fundet sted om tre måneder, og i den tid ville vi, hvis Deres brev ikke var indløbet, have været aldeles uvidende om tyveriet.

Vi omtaler denne sidste omstændighed, da den viser, at vi i dette tilfælde ikke har med en almindelig tyv at gøre. Hidtil har vi ikke engang mistanke om, hvem denne tyv er, men håber, at De vil understøtte os med at gøre skridt til en opdagelse ved at undersøge den naturligvis forfalskede kvittering, der uden tvivl er kommet Dem i hænde som tilstillet Dem fra vort hus. Behag at efterse, om det er en heltud skrevet kvittering, eller om det er en nummereret og trykt blanket, som man kun har nødig at udfylde med summen. Afgørelsen af dette tilsyneladende simple spørgsmål er, forsikrer vi Dem, af allerstørste vigtighed. Med længsel imødeseende Deres svar, forbliver vi med højagtelse og ærbødighed

Defresnier & Co."

Vendale lagde brevet på sin pult og ventede et øjeblik for at fatte sig efter det stød, han havde fået. På den tid, da det var ham af største vigtighed at øge værdien af sin forretning, truedes denne forretning med et tab af fem hundrede pund. Han tænkte på Marguerite, idet han tog nøglen op af sin lomme

og åbnede det jernskab i væggen, hvor firmaets bøger og papirer gemtes.

Mens han endnu søgte i skabet efter den forfalskede kvittering, overraskedes han ved, at nogen talte tæt ved ham.

"Tusinde gange om forladelse," sagde denne nogen; "jeg er bange for, at jeg har forstyrret Dem."

Han vendte sig om og så sig ansigt til ansigt med Marguerites formynder.

"Jeg er kommet," vedblev Obenreizer, "for at spørge, om jeg kan være Dem til nogen nytte. Forretninger fører mig i nogle dage til Manchester og Liverpool. Kan jeg forene nogen forretning for Dem dermed? Jeg er ganske til Deres rådighed som handelsrejsende for Wilding & Co."

"Undskyld mig et øjeblik," svarede Vendale, "jeg skal straks tale med Dem." Derpå vendte han sig om igen og fortsatte sin søgen mellem papirerne. "De kommer i et øjeblik, da venskabelige tilbud er mig mere end almindeligt kærkomne," tog han atter til orde. "Jeg har i dag fået meget slette efterretninger fra Neufchatel."

"Slette efterretninger! Fra Defresnier & Co.?"

"Ja. En remisse, som vi har sendt dem, er blevet stjålet, og jeg trues med et tab af fem hundrede pund. – Hvad er det?"

Idet han pludselig vendte sig om og for anden gang så ind i stuen, opdagede Vendale, at hans æske med konvolutter lå væltet på gulvet, og at Obenreizer på sine knæ samlede dem op.

"Det er min kejtethed, som er skyld i det," sagde Obenreizer. "Den skrækelige efterretning, De nævnte, overraskede mig; jeg trådte tilbage –" Han blev alt for optaget af at samle konvolutterne til at kunne fuldende sætningen.

"Gør Dem ingen ulejlighed," sagde Vendale; "en af skriverne kan tage dem op."

"Det er en skrækkelig efterretning!" gentog Obenreizer og vedblev at samle konvolutterne op.

"Vil De læse brevet," sagde Vendale, "vil De se, at jeg ikke har overdrevet. Det ligger der åbent på pulten."

Han fortsatte sin søgen og fandt kort efter den falske kvittering. Det var en af de af det schweiziske firma omtalte nummererede og trykte blanketter, og Vendale skrev dens nummer og dato op. Efter at have gemt kvitteringen igen og lukket skabet fik han tid til at iagttage Obenreizer, der læste brevet i en vinduesfordybning i den fjerneste ende af stuen.

"Kom hen til kaminen," sagde Vendale. "De ser ganske forfrossen ud. Jeg vil ringe efter mere kul."

Obenreizer rejste sig og gik langsomt tilbage hen til pulten. "Marguerite vil blive lige så modfalden over at høre det, som jeg er," sagde han venligt. "Hvad agter De at gøre?"

"Jeg må rette mig efter Defresnier & Co.," svarede Vendale, "og kan i min fuldstændige uvidenhed om sammenhængen kun gøre, hvad de råder mig til. Kvitteringen, som jeg netop har fundet, viser sig at være skrevet på en trykt og nummereret blanket. De synes at lægge en særlig vægt på, at den bliver fundet. Mens De var i det schweiziske hus, lærte De deres forretningsmåde at kende. Har De nogen formodning om, hvad de agter at gøre?"

Obenreizer kom med et forslag.

"Hvad om jeg undersøgte kvitteringen?" sagde han.

"Er De ikke rask?" spurgte Vendale, overrasket af den forandring i hans ansigt, der nu for første gang kom tydeligt til

syne. "Gå dog hen til kaminen. De synes at ryste; jeg vil da ikke håbe, at De bliver syg?"

"Nej, nej; men jeg har måske forkølet mig. Deres engelske klima kunne gerne have skånet en beundrer af Deres engelske sædvaner. Lad mig se kvitteringen."

Vendale åbnede jernskabet, og Obenreizer flyttede en stol tæt hen til ilden og holdt hænderne over luen. "Lad mig se kvitteringen," sagde han atter, da Vendale kom tilbage med papiret i sin hånd. I samme øjeblik kom en karl ind med et nyt forråd af kul, og Vendale sagde, at han skulle lægge dygtigt i, en befaling, som karlen adlød med en skæbnsvanger iver; for idet han trådte frem og løftede kulkassen i vejret, fik hans fod fat i en fold af tæppet, og den hele kulladning styrtede ind i kaminen. Følgen heraf blev, at luen øjeblikkelig kvaltes, og at der frembragtes en strøm af røg, uden at nogen synlig gnist af ild kunne forklare dens oprindelse.

"Klodrian," hviskede Obenreizer ved sig selv med et blik på karlen, som huskede det længe efter.

"Vil De ikke gå ud i kontoret?" spurgte Vendale. "Der er en kakkelovn der."

"Nej, nej. Det er ligegyldigt."

Vendale rakte ham kvitteringen; men Obenreizers lyst til at undersøge den syntes at være blevet dæmpet lige så pludseligt og kraftigt som ilden selv. Han kastede kun et blik på dokumentet og sagde: "Nej, jeg forstår det ikke. Det gør mig ondt, at jeg ikke kan udrette noget."

"Jeg vil skrive til Neufchatel med posten i aften," sagde Vendale, mens han for anden gang gemte kvitteringen. "Vi må vente og se, hvad der kommer ud af det."

"Med posten i aften," gentog Obenreizer. "Lad mig engang se! Om otte eller ni dage får De svar, og inden den tid er jeg her igen. Kan jeg være Dem til tjeneste som handelsrejsende, lader De mig det måske vide. Vil De sende mig skriftlige forholdsregler? Min bedste tak. Jeg vil længes meget efter at høre, hvilket svar De får fra Neufchatel. Hvem ved? Det er måske dog kun en fejltagelse, bedste ven. Mod, mod!" Han var kommet ind uden at have syntes at have haft hastværk; men nu snappede han sin hat og tog afsked som et menneske, der ikke havde et minut at spille.

Da Vendale var blevet ene, gik han tankefuld op og ned ad gulvet.

Det indtryk, han tidligere havde fået af Obenreizer, var blevet rokket af, hvad han havde hørt og set under den sammenkomst, der netop havde fundet sted, og for første gang blev han tilbøjelig til at tro, at han i dette tilfælde måske dog havde været lidt vel streng og overilet i sin dom om ham. Obenreizers overraskelse og sorg havde haft det tydeligste præg af at være oprigtigt følt og ikke alene påtaget høflighed. Skønt han selv havde noget at kæmpe imod og sandsynligvis led af det første snigende angreb af en alvorlig sygdom, havde han dog set ud og talt som en mand, der virkelig beklagede det uheld, som havde ramt hans ven. Hidtil havde Vendale forgæves prøvet for Marguerites skyld at forandre sin første mening om hendes formynder; men nu forenede alle højsindede instinkter i hans natur sig og rokkede det bevis, der hidtil havde syntes at være uigendriveligt. "Hvem ved?" tænkte han; "jeg har måske dog læst fejl i dette menneskes ansigt."

Tiden gik, og med den kom og gik de lykkelige aftener hos Marguerite. Det var atter den tiende dag, efter at Vendale havde skrevet til det schweiziske firma, og atter lå svaret på hans pult.

"Ærede herrer.

Min ældre kompagnon er af påtrængende forretninger blevet kaldet til Milano. I hans fraværelse og med hans fulde samtykke og bemyndigelse skriver jeg nu atter til Dem om de forsvundne fem hundrede pund.

Deres opdagelse, at den falske kvittering er blevet skrevet på en af vore nummererede og trykte blanketter, har voldt min kompagnon og mig selv stor overraskelse og ængstelse. Da Deres remisse blev stjålet, gaves der kun tre nøgler til den jernkasse, hvori vore kvitteringsblanketter stadig henligger. Min kompagnon havde den ene og jeg den anden, og den tredje var i en herres væрге, som dengang havde en tillidspost i vort hus. Vi ville lige så let være faldet på at mistænke en af os selv som denne person; men nu peger mistanken ikke des mindre på ham. Jeg kan ikke overtale mig til at underrette Dem om, hvem denne person er, så længe der er en skygge af mulighed for, at han kan gå uskyldig ud af den undersøgelse, som nu må foretages. Tilgiv min tavshed; grunden til den er god.

Den skikkelse, vor undersøgelse nu må få, er temmelig simpel. Håndskriften i Deres kvittering må af sagkyndige personer, som vi har til vor rådighed, sammenlignes med nogle prøver på håndskrift, som vi ejer. Prøverne kan jeg ikke sende Dem af forretningsgrunde, som De sikkert vil billige, når De bliver kendt med dem. Jeg må bede Dem sende kvitteringen til mig her i Neufchatel og, idet jeg

beder Dem om dette, tilføjer jeg et par ord til fornøden advarsel.

Er den person, mistanken nu hviler på, virkelig den, der har udført dette falskneri og tyveri, har jeg grand til at frygte for, at omstændighederne allerede har gjort ham årvågen. Det eneste bevis imod ham er det, De har i hænde, og han vil sætte himmel og jord i bevægelse for at få fat i det og tilintetgøre det. Jeg beder Dem indstændigt ikke at overgive kvitteringen til posten. Send mig den straks med en mand, De har tillid til, og vælg til sendebud kun en person, der længe har stået i Deres tjeneste, er vant til at rejse og kan tale fransk; en modig, redelig mand, men i særdeleshed en mand, om hvem det med vished kan vides, at han ikke vil lade nogen fremmed gøre bekendtskab med sig undervejs. Underret ingen – bogstavelig talt ingen – undtagen Deres bud, om den vending, denne sag nu har taget. Den pålidelige sendelse af kvitteringen kan måske blive afhængig af, at De bogstaveligt følger det råd, jeg giver Dem.

Jeg skal endnu kun tilføje, at det nu er af største vigtighed at spare tid. Der savnes flere af vore kvitteringsblanketter, og det er umuligt at sige, hvilke ny bedragerier der kunne blive øvet, hvis vi ikke få tyven i vor magt.

Deres ærbødige tjener,
pr. Defresnier & Co.,

Rolland."

Hvem var den mistænkte? I Vendales stilling nyttede det ikke at spørge om det.

Hvem skulle sendes til Neufchatel? Modige og redelige mænd var at få for et godt ord i Krøblingekrogen; men hvor var den mand, der var vant til at rejse i udlandet, kunne tale fransk, og om hvem det med vished kunne vides, at han ikke ville lade nogen fremmed gøre bekendtskab med sig undervejs? Der var kun én, som forenede alle disse egenskaber i sin person, og denne ene var Vendale selv.

Det var et offer at forlade forretningen og et endnu større offer at forlade Marguerite. En sum på fem hundrede pund afhang af den forestående undersøgelse, og en bogstavelig opfyldelse af Rollands råd var blevet forlangt i udtryk, som ikke kunne misforstås. Jo mere Vendale tænkte over det, des tydeligere viste nødvendigheden sig for ham og sagde: "Rejs!"

Idet han gemte brevet tillige med kvitteringen i jernskabet, mindede en tankeforbindelse ham om Obenreizer. Det syntes nu mere muligt end før at komme til formodning om, hvem den mistænkte kunne være; Obenreizer vidste det måske.

Næppe var denne tanke opstået hos ham, førend døren gik op, og Obenreizer trådte ind.

"Man sagde mig i Soho Square, at De ventedes hjem i aften," sagde Vendale efter at have budt ham velkommen. "Har De haft det godt ude på landet? Er det bedre med Dem?"

Tusind tak. Obenreizer havde haft det overmåde godt og havde det langt bedre. Og nu, hvad nyt? Var der kommet brev fra Neufchatel?

"Et højst underligt brev," svarede Vendale. "Sagen har taget en ny vending, og brevet forlanger, at jeg uden nogen som helst undtagelse skal holde vore næste skridt hemmelige for alle og enhver."

"Uden nogen som helst undtagelse?" gentog Obenreizer. Idet han sagde disse ord, gik han atter tankefuld hen til vinduet i den anden ende af værelset, så et øjeblik ud ad det og gik pludselig tilbage til Vendale. "Det må være en forglemmelse af dem," tog han atter til orde, "ellers ville de vist næppe have undtaget mig."

"Det er Rolland, der skriver, og som De siger, må det være en forglemmelse af ham. Den opfattelse af sagen er rent undgået mig. Jeg ønskede netop, at jeg kunne rådføre mig med Dem, da De kom herind, og nu er jeg bundet ved et udtrykkeligt forbud, som sikkert ikke kan gælde Dem. Hvor det er ærgerligt!"

Obenreizers tågede øjne fæstede sig opmærksomt på Vendale.

"Det er måske mere end ærgerligt," sagde han. "Jeg gik herhen i dag, ikke alene for at høre nyt, men tillige for at tilbyde min tjeneste som sendebud, underhandler, eller hvad De ville bruge mig til. Skulle De tro det? Jeg selv har fået breve, som nøder mig til øjeblikkelig at rejse til Schweiz. Svar, dokumenter, alt, hvad det skulle have været, kunne jeg have bragt Defresnier og Rolland fra Dem."

"De er netop den mand, jeg kunne have brugt," svarede Vendale. "For ikke fem minutter siden bestemte jeg mig meget mod min vilje til selv at rejse til Neufchatel, da jeg ikke kunne tænke mig nogen her, som jeg kunne sende i mit sted. Jeg vil dog se brevet igennem en gang endnu."

Han åbnede jernskabet for at tage brevet, og efter først at have set sig om for at være vis på, at de var alene, gik Obenreizer et par skridt bag efter ham og ventede, idet han målte Vendale med øjnene. Vendale var den højeste og

umiskendeligt også den stærkeste af dem. Obenreizer vendte sig bort og varmede sig ved kaminen.

Imidlertid læste Vendale for tredje gang det sidste afsnit af brevet. Der stod den tydelige advarsel – der stod slutningssætningen, som krævede en bogstavelig opfyldelse af den. Den hånd, som vejledede Vendale i mørket, vejledede ham kun på dette vilkår. En stor sum stod på spil, og en frygtelig mistanke skulle først stadfæstes. Handlede han på eget ansvar, og der indtraf noget, som greb forstyrrende ind i den lagte plan, hvis var så skylden? Som forretningsmand havde Vendale kun én ting at gøre. Han lukkede atter brevet inde.

"Det er højst ærgerligt," sagde han til Obenreizer. "Denne glemsomhed af Rolland volder mig alvorligt bryderi og bringer mig i et latterlig falsk forhold til Dem. Hvad skal jeg gøre? Jeg handler i en meget alvorlig sag og handler aldeles i mørke. Jeg har intet andet valg end at lade mig lede, ikke af ånden, men af bogstaven i, hvad der er blevet mig foreskrevet. De forstår mig sikkert og ved, at hvis jeg ikke havde været således bundet, ville jeg med glæde have ført mig Deres tilbud til nytte."

"Sig ikke mere," svarede Obenreizer. "I Deres sted ville jeg have gjort det samme. Jeg føler mig ikke fornærmet, gode ven, men takker Dem for Deres artighed. I alt fald bliver vi vel rejsefæller," tilføjede Obenreizer, "da De velsagtens ligesom jeg rejser straks?"

"Ja, straks; men først må jeg naturligvis tale med Marguerite."

"Naturligvis, naturligvis. Tal med hende i aften og kom og tag mig med på vejen til jernbanestationen. Skulle vi rejse med iltoget i aften?"

"Ja, med iltoget i aften."

Det var senere, end Vendale havde ventet, da han kørte op uden for huset i Soho Square. Forretningsvanskeligheder, som hidrørte fra hans pludselige afrejse, havde indfundet sig i dusinvis, så at en grusom stor del af den tid, han havde håbet at kunne hellige Marguerite, var blevet optaget af sager på hans kontor, som han ikke havde kunnet tilsidesætte.

Til hans overraskelse og glæde var hun alene i salen, da han trådte ind i den.

"Vi har kun nogle få minutter, George," sagde hun; "men madame Dor har været god imod mig, og vi kan have disse få minutter alene for os selv." Hun lagde sine arme om hans hals og hviskede ivrigt: "Har du gjort noget, som kan fornærme Obenreizer?"

"Jeg!" udbrød Vendale forbavset.

"Stille! Jeg må hviske det til dig. Du husker nok det lille fotografi, jeg har fået af dig. Det stod i eftermiddags tilfældigvis på kaminhylden, og han tog det og så på det, og jeg så hans ansigt i spejlet. Jeg er sikker på, at du har fornærmet ham; han er hævngherrig og ubarmhjertig og tillige tavs som graven. Rejs ikke med ham, George, gør det endelig ikke!"

"Min egen pige, du lader dig skræmme af din fantasi. Obenreizer og jeg have aldrig været bedre venner, end vi er i dette øjeblik."

Førend der kunne blive sagt mere, kom gulvet i værelset ved siden af til at ryste af et eller andet tungt legemes gang, og efter rystelsen viste madame Dor sig. "Obenreizer!" udbrød denne

fortræffelige person hviskende og plumpede derpå ned på sin sædvanlige plads ved ildgryden.

Obenreizer kom ind med en rejsetaske hængende over skulderen.

"Er De klar?" spurgte han Vendale. "Kan jeg tage noget med for Dem? De har ingen rejsetaske; men det har jeg. Rummet her til papirer er til Deres tjeneste."

"Tak. Jeg har kun ét papir af vigtighed med, og det må jeg selv passe på. Her er det," tilføjede han, bankende på brystlommen i sin frakke, "og her må det blive, til vi kommer til Neufchatel."

Idet han sagde disse ord, greb Marguerite hans hånd og trykkede den på en særlig måde, mens hun så på Obenreizer; men førend Vendale kunne fæste sit blik på ham, havde Obenreizer vendt sig om og var i færd med at tage afsked med madame Dor.

"Far vel, fortryllende niece!" sagde han og vendte sig om mod Marguerite. "Af sted til Neufchatel, min ven!" Med disse ord bankede han Vendale let på brystlommen i hans frakke og gik foran hen til døren.

Vendales sidste øjekast gjaldt Marguerite, og Marguerites sidste ord til ham var: "Rejs ikke!"

Tredje akt

I dalen

Det var omtrent midt i februar måned, at Vendale og Obenreizer tiltrådte deres rejse, og da vinteren var streng, var det en slem tid for rejsende, ja så slem for disse to rejsende, at da de kom til Strassburg, fandt de de store hoteller næsten tomme, og endog de få mennesker, de traf der i byen, og som fra England eller Paris var draget på forretningsrejser til det indre af Schweiz, var vendt om.

Mange af de jernbaner i Schweiz, som turisterne nu færdes med den største lethed på, var dengang ikke påbegyndt og flere endnu under bygning. På dem, der var farbare, fandtes der endnu store strækninger af gamle landeveje, hvor færdslen ofte standsede om vinteren; på andre var der svage steder, hvor det ny arbejde enten i streng frost eller under et pludseligt tøbrud ikke var sikkert. Togenes gang på denne sidste slags var ikke at stole på i den værste årstid, da den var afhængig af vejret og ofte rent ophørte i de måneder, som mentes at være de farlige.

I Strassburg fortæltes der flere rejsehistorier om vejens møjsommeligheder længere borte, end der var rejsende til at fortælle dem, og skønt mange af disse fortællinger som sædvanlig var overdrevne, fik dog de mere trolige et præg af sandhed på grund af den omstændighed, at folk uimodsigeligt vendte om. Da vejen til Basel imidlertid var fri, blev Vendale på ingen måde rokket i sit forsæt om at rejse videre, og Obenreizers var det samme som Vendales, da han var stillet mellem de to fortvivlede kår, enten at måtte blive ødelagt eller

at måtte tilintetgøre det bevis, Vendale førte med sig, om han også derved tillige skulle tilintetgøre Vendale.

Disse tvende rejsefællers gensidige stemning mod hinanden var denne. Obenreizer, der på grund af Vendales raskhed til at handle, var truet af undergang og for hver time så ringen indsnævre sig mere og mere på grund af Vendales viljekraft, hadede ham med et listigt, lavere rovdys hele had. Han havde altid haft en instinktiv følelse imod ham i sit bryst, måske på grund af dette gamle sår af gentleman overfor bonde; måske på grund af hans naturs åbenhed; måske på grund af hans smukkere ydre; måske på grund af hans held hos Marguerite; måske af alle disse grunde, ikke mindst af de to sidste. Nu så han desuden en jæger i ham, som forfulgte ham på liv og død. Vendale derimod, der havde kæmpet højmodigt mod sin første vage mistro, følte sig nu forpligtet til at kæmpe mere end før imod den og sagde idelig til sig selv: "Han er Marguerites formynder. Vi står på en fuldkommen venskabelig fod med hinanden; han har selv foreslået at være min rejsefælle og kan ikke have nogen egennyttig grund til at deltage i denne ubehagelige rejse." Til alt dette, der talte for Obenreizer, føjede tilfældet endnu et hensyn, da de var kommet til Basel efter en rejse, der havde varet dobbelt så længe som sædvanlig.

De havde spist sent til middag og var alene i et værelse i en gæstgivergård, som vendte ud imod Rhinen, der her var rivende og dyb, opsvulmet og larmende. Vendale lå på en sofa, og Obenreizer gik op og ned ad gulvet, idet han snart standsede ved vinduet for at se på de brogede afspejlinger af lysene i byen i det mørke vand og måske tænkte: "Gid jeg kunne kaste ham ud i det!" snart fortsatte sin gang med øjnene fæstet på gulvet.

"Hvor skal jeg plyndre ham, hvis jeg kan? Hvor skal jeg myrde ham, hvis jeg må?" Således sang floden stadig, mens han gik op og ned ad gulvet.

Omkvædet forekom ham til sidst at blive så tydeligt, at han blev stående og tænkte, at det var bedst at synge et andet omkvæd for sin rejsefælle.

"Rhinen lyder i aften," sagde han med et smil, "ligesom det gamle vandfald hjemme, det vandfald, min moder viste rejsende, som jeg tidligere har fortalt Dem. Lyden af det forandrede sig med vejret, ligesom lyden af alt rindende eller faldende vand. Mens jeg var i lære hos urmageren, huskede jeg, at det stundom syntes hele dage at sige til mig: "Hvem er du, min lille pjalt? Hvem er du, min lille pjalt?" Jeg huskede, at det til andre tider, når lyden af det havde været hul, og stormen var kommet op ad passet, ligesom havde sagt: "Bum, bum, bum. Slå ham, slå ham." Ligesom min vrede moder – hvis hun var min moder."

"Hvis hun var?" sagde Vendale, der efterhånden havde forandret sin stilling til en siddende. "Hvorfor siger De hvis?"

"Jeg ved ikke!" svarede den anden henkastende, idet han rakte hænderne i vejret og lod dem falde ned, som de ville. "Hvad tror De? Jeg er så ringe af fødsel, at jeg ikke ved, hvad jeg skal sige. Jeg var meget ung, og alle de andre i familien var voksne og mine såkaldte forældre gamle. Er ikke alt muligt i et tilfælde som dette?"

"Har De nogen sinde tvivlet –"

"Jeg har én gang sagt Dem, at jeg tvivler om, at de to var ægtefolk," svarede han og rakte atter hænderne i vejret, som om han ville skyde det ufrugtbare emne fra sig. "Men til verden er

jeg kommet, om jeg end ikke nedstammer fra en fornem slægt. Og hvad gør det også til sagen?"

"I det mindste er De en schweizer," sagde Vendale, idet han fulgte ham frem og tilbage med øjnene.

"Hvorfra ved jeg det?" svarede han kort og blev stående for at se sig tilbage over skulderen. "Når jeg siger til Dem: i det mindste er De en englænder, hvorfra ved De så det?"

"Af hvad jeg har hørt fra min barndom."

"Ah! På samme måde ved jeg også noget om mig selv."

"Og," tilføjede Vendale og fastholdt den tanke, han ikke kunne bortvise, "af mine tidligste minder."

"Jeg med. På samme måde ved jeg noget om mig selv – hvis det er overbevisende."

"Overbeviser det ikke Dem?"

"Det må det. Intet kan sammenlignes med 'må' i denne lille verden. Det er kun ét kort ord; men det er stærkere end mange lange bevisførelser og fornuftslutninger."

"De og salig Wilding var født i samme år og næsten lige gamle," sagde Vendale, idet han atter så tankefuldt efter ham, mens han fortsatte sin gang op og ned ad gulvet.

"Ja, noget nær."

Kunne Obenreizer være den forsvundne? Var der på grund af tingenes ukendte sammenhæng en finere mening, end han selv troede, i den lære om verdens lidenhed, han så ofte førte i munden? Var det schweiziske brev, der havde anbefalet ham, fulgt så kort efter mrs. Goldstraws åbenbarelses om det til Schweiz bortførte barn, fordi han var dette barn, der nu var blevet en voksen mand? I en verden, hvor så mange dybder endnu ikke er ransaget, kunne det vel være muligt. De

tilfældigheder eller de love – man kalde dem, hvad man vil – som havde medført fornyelsen af Vendales bekendtskab med Obenreizer og modnet det til fortrolighed og bragt dem sammen her denne vinteraften, var næppe mindre mærkelige, mens de, læst ved et sådant lys, viste sig i forening at stræbe hen mod et sammenhængende og forståeligt øjemed.

Vendales vågnende tanker blev levende, mens hans øjne grublende fulgte Obenreizer, der gik op og ned ad gulvet ved flodens stadige sang: "Hvor skal jeg plyndre ham, hvis jeg kan? Hvor skal jeg myrde ham, hvis jeg må?" Vendales afdøde vens hemmelighed svævede ikke i fare fra hans læber; men ligesom hans ven var død under vægten af den, således følte han ved sin lettere arv byrden af, hvad der var ham betroet, og af forpligtelsen til at fastholde enhver, om end nok så uklar tråd. Han spurgte hastigt sig selv, om han gerne ville se, at denne mand var den virkelige Wilding. Nej. Hvor meget han end skød sin mistro fra sig, ville han dog nødig sætte dette menneske i sin brødefri, åbenhjertige, barnlige, afdøde kompagnons sted. Han spurgte hastigt sig selv, om han gerne ville se denne mand blive rig. Nej. Allerede nu havde han mere end magt nok over Marguerite, og rigdom kunne øge denne magt. Ville han gerne se denne mand som Marguerites formynder, om det også blev bevist, at han ikke stod i noget, om end nok så løst og fjernt slægtskabsforhold til hende? Nej. Men det var tanker, som ikke burde stille sig mellem ham og troskaben mod den døde. Han burde påse, at de drog forbi ham uden andet indtryk end visheden om, at de var draget forbi ham, og forlod ham fast besluttet på at opfylde en højtidelig pligt. Han passede på det, så såre han uden uvilje fulgte sin rejsefælle med øjnene, mens

han gik op og ned ad gulvet; den rejsefælle, om hvem han troede, at han grublede mismodigt over sin fødsel og ikke pønsede på et andet menneskes – og allermindst hvilket menneskes – voldsomme død.

Vejen fra Basel til Neufchatel var bedre, end den blev skildret, da vejret i den sidste tid havde gjort den fremkommeligere. Både kuske og muldyrdriverne var kommet samme aften, efter at det var blevet mørkt, og havde sagt, at der ikke var andre vanskeligheder at overvinde end prøvelser for tålmodighed, seletøj, hjul, aksler og piskesnøre. Snart blev der lejet en vogn, som skulle tage dem med næste morgen og køre før dag gry.

"Lukker De Deres dør af om aftenen, når De rejser?" spurgte Obenreizer, mens han stod og varmede sine hænder ved brændeilden i Vendales værelse, førend han gik ind i sit eget.

"Nej, dertil sover jeg for trygt."

"Har De så godt et sovehjerte?" svarede han med et beundrende blik. "Hvilken lykke!"

"Det ville være alt andet end en lykke for de øvrige husbeboere," sagde Vendale, "hvis jeg skulle bankes op om morgenen fra den udvendige side af min sovekammerdør."

"Jeg lukker heller ikke min dør af," sagde Obenreizer; "men lad mig som en schweizer, der kender sit land, give Dem et råd. Når De rejser i mit fødeland, skal De altid gemme Deres papirer – naturligvis også Deres penge – under Deres hovedpude, altid på det samme sted."

"De smigrer ikke Deres landsmænd," sagde Vendale smilende.

"Mine landsmænd er sagtens som de fleste mennesker, og de fleste mennesker tager, hvad de kan få. God nat! Klokken fire i morgen."

Efter at være blevet alene ragede Vendale brændestykkerne sammen, dækkede dem til med den hvide aske og satte sig for at samle sine tanker. De drejede sig stadig om deres sidste emne, og flodens brusen holdt dem vågne. Mens han sad og tænkte, forsvandt den ringe lyst, han havde haft til at sove, og da han mærkede, at det endnu ikke ville kunne nytte at gå i seng, blev han siddende påklædt ved kaminen. Marguerite, Wilding, Obenreizer, formålet med hans rejse og tusinde tvivl og forhåbninger, som intet havde at gøre med disse ting, optog på én gang hans sind. Enhver anden tanke end sønnen syntes at have magt over ham. Den forsvundne lyst til at sove holdt sig langt borte fra ham.

Da han havde siddet længe ved kaminen og tænkt, brændte hans lys ned i stagen og gik ud; men det havde intet at sige, da der var lyst nok af ilden. Han forandrede sin stilling, lagde armen på stoleryggen og hagen på sin hånd og sad og tænkte.

Han sad mellem ilden og sengen, og når ilden flimrede af lufttrækket fra den hurtigflydende flod, flagrede hans forstyrrede skygge på den hvide væg ved sengen. Hans stilling gav den et præg halvt af sorg og halvt af bønfoldende bøjen ned over sengen. Hans øjne iagttog den, indtil han blev urolig ved den ubehagelige indbildning, at den så ud som Wildings og ikke som hans egen skygge.

En lille forandring af plads ville få skyggen til at svinde, og da han havde gjort denne forandring, svandt dette foster af hans

oprørte fantasi bort. Nu sad han i en lille krog ved siden af ilden og havde døren til værelset lige for sig.

Den var lukket med en lang, klodset jernklinke, og han så denne gå langsomt og sagte i vejret. Døren åbnede sig ganske lidt og gik atter i, som om kun lufttrækket havde bevæget den. Men han så, at klinken var ude af haspen.

Døren gik ganske sagte op, indtil den var blevet åbnet så meget, at et menneske kunne komme ind ad den. Derpå blev den stående stille lidt, som om den forsigtigt blev holdt åben udvendig fra. En menneskelig skikkelse trådte til sidst ind med ansigtet vendt imod sengen og blev stående stille tæt inden for døren, indtil den gjorde et skridt fremad og sagde halvt hviskende: "Vendale!"

"Hvad nu?" svarede han og sprang op; "hvem er det?"

Det var Obenreizer, der udbrød i et udråb af overraskelse, da Vendale kom ham uventet i møde. "Ikke i seng?" sagde han og greb ham i begge hans skuldre med en instinktmæssig tilbøjelighed til at brydes med ham. "Så er der dog noget galt på færde?"

"Hvad mener De?" sagde Vendale, idet han rev sig løs.

"Sig mig først, er De ikke syg?"

"Syg? Nej."

"Jeg har haft en fæl drøm om Dem. Hvad skyldes det, at De endnu er oppe og påklædt?"

"Jeg kunne med lige så god grund spørge Dem, hvorfor De er oppe og påklædt?"

"Det har jeg allerede sagt Dem. Jeg har haft en fæl drøm om Dem, og det har været mig umuligt siden at falde i søvn. Jeg kunne ikke overtale mig til at blive, hvor jeg var, så længe jeg

ikke vidste, hvorledes De havde det, og lige så lidt kunne jeg gå herind. Jeg har stået flere minutter uden for døren. Det er så let at le ad en drøm, man ikke selv har haft. Hvor er Deres lys?"

"Det er brændt ud."

"Jeg har et helt i mit værelse. Skal jeg hente det?"

"Ja, gør det."

Hans værelse var ganske tæt ved, og han blev kun nogle sekunder borte. Da han var kommet tilbage med lyset i hånden, lagde han sig på knæ ved kaminen og tændte det; men mens han pustede et forkullet stykke brænde i lue, opdagede Vendale ved at se ned på ham, at hans læber var hvide og ikke lette at styre.

"Ja," sagde Obenreizer og satte det tændte lys på bordet. "Det var en fæl drøm. Se kun på mig."

Han havde ingen sko på; hans røde flonels skjorte stod åben i halsen, og dens ærmer var smøget op over albuerne; det eneste klædningsstykke, han ellers havde på, et par underbukser, der nåede ned til anklerne, sad tæt og stramt på ham. Han havde et smidigt og vildt udseende, og hans øjne var meget klare.

"Havde jeg skullet brydes med en tyv, som jeg drømte," sagde Obenreizer, "kan De se, at jeg var påklædt til det."

"Og væbnet med," sagde Vendale og skottede til hans bælte.

"Det er en rejsedolk, som jeg altid har hos mig, når jeg rejser," svarede han henkastende, idet han trak den halvt ud af skeden med sin venstre hånd og stødte den ned igen. "Har De ikke også sådan en?"

"Nej, intet af den slags."

"Ingen pistoler?" vedblev Obenreizer og skottede til bordet, og fra dette hen til den urørte hovedpude.

"Heller ikke."

"I englændere er så godtroende! Vil De lægge Dem til at sove?"

"Jeg havde gerne villet sove for længe siden; men jeg kan ikke."

"Jeg ikke heller efter den fæle drøm. Min ild er gået samme vej som Deres lys. Må jeg komme ind og sidde ved Deres? Klokken er to og bliver snart fire, så at det ikke er umagen værd at gå i seng igen."

"Nu vil jeg slet ikke gøre mig den ulemphed at gå i seng. Sæt Dem her og hold mig med selskab."

Obenreizer gik ind i sit værelse for at ordne sin påklædning og kom kort efter tilbage i en vid kappe og tøfler, hvorpå de satte sig hver på sin side af kaminen. Vendale havde imidlertid lagt mere brænde til ilden, og Obenreizer satte en flaske og et glas, som han havde taget med fra sit værelse, på bordet.

"Simpel værtshuscognac, er jeg bange for," sagde han, idet han skænkede i glasset; "den er købt undervejs og kan ikke sammenlignes med Deres fra Krøblingekroen; men Deres er desværre drukket. En kold nat, en kold tid på natten, et koldt land og et koldt hus. Alt dette gør den bedre end intet; prøv den."

Vendale tog glasset og smagte på den.

"Hvorledes finder De den?"

"Den har en ram eftersmag," sagde Vendale og satte glasset fra sig med en let gysen; "den synes jeg ikke om."

"De har ret," sagde Obenreizer efter at have smagt på den og smækket med læberne; "den har virkelig en ram eftersmag."

Buh! Men brænde kan den dog." Han havde kastet levningerne af glasset ind i kaminen.

De støttede begge en albue på bordet og hovedet på hånden og sad og så på de blussende brændestykker. Obenreizer vedblev at være årvågen og stille. Vendale derimod hensank i de sælsomste og mest forvirrede drømme efter nogle nervøse trækninger og vridninger, hvorunder han én gang stod op og så sig om. Han havde sine papirer i en brevtaske i den indre brystlomme i sin tilknappede rejsefrakke, og hvad han så drømte under den lammelse, der havde overfaldet ham, rev dog stadig tanken om papirerne ham ud af denne drøm, skønt han ikke kunne vågne helt op af den. Han blev overfaldet af natten på Ruslands stepper – en eller anden utydelig person kaldte dem således – sammen med Marguerite, og dog havde han en følelse af, at en hånd sagte følte på omridsene af brevtasken uden på hans bryst. Som skibbruden var han ude på havet i en åben båd uden klæder og uden andet skjul end et vådt sejl; men en snigende hånd, der følte på omridsene af alle de andre lommer i de klæder, han virkelig havde på, for at søge efter papirer, som den ikke fandt, mindede ham om at stå op. Han var nede i den gamle kælder i Krøblingekroen, hvor sengen fra værelset i Babel var blevet flyttet hen, og Wilding – der ikke, som han havde troet, var død, uden at det dog videre undrede ham – ruskede i ham og hviskede: "Se på dette menneske! Ser De ikke, at han er stået op og vender Deres hovedpude? Hvorfor skulle han gøre det, hvis det ikke var for at søge efter de papirer, De har inde på Deres bryst? Vågn!" Alligevel sov han og vedblev at forvilde sig i andre drømme.

Årvågen og stille, med albuen på bordet og hovedet på hånden, sagde hans rejsefælle omsider: "Der kaldes på os, Vendale! Klokken er over fire!" Da Vendale derpå slog øjnene op, så han Obenreizers tågede ansigt, vendt skråt imod sig.

"De har sovet tungt," sagde han. "En følge af anstrengelse og kulde."

"Nu er jeg lysvågen," udbrød Vendale og sprang op, men med usikkert fodfæste. "Har De slet ikke sovet?"

"Jeg har måske blundet lidt, men synes dog at have siddet og set tålmodigt på ilden. Men i alt fald må vi nu vaske os og spise frokost, og så af sted. Klokken er over fire!"

Det blev sagt i en tone, som skulle holde ham vågen, da han allerede var ved at falde i søvn igen, og mens han klædte sig på og spiste frokost, sov han virkelig også flere gange, skønt han rørte sig mekanisk. Først da den kolde, mørke dag begyndte at hælde, fik han et tydeligere indtryk af kørslen end som klingren af bjælder, streng kulde, glidende heste, truende bjergskrænter, bladløse skove og en standsning ved en og anden landevejskro, hvor de gik gennem kostalden for at komme op i gæstestuen ovenpå. Han vidste ikke stort andet end, at Obenreizer hele dagen havde siddet tankefuld ved siden af ham og ofte set vist på ham.

Da han havde rystet sin dorskhed af sig, sad Obenreizer ikke ved siden af ham. Vognen holdt for at raste ved en kro, og en række lange, smalle vogne, der var læsset med vinfade og blev trukket af heste med en mængde blå halskobler og hovedlag, holdt ligeledes rast der. De kom fra den side, hvor de rejsende ville hen, og Obenreizer, der nu ikke længere var tankefuld, men livlig og munter, talte med den forreste kusk. Mens

Vendale strakte sine lemmer, satte sit blod i bevægelse og frigjorde sig for bundfaldet af sin dorskhed ved at løbe rask frem og tilbage i den styrkende luft, satte vognene sig i gang, og alle kuskene hilste på Obenreizer, mens de kørte forbi ham.

"Hvad er det for folk?" spurgte Vendale.

"Det er vore – Defresnier & Co.s – kuske," svarede Obenreizer, "og det er også vore vinfade." Han nynnede ved sig selv og tændte en cigar.

"I dag har jeg været en skrækkelig kedelig rejsefælle; jeg fatter ikke, hvad der kan have fejlet mig."

"De fik ingen søvn i nat, og blodet stiger en til hovedet i en sådan kulde; det har jeg set så tit. Men som det lader, har vi rejst for ingenting."

"Hvorledes det?"

"Chefen for huset er i Milano. De ved jo, at vi har en vinforretning i Neufchatel og en silkeforretning i Milano? Nu vel, da silke i den sidste tid har krævet større opmærksomhed end vin, er Defresnier pludselig blevet kaldet til Milano, og Rolland, den anden kompagnon, er blevet syg efter hans afrejse, og lægerne har forbudt ham at tale med nogen. I Neufchatel ligger der brev til Dem for at underrette Dem om det. Jeg hørte det af vor første kusk, som De så, jeg talte med. Han sagde, at han havde underretning til Dem, hvis han skulle møde Dem. Hvad vil De nu gøre? Vende om?"

"Rejse videre," svarede Vendale.

"Rejse videre?"

"Ja, over Alperne til Milano."

Obenreizer holdt inde med at ryge for at se på Vendale og tog derpå nogle tunge drag, mens han så op ad vejen og ned ad

vejen og ned på stenene ved sine fødder.

"Jeg har et meget alvorligt hverv at varetage," sagde Vendale; "flere af de savnede blanketter kunne blive misbrugt lige så slet, om ikke værre; jeg er blevet opfordret til uden tidsspilde at hjælpe huset med at få tyven pågrebet, og intet skal få mig til at vende om."

"Ikke?" udbød Obenreizer, idet han tog cigaren af munden for at smile og rakte sin rejsefælle hånden. "Så skal heller intet få mig til at vende om. Halløj, kusk! Skynd Dem! Rask! Lad os komme af sted!"

De kørte hele natten. Det havde sneet og tøde nu noget, hvorfor de som oftest måtte køre i skridt, for at de forpustede og overanstrengte heste kunne trække vejret. Da det havde været dag en times tid, holdt de uden for gæstgivergården i Neufchatel efter at have brugt otte og tyve timer til at tilbagelægge tyve mil.

Efter i hast at have nydt noget og skiftet klæder, fulgtes de ad til Defresnier & Co.s kontor, hvor de forefandt det af vinkusken omtalte brev, som indeholdt de til opdagelsen af falskneren nødvendige skriftprøver. Da Vendale atter havde besluttet straks at rejse videre, var det eneste spørgsmål, som kunne opholde dem, det, gennem hvilket pas de skulle gå over Alperne. Om de to pas over St. Gotthard og Simplon var vejviserne og muldyrdriverne meget uenige, og begge pas var endnu for langt borte, til at de rejsende kunne drage nytte af nylig indhentede efterretninger om nogen af dem. Desuden vidste de alt for vel, at et snefald på blot en eneste time ganske forandre kunne tilstanden, selv om den var blevet rigtig skildret. Men da vejen over Simplon i det hele taget syntes at

være den mest lovende, ville Vendale følge denne. Obenreizer havde kun taget liden eller slet ingen del i samtalen og knap sagt et ord.

Til Genève, til Lausanne, langs med søens flade rand til Vevay og derpå ind i den bugtede dal mellem udløberne fra bjergene og ind i Rhône-dalen. Lyden af vognhjulene, mens de om dagen og om natten rullede af sted, blev til lyden af hjulene i et stort urværk, der viste tiden. Vejret forandrede sig ikke på hele rejsen; det var blevet en hårdnakket frost. Mod en mørkegul himmel så de alpekæderne, og de så sne nok på nærmere og lavere bjergtoppe og skrænter, til at den ved modsætningen kunne formørke vandets renhed i sø, elv og fos og give landsbyerne et afbleget og snavset udseende. Men det sneede ikke, og heller ikke lå der snedriver på vejen. En mere eller mindre hvid tåge, der snoede sig gennem dalen og lagde sig som istapper på deres hår og klæder, var den eneste afveksling mellem dem og den skumle himmel. Og uafbrudt rullede hjulene dag og nat, og uafbrudt rullede de i den enes øren efter det omkvæd, der var trådt i stedet for omkvædet fra Rhinen: "Tiden til at plyndre ham er forbi, og jeg må myrde ham."

Omsider nåede de den lille, fattige by Brieg ved foden af Simplon. De kom derhen, efter at det var blevet mørkt, men kunne dog se, hvor dværgagtige menneskeværker og mennesker blev i sammenligning med de umådelige bjerge, der tårnede sig op over dem. Her måtte de blive natten over, og her var der varme, lys, mad og vin og derpå rådslagning med vejvisere og kuske. I fire dage var ikke et eneste menneske kommet gennem passet. Sneen over for snelinjen var for blød for køretøjer med hjul og ikke hård nok for slæder. Der var og

havde i flere dage været sne i luften, uden at det, underligt nok, endnu havde sneet; men vist var det, at det ville sne. Intet køretøj kunne komme over, og rejsen måtte enten ske med muldyr eller til fods; men i begge tilfælde måtte de bedste vejvisere have højere betaling end sædvanlig, og det, hvad enten det lykkedes dem at føre de rejsende over, eller de blev nødt til at vende om og føre dem tilbage.

I denne forhandling tog Obenreizer slet ikke del, men sad stiltiende ved kaminen og røg, indtil stuen var blevet tom, og Vendale henvendte sig til ham.

"Åh! Jeg er led og ked af disse stakkels djævla og deres håndtering," svarede han. "Altid den samme vise. Det er visen om deres håndtering i dag, som det var visen om deres håndtering, da jeg var en pjaltet dreng. Hvad trænger vi to til? Hver et tornyster og en alpestok. Vi trænger ikke til nogen vejviser; vi ville komme til at vise ham vej i stedet for han os. Vi lader vore kufferter blive her og drager sammen over bjerget. Vi har før færdedes på bjerge, og jeg er en født bjergbo og kan dette pas – pas? sig hellere landevej! – udenad. Af barmhjertighed vil vi lade de stakkels folk forsøge deres håndværk med andre; men de må ikke opholde os for at kunne tjene penge, hvad der er meningen af det hele."

Glad ved at komme ud af forlegenheden og hugge knuden over, gav Vendale villigt sit samtykke, kraftig, forvoven og opsat på at komme af sted, som han var, og derfor meget modtagelig for dette sidste vink. Inden to timer var gået, havde de købt, hvad de manglede til deres togt, pakket deres tornystre og lagt sig til at sove.

Ved daggry så de den halve by samlet i den smalle gade for at se dem drage bort. Folk snakkede i klynger med hinanden, vejviserne og kuskene hviskede afsides og så op på himlen; ingen ønskede dem lykke på rejsen.

Da de begyndte opstigningen, brød et glimt af solen frem fra den ellers uforandrede himmel og forvandlede et øjeblik byens smækre spir til sølv.

"Et godt varsel!" sagde Vendale, skønt solglimtet forsvandt, endnu mens han talte. "Vort eksempel vil måske åbne passet på denne side."

"Nej, der vil ingen følge efter os," sagde Obenreizer, idet han så op på himlen og derpå ned i dalen. "Vi vil blive alene deroppe."

På bjerget

Vejen var god nok for dygtige fodgængere, og luften blev tyndere og lettere at indånde, jo højere de kom op; men den livløse skummelhed vedblev at være den samme, den havde været i flere dage. Naturen syntes at være gået i stå. Hørelsen forvirredes ikke mindre end synet ved at skulle vente så længe på den forestående forandring, hvad denne så var. Stilheden var lige så tydelig og tung som de dalende skyer eller rettere sagt *den* dalende sky; for der syntes kun at være én sky på hele himlen, og den dækkede den helt.

Skønt lyset således var sørgeligt tilhyllet, var udsigten dog klar. Nede i Rhônedalen bag dem kunne man følge floden i alle dens mange krumninger, idet den løb skummel og højtidelig i sin ensformige blyfarve, et farveløst øde. Langt borte og højt oppe oven over dem hang isbræer og svævende laviner ud over

steder, de efterhånden skulle forbi; dybt og mørkt neden for dem på deres højre hånd var der frygtelige afgrunde og brusende elve; i ethvert prospekt viste der sig rædsomme bjerge. Det kæmpemæssige landskab, der ikke mildnedes af noget skiftende lysskær eller af en eneste solstråle, var endnu skrækkelig synligt i dets vildhed. To enlige menneskers hjerter kunne nok gyse lidt, når de på flere mil og i flere timer skulle bane sig vej mellem en legion af tavse og ubevægelige mennesker – kun mennesker som de selv – der alle ser på dem med mørke og truende åsyn; men hvor meget mere må deres hjerter ikke gyse, når legionen er dannet af naturens mægtigste værker, og truslen på et øjeblik kan forvandle sig til raseri?

Alt som de steg op, blev vejen mere ujævn og møjsommelig; men Vendales mod steg, jo højere de kom op og havde tilbagelagt så meget mere af vejen. Obenreizer talte kun lidt og vedblev standhaftigt at gå. Begge var i smidighed og udholdenhed godt skikkede til denne vandring, og det, den indfødte bjergbo læste i bjergenes tegn, og som var ulæseligt for den anden, talte han ikke om.

"Slipper vi over i dag?"

"Nej," svarede den anden. "De ser, at sneen er langt dybere her, end den var en halv mil længere nede. Jo højere vi kommer op, des dybere bliver den, og at gå er allerede nu halvt at vade. Dagene er så korte! Kan vi nå op til den femte station og overnatte i herberget, vil det allerede være godt."

"Er der ikke fare for, at det blæser op i nat," spurgte Vendale ivrigt, "og vi sner inde?"

"Der er fare nok rundt om os," svarede Obenreizer med et forsigtigt blik fremad og opad, "til at gøre det klogest at tie. Har

De hørt tale om Ganther-broen?"

"Jeg er én gang kommet over den."

"Om sommeren?"

"Ja, i rejsetiden."

"Ja, men det er noget andet på denne tid af året," sagde Obenreizer med et hånsmlil, som om han var gnaven. "Denne årstid eller tilstanden i et alpepas kender I herrer søndagsrejsende ikke synderligt til."

"De er min vejviser," sagde Vendale godmodigt, "og jeg stoler på Dem."

"Jeg er Deres vejviser og skal føre Dem til Deres rejses mål. Dér ligger broen foran os."

De var drejet ind i en øde og trøstesløs kløft, hvor der lå dyb sne nedenfor, ovenfor og på begge sider af dem. Mens Obenreizer talte, stod han og pegede på broen og iagttog Vendales ansigt med et højst ejendommeligt udtryk i sit eget.

"Hvis jeg som vejviser havde ladet Dem gå først over og opmuntret Dem til at råbe et par gange, ville De måske have bragt uhyre masser af sne til at styrte ned, og de ville da ikke alene have dræbt Dem, men tillige begravet Dem."

"Det kan nok være."

"Det er ganske sikkert, men det er ikke det, jeg har at gøre som vejviser. Gå derfor tavs over, da vor uforsigtighed ellers, når vi går, hvor vi nu går, let kunne knuse og begrave os. Lad os gå til!"

Der lå en mægtig ophobning af sne på broen, og fra fremspringende klippestykker hang der så umådelige ophobninger af sne ud over dem, at det var, som om de banede sig vej gennem en stormfuld himmel af hvide skyer. Obenreizer

brugte snildt sin stok, stødte med den, alt som han gik, og så opad med bøjede skuldre, som om han ville modstå tanken alene om et fald oppefra. Han gik forrest, og Vendale fulgte bagefter. Mens de endnu var midt på deres farlige vej, kom der et vældigt vindstød, fulgt af en lyd som et tordenskrald. Obenreizer lagde hånden på Vendales mund og pegede på sporet bag dem. Dets udseende var i et øjeblik blevet aldeles forandret, idet en lavine var faret hen over det og styrtet ned i elven på bunden af svælget.

Deres ankomst til det ensomme værtshus ikke langt fra den skrækkelige bro fremkaldte mange ytringer af forbavelse hos de mennesker, der var spærret inde i huset. "Vi bliver her kun for at hvile os," sagde Obenreizer og rystede sneen af sine klæder foran ilden. "Det er denne herre meget om at gøre at komme over – sig dem det, Vendale."

"Ja, det er mig unægtelig meget om at gøre. Jeg må over."

"Der hører I det alle sammen. Det er min ven meget om at gøre at komme over, og vi trænger hverken til råd eller hjælp. Jeg er lige så god en vejviser, landsmænd, som nogen af jer. Lad os nu få noget at spise og drikke."

Da det begyndte at blive mørkt, og de havde kæmpet sig igennem de forøgede vanskeligheder på vejen og omsider havde nået deres mål for natten, talte Obenreizer på selv samme måde og næsten med de selv samme ord til de forbavsede folk i herberget. Man flokkede sig om dem ved ilden, mens de endnu var i færd med at trække deres våde sko af og ryste sneen af deres klæder.

"Det er godt at forstå hinanden, gode venner. Denne herre –"

"Ja," afbrød Vendale ham med et smil, "det er mig meget om at gøre at komme over. Jeg må over."

"Hører I? Det er ham meget om at gøre at komme over, *må* over. Vi trænger hverken til råd eller hjælp. Jeg er en bjergbo og gør tjeneste som vejviser. Plag os ikke med at tale om det, men skaf os aftensmad, vin og senge."

Hele den bitterligt kolde nat herskede den samme rædsomme stilhed. Ved solens opgang blev sneen heller ikke nu forgyldt eller farvet rød af noget solklart skær. Det var den samme uendelige, ligblege ørken, den samme ensformige skummelhed på himlen.

"Rejsende!" råbte en venskabelig stemme til dem fra døren, da de var gået et stykke med deres tornystre på ryggen og deres alpestokke i hånden ligesom dagen i forvejen. "Husk på, at der er fem steder tæt ved hinanden, hvor De kan søge ly på Deres farlige vej, og så kommer trækorset og så det næste herberg. Forvild Dem ikke fra sporet, og kommer hvirvelvinden, så søg øjeblikkelig ly!"

"Det er nu disse stakkels djævlens håndtering!" sagde Obenreizer til sin ven med en hånlig håndbevægelse. "Hvor de klynge sig til den! I englændere kalder os schweizere egennyttige, og det ser sandelig også ud til, at vi er det."

I de to tornystre havde de fordelt nogle forfriskninger, de havde skaffet sig om morgenen og fundet det klogest at tage med. Obenreizer bar vinen som sin part af byrden, og Vendale brødet, kødet og osten samt flasken med brændevin.

Efter at de i nogen tid havde arbejdet sig opad og fremad gennem sneen, der nu gik dem op over knæene i sporet og var meget dyb andre steder, og mens de endnu arbejdede sig opad

og fremad i den frygteligste del af dette rædsomme øde, begyndte det at sne. I førstningen faldt kun nogle få fnug sindig og langsomt; men snart efter faldt de langt tættere og begyndte pludselig uden nogen tilsyneladende årsag at hvirvles sammen i snegledannede former. Øjeblikkelig efter denne sidste forandring kom et iskoldt vindstød brølende imod dem, og enhver hidtil fængslet lyd og kraft blev sluppet fri.

Tæt ved dem lå et af de uhyggelige gallerier, som vejen går igennem på dette farlige punkt, nemlig en af de svære hvælvinger dannet gennemvej. De arbejdede sig ind i den, og uvejret rasede vildt. Larmen af blæsten og vandet, de løsrevne masser af klippestykker og sne, der styrtede tordnende ned, de rædsomme stemmer, som ikke alene dette, men ethvert svælg i hele den uhyre bjergkæde syntes pludselig at blive udstyret med, nattens mørke, den voldsomme hvirvlen af sneen, som blev pisket og sønderbrudt til skum og blindede dem, det vanvittige ved alle de efter ødelæggelse umætteligt grådige omgivelser, den hastige overgang fra naturlig ro til rasende voldsomhed og fra tavshed til hærskarer af forfærdelige lyde, var ting, som på randen af en dyb afgrund kunne bringe blodet til at isne, hvis den rasende blæst, som nærmest blev fast af is og sne, ikke havde kunnet det.

Obenreizer, der uophørligt gik frem og tilbage, gav Vendale tegn til, at han skulle hjælpe ham at spænde hans tornyster af. De kunne se hinanden, men kunne ikke høre hinanden tale. Da Vendale havde spændt tornysteret af Obenreizer, tog denne sin vinflaske frem, skænkede noget af den og sagde, at Vendale skulle drikke det for at få varmen, men ikke drikke cognac. Da Vendale havde gjort det, lod Obenreizer, som om han drak bag

efter ham, hvorpå de gik frem og tilbage ved siden af hinanden, mens de begge alt for godt vidste, at det ville være den visse død, hvis de satte sig eller lagde sig til at sove.

Sneen kom drivende i tætte masser ind i den øverste ende af galleriet, som de måtte ud af, hvis de nogen sinde kom ud, da farerne på vejen bag ved dem nu var større end før. Snart begyndte sneen at stoppe hvælvingen til, og efter en time lå den så højt, at den udelukkede halvdelen af det tilbagevendende dagslys. Men den frøs nu sammen, idet den faldt, så at der måtte kravles igennem eller over den. Bjergstormens voldsomhed veg efterhånden for et stadigt snefog; blæsten rasede endnu stødvis, men ikke vedholdende, og når den holdt inde, faldt sneen i svære flager.

Da de havde været et par timer i dette frygtelige fængsel, banede Obenreizer sig vej ud ved snart at bore sig gennem snedreven, snart at krybe hen over den med bøjet hoved, samtidig med at han med sin krop rørt ved det øverste af hvælvingen. Vendale fulgte tæt efter ham, men uden nogen klar tanke; for døsiggheden fra Basel sneg sig atter over ham og gjorde sig til herre over hans sanser.

Hvor længe han havde været om at krybe ud af galleriet, eller hvilke hindringer han derpå havde haft at kæmpe med, vidste han ikke; men han kom til sig selv ved, at Obenreizer overfaldt ham, og at de brødes fortvivlet i sneen. Han mindedes pludselig, hvad hans angriber bar i et bælte; han greb denne, trak den frem, stødte efter ham, brødes atter med ham, stødte på ny efter ham, kastede ham fra sig og stod ansigt til ansigt med ham.

"Jeg lovede at føre Dem til Deres rejses mål," sagde Obenreizer, "og jeg har holdt mit løfte. Her ender Deres livs rejse; intet kan forlænge den. De sover, som De står der."

"De er en skurk! Hvad har De gjort ved mig?"

"De er en tåbe; jeg har bedøvet Dem. De er en dobbelt tåbe; for jeg havde Dem nødig én gang før undervejs for at prøve drikken på Dem. De er en tredobbelt tåbe; for jeg er tyven og falskneren, og om få øjeblikke tager jeg beviserne mod denne fra Deres livløse legeme."

"Hvad har jeg gjort Dem," spurgte han med tykt og tungt mæle, "at De kan være så – så – lumpen – en morder?"

"De ville have styrtet mig i fordærvelse, hvis De var kommet til Deres rejses mål. Deres fordømte hastværk ødelagde den tid for mig, jeg havde regnet med at kunne betale pengene tilbage inden for. Gjort mig? De har stillet Dem i vejen for mig, ikke én, ikke to gange, men atter og atter. Prøvede jeg måske ikke straks på at blive Dem kvit? Men det lod sig ikke gøre, og derfor skal De nu dø her."

Vendale søgte at tænke og tale sammenhængende; søgte at tage den jernbeslåede stok, han havde ladet falde; søgte, da dette mislykkedes, at vakle fremad uden dens hjælp. Alt sammen forgæves! Han snublede og faldt tungt forover på randen af den dybe afgrund.

Skønt døvet, halvt sovende, ude af stand til at stå på benene, med et slør for øjnene og med svækket hørelse opbød han al sin kraft, så at han, idet han støttede sig på hænderne, kunne se sin fjende bøje sig roligt over sig og høre ham tale.

"De kalder mig en morder," sagde Obenreizer med en barsk latter. "Navnet gør kun såre lidt til sagen; men jeg har dog i det

mindste vovet mit liv imod Deres, da jeg er omringet af farer og måske aldrig slipper bort fra dette sted. Hvirvelvinden begynder igen, og sneen er i oprør. Jeg må have papirerne straks, hvert øjeblik kan koste mig mit liv."

"Holdt!" råbte Vendale med frygtelig stemme, idet han med et sidste lynglimt af kraft rejste sig vaklende og greb med begge sine hænder om tyvehænderne på sit bryst. "Bort fra mig! Gud velsigne Marguerite! Lykkeligvis vil hun aldrig få at vide, hvorledes jeg fandt døden. Gå bort fra mig og lad mig se dig i dit morderansigt, for at det kan minde mig – om noget – jeg endnu har at sige."

Ved at se ham kæmpe så hårdt for at komme til samling og uvis, om han ikke et øjeblik kunne få tolv mænds styrke, blev hans modstander stående stille. Vendale stirrede vildt på ham, idet han med brudt stemme fremstammede:

"Den dødes – tillidshverv – ikke sveget af mig – formentlige forældre – med uret arvet formue – sørge for det!"

Idet hans hoved sank ned på hans bryst, og han snublede på afgrundens rand, bevægede tyvehænderne sig atter hurtigt og ivrigt hen mod hans bryst. Han gjorde et krampagtigt forsøg på at råbe: "Nej!" rullede sig fortvivlet ned i afgrunden og forsvandt for sin fjende som et genfærd i en skrækkelig drøm.

Bjergstormen rasede på ny og lagde sig atter. De forfærdelige bjergrøster døde bort, månen stod op, og den bløde, tavse sne faldt.

To mænd og to store hunde kom ud fra herberget. Mændene så sig omhyggeligt om og op mod himlen, og hundene boltrede

sig i sneen, tog den i munden og kastede den i vejret med deres poter.

Den ene af mændene sagde til den anden: "Nu kan vi vove det. Vi finder dem måske i et af tilflugtsstederne." Hver af dem tog en kurv på ryggen, tog en lang, spids stav i hånden og skød en løkke for enden af et stærkt reb op under armene, så at de var bundet til hinanden.

Pludselig holdt hundene inde med deres krumspring i sneen; de stod og så ned ad vejen, stak snuderne i vejret og så ned mod jorden igen, blev meget ivrige og udbrød til sidst i et dybt, højt glam.

De to mænd så på de to hunde, og de to hunde lige så forstandigt på de to mænd.

"Til hjælp da! Hjælp! Til hjælp!" råbte de to mænd, og med en glad, dyb, opmuntrende gøen styrtede de to hunde af sted.

"To afsindige til!" sagde de to mænd, idet de blev stående ubevægelige og så ud i måneskinnet. "Er det muligt i et sådant vejr! Og den ene af dem er en kvinde!"

Hver af hundene havde en flig af en kvindes kjole i munden og trak hende med sig. Hun klappede dem på hovedet, mens hun nærmede sig; hun nærmede sig gennem sneen, som om hun var vant til at færdes i den, hvilket derimod ikke var tilfældet med den svære mand, som ledsagede hende og var overanstrengt og stakåndet.

"Kære vejvisere, I de rejsendes trofaste venner, jeg er jeres landsmandinde, og vi søger to herrer, som ville over passet og skulle have nået herberget i aften."

"De kom også dertil, ma'amselle."

"Gud være lovet!"

"Men de gik desværre videre, og vi ville nu netop ud for at søge efter dem, men har måttet vente, til hvirvelvinden lagde sig. Den har raset frygteligt her."

"Kære vejvisere, I de rejsendes trofaste venner, lad mig gå med jer! Lad mig for Guds skyld gå med jer! Den ene af de to herrer skal være min ægtefælle! Jeg elsker ham så højt, så højt! I ser, at jeg hverken er træt eller svag. Jeg er af fødsel en bondepige, og jeg skal vise jer, at jeg godt forstår at gøre mig fast til jeres reb. Jeg vil gøre det med mine egne hænder og sværge på at være modig og kæk. Men lad mig gå med jer! Skulle der være tilstødt ham en ulykke, vil min kærlighed finde ham, når intet andet kan det. På mine knæ, ved den kærlighed, jeres elskede mødre bar til jeres fædre, beder jeg jer om det!"

De godhjertede, rå karle blev rørte. "I grunden," hviskede de til hinanden, "har hun ret. Hun forstår sig på bjergene; se, hvor vidunderligt hun er kommet herop! Men monsieur dér, ma'amselle?"

"Gode Joey," sagde Marguerite til ham i hans modersmål, "De bliver jo nok i huset og venter på mig, ikke sandt?"

"Vidste jeg, hvem af jer der har givet dette råd," brummede Joey Ladle og så forbitret på de to mænd, "ville jeg slås med ham om en sixpence og give ham en halfcrown for sin ulejlighed. Nej, miss; jeg bliver hos Dem, så længe der er vejr i mig, og dør for Dem, når jeg ikke kan gøre noget bedre."

Månens stilling på himlen gjorde det i højeste grad vigtigt ikke at spille tiden, og da hundene viste tegn på stor uro, tog de to mænd hurtigt deres beslutning. Rebet, der spændte dem sammen, blev ombyttet med et længere; de fremmede blev bundet til det, Marguerite først og derpå kyperen, og derefter

gav de sig på vej til tilflugtsstederne. Afstanden var for intet at regne, da der kun var en halv mil til dem alle fem og det næste herberg; men den skrækkelige vej var dækket med et hvidt ligklæde.

De nåede lykkeligt og vel det galleri, hvor de to mænd havde søgt ly. Det andet udbrud af storm og sne var faret så vildt hen over det, at deres spor var udslettet; men hundene gik frem og tilbage med snuderne nedad og var fulde af tillid; dog, da de vandrende standsede ved den fjerneste hvælving, hvor den anden storm især havde raset, og hvor snedreven var dybest, blev hundene urolige og løb frem og tilbage, som om de havde tabt sporet.

Da de vidste, at den store afgrund lå til højre, var de gået for meget til venstre og måtte nu med uendelig møje arbejde sig gennem en dyb snemark for at komme på ret vej igen. Mens de forreste i rækken blev stående og undersøgte landkendingerne, begyndte en af hundene at kradse i sneen lidt foran dem, og da de kom nærmere og bukkede sig for at se på den i den tro, at nogen kunne være bukket under der, så de, at der var pletter på sneen, og at disse pletter var røde.

Nu så man den anden hund kigge over randen af afgrunden, udstrække forbenene for ikke at falde ned og ryste på alle lemmer. Da gik den hund, der havde fundet pletterne på sneen, hen til den, og så begyndte de at løbe uroligt frem og tilbage. Til sidst blev de begge stående ved randen, rakte hovederne i vejret og hylede ynkeligt.

"Der ligger nogen dernede," sagde Marguerite.

"Det tror jeg med," sagde den forreste af mændene. "De to bageste må træde længere tilbage og lade os se derned."

Den bageste af mændene tændte to fakler, han havde i sin kurv, og rakte dem frem, og da den forreste havde taget den ene og Marguerite den anden, så de ned, mens de snart skyggede for faklerne, snart førte dem til højre eller venstre, snart rakte dem i vejret, snart vendte dem nedefter, alt efter som måneskinnet dybt nede kæmpede med de mørke skygger. Et gennemtrængende skrig fra Marguerite afbrød en lang tavshed.

"Min Gud! På et klippefremspring, der hvor en mur af is strækker sig ud over elven, ser jeg en menneskelig skikkelse!"

"Hvor, ma'amselle, hvor?"

"Se der! På isfladen neden for hundene!"

Med svimlende hoved trak den forreste sig tilbage, og de tav alle. Men de var ikke alle uvirksomme; for med rappe fingre havde Marguerite i løbet af fem sekunder løst både sig selv og ham fra rebet.

"Vis mig kurvene. Er disse de to eneste reb?"

"De eneste reb her, ma'amselle. Men i herberget –"

"Om han også lever endnu – jeg ved, at det er min trolovede – vil han være død, førend I kan komme tilbage. Pas på mig, hold øje med mine hænder! Ryster de eller tager fejl, så hold mig fanget med magt; men er de rolige og gør, hvad de skulle, så hjælp mig at frelse ham!"

Hun slyngede et reb under brystet og armene på sig, lagde det i bugter, knyttede den ene ende af det sammen med enden af det andet reb, satte sin fod på knuden og strakte den og lod mændene strække den yderligere.

"Hun er begejstret," sagde de til hinanden.

"Ja, af den Almægtiges barmhjertighed!" udbrød hun. "I ved begge, at jeg er den letteste af dem, der er her til stede. Lad mig

få cognac'en og vinen og fir mig ned til ham. Gå derpå efter hjælp og et stærkere reb. I ser, at når det bliver firet ned til mig, kan jeg gøre det pålideligt fast om hans legeme. Levende eller død vil jeg skaffe ham op eller dø med ham. Jeg elsker ham lidenskabeligt. Kan jeg sige mere?"

Nu vendte hun sig om mod sin ledsager; men han lå afmægtig på sneen.

"Fir mig ned til ham," sagde hun, idet hun tog to små bimpler, de havde haft med, og hængte dem om sig, "eller jeg knuser mig selv! Jeg er en bondedatter og kender hverken til frygt eller svimmelhed; dette er intet for mig, og jeg elsker ham lidenskabeligt. Fir mig ned!"

"Ma'amselle, ma'amselle, han må være døden nær, hvis han ikke allerede er død."

"Hvad enten han er død eller døden nær, skal min trolovedes hoved hvile på mit bryst, eller jeg knuser mig selv."

De gav efter for hendes bønner og lod hende glide ned med al den forsigtighed, som deres erfaring og forholdene tillod, mens hun selv styrede sig langs med den bratte ismur med hånden. De firede og firede, indtil råbet: "Det er nok!" lød op til dem.

"Er det ham? Er han død?" råbte de ned, idet de så ud over brinken.

Der råbtes op: "Han er bevidstløs; men hans hjerte banker mod mit."

"Hvorledes ligger han?"

Der råbtes op: "på en isskrænt. Den er tøet under ham og vil tø under mig. Skynd jer. Dør vi, dør jeg glad."

Den ene af mændene skyndte sig bort med hundene, så hurtigt han kunne; den anden stak de brændende fakler fast i

sneen og søgte at bringe englænderen til sig selv. Gniden med sne og noget cognac bragte ham på benene; men han vidste ikke, hvor han var.

Skildvagten blev stående på brinken og råbte idelig ned: "Mod! De vil snart være her! Hvorledes går det?" Og der råbtes op: "Hans hjerte banker endnu mod mit, og jeg varmer ham i mine arme. Jeg har taget rebet af mig, da isen smelter under os, og rebet vil skille mig fra ham; men jeg er ikke bange."

Månen gik ned bag bjergtoppene, og hele afgrunden lå i mørke. Der blev råbt ned: "Hvorledes går det?" og der blev råbt op: "Vi synker stadig dybere; men hans hjerte banker endnu mod mit."

Omsider viste hundenes gøen og et lysskær på sneen, at hjælpen nærmede sig. Tyve-tredive mennesker med lygter, fakler, bårer, reb, tæpper, brænde til at tænde et bål med og genoplivende og styrkende midler kom snart til stede. Hundene løb fra den ene til den anden, fra den ene genstand til den anden og ud til randen af afgrunden, stumt bønfoldende: "Skynd jer, skynd jer!"

Der blev råbt ned: "Gud være lovet, alt er klart. Hvorledes går det?"

Der blev råbt op: "Vi synker stadig og er iskolde. Hans hjerte banker ikke længere mod mit. Ingen må komme herved og øge vor vægt. Fir rebet ned."

Ilden blussede højt, et stærkt skær af fakler oplyste siderne af afgrunden, og lygter og et stærkt reb blev firet ned. De kunne se, at hun lagde det om ham og bandt det fast.

Under en dødsstilhed blev der råbt: "Træk! Forsigtigt!" De kunne se hendes formindskede skikkelse gyse tilbage, mens

han svævede i luften.

De jublede ikke, da nogle af dem lagde ham på en bære, og andre firede et stærkt reb ned. Atter blev der råbt under en dødsstilhed: "Træk! Forsigtigt!" Men da de greb hende ved brinken, opløftede de et jubelråb; de græd, de takkede Gud, de kyssede hendes fødder, de kyssede hendes klæder; hundene kærtegnede hende, slikkede hendes iskolde hænder og varmede hendes kolde bryst med deres ærlige ansigter!

Hun rev sig løs fra dem alle og sank ned over ham på hans bære med begge sine kærlige hænder på det hjerte, der nu syntes at stå stille.

Fjerde akt

Urlåsen

Den fornøjelige skueplads var Neufchatel; den fornøjelige måned var april; det fornøjelige sted var en notars kontor; den fornøjelige person i det var notaren, en rødmosset, kraftig, smuk gammel mand, første notar i Neufchatel og kendt vidt og bredt i kantonen under navn af maitre Voigt. Både som notar og som privat mand var han en almindeligt afholdt borger. Hans utallige vittigheder og utallige særheder havde i mange år gjort ham til en af de velsete personligheder i den fornøjelige by. Hans lange, brune frakke og sorte kalot hørte til stedets faste inventarier, og han brugte en snustobaksdåse, der i størrelse almindelig mentes at være uden lige i Europa.

I notarens kontor var der endnu en person, der ikke var så fornøjelig som notaren. Denne person var Obenreizer.

Det var et underligt, landligt kontor. Det lå i en pyntelig baggård, som ved et stakit var skilt fra en blomsterhave. Geder græssede ved indgangen, og en ko holdt i nogle skridts afstand skriveren med selskab. Maitre Voigts værelse var lyst og ferniseret med panelerede vægge ligesom en dukkestue. Alt efter årstiden kiggede roser, solsikker eller malvaer ind ad vinduerne. Maitre Voigts bier surrede hele sommeren i kontoret ind ad det ene vindue og ud ad det andet; de tyede derind under deres dagsgerning, som om der kunne suges honning af maitre Voigts milde sind. En stor spilledåse på kaminhylden spillede ofte væk på ouverturen til *Fra Diavolo* eller på et stykke af *Vilhelm Tell* med en kvindrende livlighed, der

måtte standses med magt, når en klient trådte ind, men uimodståeligt brød løs igen, så såre han havde vendt sig om for at gå.

"Mod, min gode ven!" sagde maitre Voigt og klappede Obenreizer faderligt og opmuntrende på knæet. "I morgen tidlig begynder De et nyt liv her i mit kontor."

Obenreizer, der var klædt i sorg, og hvis væsen var nedtrykt, førte sin hånd, hvori han havde et hvidt lommetørklæde, op til sit hjerte. "Taknemmeligheden," sagde han, "er her; men ordene, som skulle udtrykke den, er her ikke."

"Åh, tal ikke til mig om taknemmelighed! Jeg kan ikke lide at se et menneske nedtrykt. Jeg ser, at De er det, og rækker Dem instinktivt min hånd. Desuden er jeg endnu ikke så gammel, at jeg ikke kan huske mine unge dage. Deres fader sendte mig min første klient. Det var på grund af en tvist om en vingård på to skæpper land, som sjældent bar druer. Skylder jeg Deres faders søn noget? Jeg er i gæld til ham for en tjeneste, og den betaler jeg Dem. Det er ganske smukt sagt, finder jeg," tilføjede maitre Voigt, såre fornøjet med sig selv. "Tillad, at jeg selv lønner min fortjeneste med en pris tobak."

Obenreizer slog øjnene ned, som om han ikke engang var værdig til at se notaren tage sig en pris.

"Gør mig endnu én tjeneste," sagde han, da han igen løftede øjnene op. "Følg ikke den første indskydelse. Hidtil kender De kun min stilling i almindelighed. Hør sagen for og imod mig i dens enkeltheder, førend De tager mig på Deres kontor, og lad mit krav på Deres velvilje lige såvel blive indrømmet af Deres sunde forstand som af Deres fortræffelige hjerte. Bliver dette

tilfældet, kan jeg se min bitreste fjende roligt i øjnene og bygge mig et nyt navn på ruinerne af det, jeg har mistet."

"Som De vil. De taler godt for Dem, min søn, og kan med tiden blive en god sagfører."

"Enkelthederne er ikke mange," vedblev Obenreizer. "Mine ulykker begyndte med min tidligere rejsefælle, min tabte, dyrebare ven, Vendales tilfældige død."

"Vendale. Ja netop. I de sidste to måneder har jeg flere gange hørt og læst dette navn. Det er den ulykkelige englænders, som forsvandt på Simplon, da De fik denne skramme på Deres kind og hals."

"– Af min egen kniv," sagde Obenreizer, idet han pegede på, hvad der måtte have været en gruelig flænge.

"Af Deres egen kniv," indrømmede notaren, "og idet De søgte at redde ham. Godt, godt. Det var meget godt. Vendale. Ja. Jeg har i den sidste tid flere gange fundet det underligt, at jeg engang havde en klient af det navn."

"Men verden," svarede Obenreizer, "er så lille." Ikke des mindre skrev han sig dog bag øret, at notaren engang havde haft en klient af dette navn.

"Som sagt, med min kære rejsefælles død begyndte mine ulykker. Hvad så? Jeg frelst mig og rejste til Milano, hvor jeg blev modtaget med kulde af Defresnier & Co. og kort efter blev afskediget af dem. Hvorfor? Det ville de ikke sige. Jeg spurgte, om de angreb min ære? Intet svar. Jeg spurgte, hvilke beviser de havde imod mig? Intet svar. Jeg spurgte, hvad jeg skulle tænke? Svaret var: 'Det står hr. Obenreizer frit for at tænke, hvad han vil. Hvad hr. Obenreizer tænker, er Defresnier & Co. ligegyldigt.' Det er alt."

"Og det er alt," gentog notaren og tog sig en stor pris.

"Men er det nok?"

"Nej, det er ikke nok. Huset Defresnier er mine bymænd og meget agtede og ansete; men huset Defresnier må ikke tilintetgøre et menneskes gode navn og rygte. De kan gendrive påstande; men hvorledes vil De kunne gendrive tavshed?"

"Deres retfærdighedsfølelse, dyrebare velynder, fremstiller med ét ord det grusomme forhold. Men er det dermed forbi? Nej, for hvad følger der efter?"

"Det er sandt, min stakkels ven," sagde notaren med et par trøstende nik; "derpå sætter Deres myndling sig op imod Dem."

"Sætter sig op imod mig er for mildt et udtryk. Min myndling vender sig med afsky bort fra mig; hun trodser mig; hun unddrager sig min myndighed, og hun og madame Dor med hende tyr til den engelske sagfører Bintrey, der på Deres opfordring til hende om at underkaste sig min myndighed svarer, at det vil hun ikke."

"– Og bagefter skriver," sagde notaren, idet han flytter sin store snustobakسدåse for at søge efter brevet blandt papirerne under den, "at han vil komme og forhandle med mig."

"Ja så?" sagde Obenreizer noget overrasket. "Nu vel, har jeg da ingen lovlige rettigheder?"

"Jo, ganske sikkert. Enhver, der ikke er forbryder, har sine lovlige rettigheder."

"Men hvem kalder mig en forbryder?" spurgte Obenreizer hidsigt.

"Ingen. Bær Deres forurettelser med ro. Ville huset Defresnier kalde Dem en forbryder, skulle vi nok vide, hvad vi havde at gøre."

Med disse ord rakte han Obenreizer Bintreys korte brev, og da denne havde læst det, gav han det tilbage.

"Når denne engelske sagfører skriver," ytrede Obenreizer med genvundet fatning, "at han vil komme og forhandle med Dem, mener han, at han vil komme og modsætte sig min myndighed over min myndling."

"Tror De?"

"Det er jeg overbevist om. Jeg kender ham, han er hårdnakket og trættekær. Sig mig, kære herre, om min myndighed er uangribelig, så længe min myndling ikke er myndig?"

"Absolut uangribelig."

"Så vil jeg også tvinge hende til at bøje sig for den; for," sagde Obenreizer og forandrede sin gnavne tone til et udtryk af taknemmelig ydmyghed, "det skylder jeg Dem, der så tillidsfuldt har taget en forurettet mand under Deres beskyttelse og i Deres tjeneste."

"Vær De bare rolig. Ikke mere om det og ingen tak. Vær her i morgen tidlig, førend den anden skriver kommer – mellem syv og otte. De vil træffe mig her, og jeg skal selv sætte Dem ind i Deres forretninger. Men gå nu! Jeg har breve at skrive og vil ikke høre et ord mere."

Efter at være blevet afskediget med denne ædelmodige korthed og sikker på at have gjort et fordelagtigt indtryk på den gamle mand fik Obenreizer tid til at vende tilbage til, hvad han havde skrevet sig bag øret om, at maitre Voigt engang havde haft en klient ved navn Vendale.

"Jeg bør nu kende England temmelig godt," tænkte han, mens han sad på en bænk ude i gården, "og dette navn har jeg ikke truffet der, undtagen" – her så han uvilkårligt over sin skulder –

"som *hans* navn. Er verden så lille, at jeg ikke engang kan slippe fra ham nu, da han er død? I sit sidste øjeblik tilstod han, at han havde sveget den dødes tillid og med uret arvet en formue. Og jeg skulle sørge for det og gå tilbage, for at mit ansigt kunne minde ham om det. Hvorfor *mit* ansigt, når sagen ikke vedkom mig? Jeg husker godt hans ord, da de siden til stadighed har lydt i mine øren. Kan den gamle idiot have noget i gemme, som kan stå i forbindelse med dem? Noget, der kan genoprette mine kår og sværte hans minde? Den nat i Basel dvælede han ved mine barndomsminder. Hvorfor gjorde han det, hvis han ikke havde en hensigt med det?"

Maitre Voigts to største gedebukke stangede efter ham for at drive ham bort, ligesom til straf for hans uærbødige tanker om deres herre. Han rejste sig derfor og gik; men han gik længe alene ved bredden af søen med sænket hoved og i dybe tanker.

Næste morgen mellem syv og otte indfandt han sig atter på kontoret, hvor han traf notaren beskæftiget med nogle dokumenter, der var indløbet den foregående aften. Med nogle få tydelige ord forklarede maitre Voigt ham forretningsgangen på kontoret, og hvad Obenreizer skulle varetage, og klokken manglede endnu nogle minutter i otte, da de foreløbige forskrifter var givet.

"Jeg vil vise Dem huset," sagde maitre Voigt; "men jeg må først gemme disse papirer. De er fra kommunalbestyrelsen, og der må passes godt på dem."

Obenreizer så her en mulighed til at opdage det gemmested, hvor hans principals hemmelige papirer lå.

"Kan jeg ikke skåne Dem for den ulejlighed?" spurgte han.

"Kan jeg ikke lægge disse dokumenter til side under Deres

vejledning?"

Maitre Voigt lo i skægget; han lukkede den portefølje, papirerne var blevet sendt til ham i, og rakte Obenreizer den.

"Prøv på det," sagde han. "Alle mine vigtige papirer bliver gemt dér inde."

Med disse ord pegede han på en svær egetræsdør, tæt beslået med søm, i den fjerneste ende af værelset. Da Obenreizer kom hen til døren, så han til sin forbavselse, at der ikke var noget som helst middel til at åbne den udvendigfra. Der var intet låsegreb, ingen slå, ingen nøgle og – o toppunkt af passiv modstand – intet nøglehul.

"Der er vel en anden dør til dette værelse?" spurgte Obenreizer.

"Nej. Gæt igen."

"Så er der vel et vindue?"

"Heller ikke; vinduet er blevet muret til. Den eneste vej derind går gennem denne dør. Giver De tabt?" udbrød maitre Voigt triumferende. "Lyt, gode ven, og sig mig, om De kan høre noget derinde?"

Obenreizer lyttede et øjeblik og fo'r derpå tilbage fra døren.

"Nu ved jeg det!" udbrød han. "Jeg hørte tale om det, mens jeg var i lære hos urmageren. Brødrene Perrin har omsider fuldført deres navnkundige urlås – og De har den!"

"Bravo! Ja, det er urlåsen! Der, min søn, der ser De endnu en af, hvad de godtfolk her i byen kalder fatter Voigts dårs kabrer. For mig gerne. Den ler bedst, som ler sidst. Ingen tyv kan stjæle mine nøgler eller opdirke min lås. Ingen jordisk kraft kan åbne denne dør, førend min lille skildvagt indenfor, der går: Tik, tik, således som jeg befaler den det, siger: "Kom ind!" Den store dør

adlyder det lille tik, tik, og det lille tik, tik adlyder mig. Det," udbrød maitre Voigt og knipsede med fingrene, "byder alle tyve i kristenheden trods."

"Tør jeg se det gå?" spurgte Obenreizer. "Undskyld min nysgerrighed, kære herre. De ved, at jeg i sin tid har været en ganske tålelig urmager."

"Ja vist skal De se det gå. Hvad er klokken nu? Mangler et minut i otte. Pas på, og om et minut vil De se døren gå op af sig selv."

Et minut senere gik den svære dør sagte og langsomt op indad til et mørkt kammer, som om usynlige hænder havde sat den i bevægelse. På de tre sider var væggene fulde af hylder fra gulv til loft, og på hylderne stod rækkevis kasser af det smukke indlagte schweiziske træarbejde med klienternes navne på forsiden af dem.

Maitre Voigt tændte et lys og førte Obenreizer ind i kammeret.

"De skal få uret at se," sagde han stolt. "Jeg ejer den største mærkværdighed i Europa, og den forevises kun for nogle få, som har ret til dette fortrin. Det indrømmer jeg Deres gode faders søn; De skal være en af de få udvalgte, som går herind med mig. Se, der er det på væggen til højre ved siden af døren."

"Hvad, det er jo et ganske almindeligt ur!" udbrød Obenreizer. "Men nej, det har kun én viser."

"Nej, det er intet almindeligt ur. Nej, nej, min ven. Denne ene viser går rundt om skiven, og som jeg stiller den, fastsætter den tiden, når døren skal gå op. Se, viseren viser otte, og klokken otte gik døren op, som De selv så."

"Går den mere end én gang op i døgnet?"

"Mere end én gang op i døgnet?" gentog notaren med største hån. "De kender ikke Tik-tik, gode ven. Han åbner døren lige så tit, jeg vil have det. Alt, hvad han forlanger, er sin ordre, og den får han her. Se neden for skiven. I væggen er der indsat en halvkreds af stål, og her er en viser, en regulator, der bevæger sig på den, ligesom min hånd vil. Læg mærke til, at der til vejledning for mig er indsat tal på halvkredsen af stål. Tallet I vil sige: Luk op én gang i døgnet; tallet II: Luk op to gange, og så fremdeles. Hver morgen, når jeg har læst mine breve og ved, hvad jeg har at gøre om dagen, stiller jeg regulatoren. Har De lyst til at se mig stille den nu? Hvad er det i dag? Onsdag. Godt! I dag samles vor skytteforening, og da der kun er lidt at gøre, giver jeg en halv fridag. Efter klokken tre er der intet arbejde her. Lad os først gemme denne portefølje med kommunalbestyrelsens papirer. Så! Det er unødvendigt at ulejlige Tik-tik med at åbne døren før i morgen tidlig klokken otte. Godt! Jeg lader viseren blive stående på otte, skyder regulatoren tilbage til I og lukker døren, og lukket vedbliver den at være uden at kunne åbnes af nogen til i morgen tidlig klokken otte."

Obenreizers snarrådighed fattede øjeblikkelig, hvorledes han skulle få urlåsen til at svige sin herres tillid og stille hans papirer til hans rådighed.

"Holdt!" udbrød han, da notaren ville til at lukke døren. "Jeg synes, jeg så noget røre sig mellem kasserne nede på gulvet."

Maitre Voigt vendte sig et øjeblik om for at se ned, og i dette øjeblik skød Obenreizers raske hånd regulatoren fra tallet I frem til tallet II. Hvis notaren ikke atter så på halvkredsen af stål, ville døren lige såvel gå op klokken otte den samme aften

som ved samme tid næste morgen, uden at nogen anden end Obenreizer vidste det.

"Der var intet," sagde maitre Voigt. "Deres sorger have rystet Deres nerver, min søn. Det må have været en skygge, som mit lys kastede, eller en stakkels, lille skarnbasse, som løb sin vej blandt den gamle notars hemmeligheder. Tys! Jeg hører den anden kontorist ude i kontoret. Til arbejde, til arbejde, og læg i dag den første sten til Deres ny lykkes bygning!"

Med disse ord skubbede han godmodigt Obenreizer ud foran sig, og slukkede lyset med et sidste kærligt blik på sit ur. Blikket gled uskadeligt hen over regulatoren neden for uret, hvorpå han lukkede egetræsdøren.

Klokken tre blev kontoret lukket. Notaren og alle hans undergivne gik på én nær hen for at se på skiveskydningen. Obenreizer havde foregivet, at han ikke var oplagt til at deltage i nogen offentlig lystighed, og ingen vidste, hvor han var blevet af. Man troede, at han havde listet sig bort for at tage en spadseretur i ensomhed.

Huset havde kun været lukket nogle minutter, da døren til et blankt klædeskab i notarens blanke værelse gik op, og Obenreizer trådte ud. Han gik hen til vinduet, åbnede skodderne, overtlydede sig om, at han kunne slippe uset bort gennem haven, hvorpå han gik tilbage og satte sig i notarens lænestol. Han var lukket inde i huset og måtte vente i fem timer, førend klokken blev otte.

De fem timer brugte han snart til at læse i de bøger og aviser, der lå på bordet, snart til at tænke og snart til at gå op og ned ad gulvet. Solen gik ned, og nu lukkede han vinduesskodderne, førend han tændte lys. Da lyset var blevet tændt, og tiden mere

og mere nærmede sig, sad han med uret i hånden og øjnene fæstede på egetræsdøren.

Klokken otte gik døren sagte og langsomt op.

Ét for ét læste han navnene på den yderste række kasser; men der fandtes intet navn, som lignede Vendale. Han flyttede den forreste række og undersøgte den bageste, som indeholdt ældre og uanseligere kasser, af hvilke de fire første var påskrevne med franske og tyske navne. På den femte var navnet næsten ulæseligt. Han bar den ud i stuen og undersøgte den omhyggeligt, og dækket med pletter og støv stod navnet "Vendale" på den.

Nøglen til kassen hang ved den i et bånd. Han åbnede kassen, tog fire løse papirer, som lå i den, ud, bredte dem ud på bordet og begyndte at læse dem. Førend han havde været beskæftiget således et minut, forandredes det ivrige præg i hans ansigt til et udtryk af vild forbavselse og skuffelse; men efter at have tænkt sig lidt om skrev han papirerne af, gemte dem igen i kassen, satte denne igen på dens plads, lukkede døren, slukkede lyset og sneg sig bort.

Mens morderen og tyven smuttede ud gennem haven, standsede notaren og en anden mand, som fulgte med ham, ved gadedøren til huset. Lygterne var tændt i den lille gade, og notaren havde sin gadedørsnøgle i hånden.

"Gå dog ikke mit hus forbi, mr. Bintrey," sagde han, "men gør mig den ære at træde indenfor. Det er vor bys halve helligdag – vor skiveskydning; men mine folk kommer straks hjem. Det var underligt, at De netop skulle spørge mig om vejen til hotellet; lad os spise og drikke sammen, førend De går derhen."

"Mange tak, ikke i aften," sagde Bintrey. "Må jeg komme til Dem i morgen klokken ti?"

"Det vil være mig såre kært, min herre, så snart at få lejlighed til at skaffe min forurettede klient oprejsning," svarede den gode notar.

"Ja," sagde Bintrey, "det kan nu være meget godt med Deres forurettede klient – men – et ord i fortrolighed."

Han hviskede noget til notaren og gik. Da notarens husholderske kom hjem, så hun ham stå ubevægelig uden for sin dør, endnu med nøglen i hånden, og uden at døren var blevet lukket op.

Obenreizers sejr

Atter forandres skuepladsen – til foden af Simplon på den schweiziske side.

I et af de uhyggelige værelser i den lille, uhyggelige gæstgivergård i Brieg sad Bintrey og maitre Voigt i fagmæssig rådslagning under fire øjne. Bintrey søgte efter noget i sin rejsetaske, og maitre Voigt så hen på en lukket dør, der var malet brun for at se ud som mahogni og førte ind til et indre værelse.

"Skulle han ikke allerede have været her?" spurgte notaren, idet han forandrede sin stilling og skottede over til en anden dør i den anden ende af værelset, der var malet gul for at se ud som fyrretræ.

"Han er her," svarede Bintrey efter at have lyttet et øjeblik.

Den gule dør åbnedes af en opvarter, og Obenreizer trådte ind.

Efter at have hilst på maitre Voigt med en hjertelighed, som syntes at sætte notaren i ikke ringe forlegenhed, bukkede Obenreizer med alvorlig og kold høflighed for Bintrey. "Af hvilken grund er jeg blevet kaldt fra Neufchatel til foden af bjerget?" spurgte han, idet han tog den stol, den engelske sagfører havde budt ham.

"De skal få fuldstændigt svar på dette, førend vor sammenkomst er forbi," svarede Bintrey. "Foreløbig må det være mig tilladt straks at gå til sagen. Der er blevet ført en brevveksling, mr. Obenreizer, mellem Dem og Deres niece. Jeg er her på hendes vegne."

"Med andre ord, De, en lovkyndig mand, har indfundet Dem her for at forsvare et brud på loven."

"Beundringsværdigt fremstillet!" sagde Bintrey. "Hvor let ville mit fag ikke være, hvis alle mennesker, jeg har at gøre med, var som De! Jeg har indfundet mig her for at forsvare et brud på loven – det er Deres opfattelse. Jeg har indfundet mig her for at tilvejebringe et forlig mellem Dem og Deres niece – det er min opfattelse."

"Til et forlig hører der to, og i dette tilfælde vil jeg ikke være den ene. Loven bemyndiger mig til at råde over min nieces handlinger, indtil hun bliver myndig, og da hun endnu ikke er det, gør jeg krav på min myndighed."

Her gjorde maitre Voigt et forsøg på at tale; men Bintrey bragte ham til tavshed med en medlidende overbærenhed i tone og væsen, som om han tyssede på et kært barn.

"Nej, min værdige ven, ikke et ord. Ophids Dem ikke uden nødvendighed; men overlad det hele til mig." Derpå vendte han sig om og tiltalte atter Obenreizer. "Jeg kan ikke tænke mig

andet, som kan sammenlignes med Dem, mr. Obenreizer, end granit; men endog denne opslides i tidens løb. Vær for freds og ros – for Deres egen værdigheds skyld lidt eftergivende! Hvis De vil overdrage Deres myndighed til en anden person, jeg kender, kan De være sikker på, at denne aldrig hverken dag eller nat skal tabe Deres niece af syne!"

"De spilder Deres og min tid," svarede Obenreizer. "Bliver min niece ikke inden i dag otte dage overdraget til min myndighed, påkalder jeg loven, og modsætter De Dem loven, tager jeg hende med magt."

Han rejste sig, idet han sagde det sidste ord, og maitre Voigt så atter hen på den brune dør, som førte til det indre værelse.

"Hav dog medlidenhed med den stakkels pige," bad Bintrey. "Husk på, hvor kort det er siden, hun mistede sin kæreste! Kan intet blødgøre Dem?"

"Nej, intet."

Nu rejste Bintrey sig op og så på maitre Voigt, og maitre Voigts hånd, der hvilede på bordet, begyndte at ryste; hans øjne vedblev ligesom ved et uimodståeligt trylleri at være fæstet på den brune dør. Obenreizer, der mistroisk iagttog ham, så ligeledes samme vej.

"Der er nogen, som lytter derinde!" udbrød han med et skarpt blik på Bintrey.

"Der er to, som lytter," svarede Bintrey.

"Hvem er det?"

"Det skal De få at se."

Efter dette svar udtalte han højt to ord – to almindelige ord, som hver time på dagen er på hvermands læber: "Kom ind!"

Den brune dør gik op, og støttende sig på Marguerites arm, stod Vendale med et ansigt, der havde mistet sin solbrændte farve, og med sin højre arm i bind foran morderen som et menneske, der var opstået fra de døde.

Under den tavshed, som påfulgte, var sangen af en fugl i et bur ude i gården den eneste lyd, som hørtes i værelset. Maitre Voigt stødte til Bintrey og pegede på Obenreizer. "Se på ham!" hviskede han.

Rystelsen havde lammet enhver anden bevægelse end blodets i skurkens krop. Hans ansigt så ud som et lig, og det eneste spor af farve i det var en blålig rød stribe i arret, hvor hans offer havde såret ham i kinden og på halsen. Han stod målløs, åndeløs og uden at røre sig, og det syntes, som om den død, han havde dømt Vendale til, havde ramt ham ved synet af denne.

"En af os bør tale til ham," sagde maitre Voigt; "skal jeg?"

Også nu tyssede Bintrey på notaren og forbeholdt sig selv at lede forhandlingerne. Han standsede maitre Voigt med en bevægelse og affærdigede Marguerite og Vendale med de ord: "Hensigten med Deres komme er opnået, og hvis De nu vil fjerne Dem, kan det måske medvirke til, at mr. Obenreizer fatter sig."

Det gjorde de. Da de gik ud ad døren og lukkede den efter sig, drog Obenreizer et dybt, lettende suk, så sig om efter den stol, han havde rejst sig fra, og satte sig. "Giv ham tid," bad maitre Voigt.

"Nej, for jeg ved ikke, hvilken brug han i så fald kan gøre af den," svarede Bintrey og vendte sig på ny om imod Obenreizer, hvorpå han vedblev: "Jeg skylder mig selv, – jeg indrømmer ikke, læg vel mærke til det, at jeg skylder *Dem* det – at forklare

min optræden i denne sag og meddele, hvad der er blevet gjort efter mit råd og på mit ansvar. Kan De følge mig?"

"Ja."

"Mind Dem den tid, da De rejste til Schweiz med mr. Vendale. De havde ikke været fire og tyve timer borte fra England, førend Deres niece gjorde en uforsigtighed, som ikke engang Deres skarpsindighed kunne forudse. Hun fulgte efter sin trolovede på hans rejse uden at spørge nogen om råd eller tilladelse og uden anden ledsager til værn end en kyper i mr. Vendales tjeneste."

"Hvorfor fulgte hun efter mig, og hvorledes kom kyperen til at blive hendes ledsager?"

"Hun fulgte efter Dem," svarede Bintrey, "fordi hun havde mistanke om, at der havde været et alvorligt sammenstød mellem Dem og mr. Vendale, som var blevet holdt hemmeligt for hende, og fordi hun med rette troede Dem i stand til at fremme Deres fordel eller tilfredsstille Deres fjendskab, om det endog skulle være ved en forbrydelse. Blandt mr. Vendales øvrige folk havde hun også, så såre De var borte, henvendt sig til kyperen for at få at vide, om der var forefaldet noget mellem hans chef og Dem. En tåbelig overtro og en almindelig tilfældighed, der var hændet chefen i dennes kælder, havde i dette menneskes tanker sat mr. Vendale i forbindelse med forestillingen om fare for at blive myrdet. Deres niece aflokkede ham en tilståelse, som gjorde den rædsel, hun nærede, ti gange større, og da han var kommet til klarhed om den ulykke, han havde voldt, gjorde han frivilligt den eneste bod, der stod i hans magt at gøre. "Er chefen i fare, miss," sagde han, "er det også min pligt at rejse efter ham og mere end min pligt at drage

omsorg for Dem." De rejste bort sammen, og denne gang i det mindste gjorde en overtro sin nytte, idet den fik Deres niece til at tiltræde rejsen og ledede til, at et menneskeliv blev frelst. Har De forstået mig?"

"Jeg har forstået Dem."

"Den første underretning, jeg fik om Deres forbrydelse," vedblev Bintrey, "kom mig i hænde i skikkelse af et brev fra Deres niece. Alt, hvad De bør vide, er, at hendes kærlighed og mod opdagede Deres offers sanseløse legeme og understøttede de derpå følgende skridt, som bragte ham til live igen. Mens han lå hjælpeløs i Brieg og blev plejet af hende, skrev hun til mig for at bede mig komme til ham. Førrend jeg rejste, fortalte jeg madame Dor, at jeg vidste, at miss Obenreizer var rask, og hvor hun opholdt sig, og til gengæld underrettede madame Dor mig om, at der var kommet et brev til Deres niece, som hun kunne se var fra Dem. Dette brev tog jeg til mig og sørgede for, at andre breve, der senere måtte indløbe, blev sendte til mig. Da jeg kom til Brieg, traf jeg mr. Vendale uden for fare og besluttede at fremskynde afregningsdagen med Dem så meget som muligt. Defresnier & Co. afskedigede Dem på mistanke i henhold til de oplysninger, jeg hemmeligt havde meddelt dem, og efter at have frataget Dem det gode navn, der ikke tilkom Dem, var det næste, jeg havde at gøre, at fratage Dem myndigheden over Deres niece. I dette øjemed havde jeg ingen skrupler ved hemmeligt at grave graven under Deres fødder; men jeg fandt endog en fagmæssig fornøjelse i at kæmpe mod Dem med Deres egne våben. Efter mit råd er sandheden blevet holdt hemmeligt skjult lige til i dag, og den snare, De er faldet i, blev sat for Dem – De ved nu lige så godt som jeg hvorfor – på

dette sted. Der fandtes kun ét sikkert middel til at rokke det djævelske selvherredømme, som hidtil har gjort Dem til et farligt menneske. Dette middel er blevet forsøgt og – ja, se kun på mig, så meget De vil – har vist sig virksomt. Hvad der endnu er tilbage," sluttede Bintrey og tog to stykker papir op af sin rejsetaske, "er at skaffe Deres niece hendes frihed. De har forsøgt at udføre et mord og har gjort Dem skyldig i falsk og tyveri. Vi har beviserne på rede hånd imod Dem i begge sager. Dømmes De som forbryder, ved De lige så godt som jeg, hvad der bliver af Deres myndighed over Deres niece, og for mit personlige vedkommende ville jeg have foretrukket at gå således til værks; men der er blevet foreholdt mig hensyn, som jeg ikke kan modstå, og denne sammenkomst må som sagt ende med forlig. Underskriv disse linjer, hvorved De giver afkald på al myndighed over Deres niece og forpligter Dem til aldrig mere at vise Dem i England eller Schweiz, så underskriver jeg en forpligtelse, som sikrer Dem imod al videre forfølgelse fra vor side."

Obenreizer tog stiltiende pennen og underskrev afkaldet på sin niece, og da han havde fået det ham lovede tilsagn om fritagelse for retsforfølgning, stod han op, men rørte sig ikke af stedet for at gå. Han blev stående og så på maitre Voigt, mens et sælsomt smil spillede på hans læber, og et sælsomt skin lynede i hans tågede øjne.

"Hvad venter De efter?" spurgte Bintrey.

Obenreizer pegede på den brune dør. "Kald dem herind igen," svarede han. "Jeg har noget at sige i deres påhør, førend jeg går."

"Sig det i mit påhør," sagde Bintrey. "Jeg kalder dem ikke herind."

Obenreizer vendte sig om mod maitre Voigt. "Husker De, at De fortalte mig, at De engang havde en engelsk klient ved navn Vendale?"

"Nå," svarede notaren, "og hvad så?"

"Maitre Voigt, Deres urlås har svigtet Dem."

"Hvad mener De?"

"Jeg har læst brevene og attesterne i Deres klients kasse og taget afskrifter af dem, og jeg har dem hos mig. Er der eller er der ikke grund til at kalde dem ind?"

Et øjeblik så notaren med hjælpeløs forbavselse fra Obenreizer hen på Bintrey og fra denne tilbage på Obenreizer. Han fattede sig dog og tog sin kollega til side og hviskede ham hastig nogle ord i øret. Efter først troligt at have afspejlet forbavselsen i maitre Voigts ansigt fik Bintreys ansigt pludselig et andet udtryk. Med et ungt menneskes raskhed sprang han hen til døren til det indre værelse, gik ind ad den, blev et minut indenfor og kom tilbage med Marguerite og Vendale. "Nu, mr. Obenreizer," sagde han, "er det sidste træk i spillet Deres. Gør det!"

"Førend jeg opgiver min stilling som denne unge dames formynder," sagde Obenreizer, "må jeg åbenbare en hende vedkommende hemmelighed; og idet jeg åbenbarer den, udbeder jeg mig ikke hendes opmærksomhed for en fortælling, som hun eller nogen skal tage for gode varer på mit ord alene, da jeg ejer beviser, afskrifter af originaler, hvis ægthed maitre Voigt selv kan bevidne. Læg mærke til dette og tillad, at jeg fører Dem langt tilbage i tiden – til februar måned i året atten hundrede og seks og tredive."

"Læg mærke til datoen, mr. Vendale," sagde Bintrey.

"Her er mit første bevis," sagde Obenreizer, idet han tog et blad papir ud af sin lommebog. "Det er en afskrift af et brev fra en gift engelsk dame til hendes søster, en enke. Navnet på den, der skrev brevet, gemmer jeg, til jeg er færdig, hvorimod jeg er villig til at opgive navnet på den, det er skrevet til. Det er adresseret til mrs. Jane Ann Miller, Groombridge Wells i England."

Vendale studsede og åbnede læberne for at tale; men Bintrey standsede ham øjeblikkelig, ligesom han tidligere havde standset maitre Voigt. "Nej," sagde den hårdnakkede sagfører, "overlad det til mig."

Obenreizer vedblev:

"Jeg har ikke nødig at læse for Dem den første halvdel af brevet, men kan meddele Dem indholdet med et par ord," sagde han. "Brevskriverindens stilling var på den tid følgende. Hun havde opholdt sig længe i Schweiz med sin mand – været nødt til at opholde sig der for hans helbreds skyld. Inden otte dage skulle de flytte til en ny bolig ved Neufchatel søen, hvor de fjorten dage senere skulle være rede til at modtage mrs. Miller som gæst. Derefter går brevskriverinden over til et vigtigt familieanliggende. Hun havde allerede i en årrække været barnløs, og hun og hendes mand havde opgivet håbet om børn; de følte sig ene og trængte til noget, som kunne forsøde deres liv, og havde derfor besluttet at adoptere et barn. Her begynder det vigtige afsnit af brevet, og herfra vil jeg derfor oplæse det ord til andet for Dem."

Han bøjede det første blad af brevet om og læste følgende:

"... Vil du hjælpe os, kære søster, med at udføre vor ny plan? Som englændere ønsker vi at adoptere et engelsk barn.

Dette, tror jeg, kan lade sig gøre i Hittebørnshospitalet, og min mands konsulenter i London vil kunne sige dig hvorledes. Jeg overlader valget til dig, alene på de to betingelser, at barnet er under ét år gammelt og er en dreng. Vil du for min skyld tilgive mig den ulejlighed, jeg volder dig, og tage vort adoptivbarn med tillige med dine egne børn, når du kommer til Neufchatel?

Jeg må endnu tilføje et par ord om min mands ønsker i denne sag. Da han vil skåne det barn, vi tager som vort eget, for enhver fremtidig krænkelse og tab af selvagtelse, som kunne opstå af en opdagelse af dets sande byrd, skal det bære min mands navn og opfores i den tro, at det virkelig er vor søn. Hvad han kommer til at arve efter os, skal sikres ham ikke alene overensstemmende med de engelske love i sådanne tilfælde, men også overensstemmende med de schweiziske, da vi har opholdt os så længe der i landet, at det kan være tvivlsomt, om man ikke vil holde os for bosatte der. Den eneste forsigtighed, der endnu er at iagttage, er at forebygge enhver senere opdagelse i Hittebørnshospitalet. Nu er vort navn meget ualmindeligt, og indføres vi i anstaltens protokoller, er der altid en mulighed for, at et eller andet kan opstå af det. Derimod bærer tusinde mennesker samme navn som du, og vil du lade dig indføre i protokollen, har vi ikke nødig at frygte for opdagelser fra denne side. Efter lægens råd flytter vi til en egn i Schweiz, hvor vore forhold er aldeles ukendte, og du vil jo fæste en ny barnepige til rejsen, når du besøger os. Under disse omstændigheder kan barnet udgives for mit barn, der bringes tilbage til mig under min

søsters varetægt. Det eneste tyende, vi tager med fra vort gamle hjem, er min egen pige, som vi trygt kan stole på. Både i England og i Schweiz hører det til de retskyndiges fag at tie med hemmeligheder, så at vi kan være fuldkommen rolige i så henseende. Der har du vort lille, uskyldige komplot! Svar med omgående post, kære søster, og lov mig at deltage i det." ...

"Dølger De endnu navnet på den, der skrev dette brev?" spurgte Vendale.

"Jeg gemmer det til sidst," svarede Obenreizer, "og går nu over til mit næste bevis, denne gang kun en lap papir, som De ser, indeholdende en optegnelse til brug for den schweiziske retskyndige, der affattede de dokumenter, der hentydes til i det brev, jeg før læste for Dem. Den lyder således: "Den 3. marts 1836 adopteredes i Hittebørnshospitalet i England et drengbarn, som i anstalten var blevet kaldt Walter Wilding. Den, der indførtes i protokollen som adopterende dette barn, var enken mrs. Jane Miller, som i denne sag handlede på sin gifte, i Schweiz bosatte søsters vegne." – Tålmodighed!" sagde Obenreizer, idet Vendale rev sig løs fra Bintrey og sprang op. "Jeg skal ikke holde navnet skjult ret længe. To små lapper til, og jeg er færdig. Tredje bevis! Attest fra doktor Ganz, der endnu lever og praktiserer i Neufchatel, dateret juli 1838. Doktoren bevidner for det første, at han tilså det adopterede barn i dets barnesygdomme; for det andet, at den mand, der havde taget barnet i søns sted, døde tre måneder før attestens udstedelse; for det tredje, at samme dag attesten udstedtes, forlod enken og hendes pige Neufchatel og rejste til England med barnet. Når jeg har føjet ét led endnu hertil, er min beviskæde fuldstændig.

Pigen blev hos sin frue til dennes død, der først indtraf for nogle få år siden, og kan beedige det adopterede barns identitet fra dets barndom til ynglingealderen og fra denne til manddomsalderen, i hvilken det nu er. Der er hendes adresse i England – og der, mr. Vendale, er det fjerde og sidste bevis!"

"Hvorfor henvender De Dem til mig?" spurgte Vendale, idet Obenreizer lagde den skrevne adresse på bordet.

Obenreizer vendte sig om imod ham med et pludseligt udbrud af vanvittig triumf.

"*Fordi De er manden!* Gifter min niece sig med Dem, gifter hun sig med et af den offentlige barmhjertighed opfostret slegfredbarn! Gifter min niece sig med Dem, gifter hun sig med en bedrager uden navn eller byrd og med en, som har udgivet sig for en gentleman af stand og god slægt!"

"Bravo!" udbrød Bintrey. "Beundringsværdigt fremstillet, mr. Obenreizer! Der mangler endnu kun ét ord til at gøre det fuldstændigt. Hun gifter sig – og det ene og alene som en følge af Deres optræden – med en mand, der arver en smuk formue, og hvis oprindelse vil gøre ham stoltere end nogen sinde af hans bondefødte hustru. George Vendale, lad os som eksekutorer ønske hinanden til lykke! Vor dyrebare, afdøde vens sidste ønske her på Jorden er gået i opfyldelse. Vi har fundet den forsvundne Walter Wilding. Som mr. Obenreizer netop sagde – *De er manden!*"

Ordene blev ikke ænset af Vendale; for øjeblikket havde han kun én følelse, hørte han kun én stemme. Marguerites hånd trykkede hans; Marguerites stemme hviskede til ham: "Aldrig har jeg elsket dig, George, som jeg elsker dig nu!"

Tæppet falder

Majdag. Der er lystighed i Krøblingekrogen, skorstenene ryger, den patriarkalske spisesal er smykket med kranse, og den almenagtede husholderske, mrs. Goldstraw, har meget travlt; for på denne solklare dag holder Krøblingekrogens unge herre bryllup med dens frue langt borte, nemlig i den lille by Brieg i Schweiz ved foden af Simplon, hvor hun har frelst hans liv.

Klokkerne kimer lystigt i Brieg, og tværs over gaden er der trukket flag, og der høres riffelskud og klingende musik af blikinstrumenter. Vinfade, der er pyntet med bånd, er blevet rullet ind i et broget telt på gaden uden for gæstgivergården, og alle skal frit deltage i gildet. Klokker og faner, tæpper, der hænger ud af vinduerne, knalden med krudt og klang af blikinstrumenter har gjort den lille by lige så fortunlet som dens ukunstlede indbyggers hjerter.

Natten har været stormfuld, og bjergene er dækket med sne; men solen skinner klart i dag, den milde luft er så frisk, den lille bys smækre kirkespir skinner som blankt sølv, og alperne ser ud som fjerne, hvide skyrækker på en mørkeblå himmel.

Den lille bys troskyldige indbyggere har rejst en æresport tværs over gaden, som brudeparret skal gå under i triumf fra kirken. På den ene side af den læses der: *"Æret og elsket være Marguerite Vendale!"* for folk er stolte af hende indtil sværmeri. Denne hilsen til bruden under hendes ny navn skal være en venlig overraskelse, og det er derfor blevet indrettet således, at hun uden at vide hvorfor skal føres til kirken ad en bugtet baggade, en plan, som det ikke er vanskeligt at udføre i den lille by med dens krumme gader.

Nu er alt færdigt, og de skal gå og komme til fods. Brud og brudgom, notaren fra Neufchatel, sagføreren fra London, madame Dor og en firskåren, gådefuld englænder, der er kendt under navn af monsieur Zhoe Ladelle, er samlet i det bedste, festligt smykkede værelse i gæstgivergården. Og se madame Dor, iført et par pletfri handsker, der tilhører hende selv, uden hånd i luften, men med begge hænder slynget om brudens hals, af hvilken grund hun, sig selv lig til det sidste, har vendt sin brede ryg mod hele selskabet.

"Tilgiv, min dejlighed," beder hun, "at jeg nogen sinde kunne være hans hunkat."

"Hunkat, madame Dor?"

"Som skulle sidde og passe på min så fortryllende mus," lyder hendes forklarende ord, som hun udtaler med et angergivent suk.

"De var jo vor bedste veninde! Kæreste George, sig madame Dor det. Var hun ikke vor bedste veninde?"

"Jo, bestemt, min øjsten. Hvorledes skulle vi være kommet ud af det uden hende?"

"De er begge så ædelmodige," udbryder hun, idet hun får denne trøst; men straks efter får hun et tilbagefald. "Men jeg begyndte dog som hunkat."

"Ah! Men ligesom katten i eventyret, gode madame Dor," siger Vendale og kysser hende på kinden, "var De en ægte kvinde, og derfor havde Deres hjerte også medfølelse for ægte kærlighed."

"Jeg vil nødig fratage madame Dor hendes part af omfavnelserne," siger Bintrey med uret i hånden, "og heller ikke drister jeg mig til at gøre indvendinger imod, at De har pakket

Dem sammen der i krogen som de tre gratier; men jeg vil kun sige, at jeg tror, det er på tiden, at vi går. Hvad er Deres mening i så henseende, mr. Ladle?"

"Den er klar, sir," svarede Joey med et klædeligt grin. "Jeg er i det hele taget klarere efter at have været så mange uger oppe på overfladen. Jeg har aldrig før været så længe oppe på overfladen, og det har gjort mig såre godt. I Krøblingekrogen var jeg alt for meget nede under den og oppe på Simplon var jeg en del for højt oppe over den; men her har jeg fundet midelvejen. Tager jeg i alle mine øvrige dage noget ind for lystigheds skyld, så skal det være i dag til den skål: Gud velsigne Dem begge."

"Jeg med!" siger Bintrey. "Og nu, monsieur Voigt, vil vi to være marseillanere og *allons, marchons* arm i arm."

De går ned til døren, hvor flere venter på dem, og går i stilhed til kirken, og den lykkelige vielse foretages. Endnu førend ceremonien er forbi, kaldes notaren ud, og da den er tilendebragt, er han kommet tilbage og står bag ved Vendale, som han banker på skulderen.

"Gå et øjeblik hen til sidedøren, monsieur Vendale, men alene. Overlad madame til mig."

Ved kirkens sidedør står de samme to mænd fra herberget. De er gennemvåde af sne og trætte af at gå, og efter at have ønsket ham til lykke lægger hver af dem sin brede hånd på Vendales bryst, og en af dem siger med dæmpet røst, mens den anden ser vist på ham:

"Den er her, monsieur, Deres bære; den selv samme."

"Min bære her? Hvorfor?"

"Stille; for madames skyld. Deres rejsefælle fra den dag –"

"Hvad han?"

Manden ser på sin kammerat og denne på ham. De lader begge alvorligt hver en hånd blive liggende på Vendales bryst.

"Han havde opholdt sig nogle dage i det første tilflugtssted, monsieur. Vejret var snart godt, snart dårligt."

"Nå?"

"I forgårs kom han til vort herberg og ville, efter at have styrket sig ved at sove på gulvet foran uden indsvøbt i sin kappe, gå til det næste herberg, førend det blev mørkt. Han var meget bange for den del af vejen og troede, at den ville blive værre dagen efter."

"Og så?"

"Han gik alene, og da han var kommet forbi galleriet, kom der en lavine – ligesom den, der faldt bag ved Dem i nærheden af Ganther-broen –"

"Og dræbte ham?"

"Vi gravede ham lemlæstet og kvalt ud! Men lad os tale om madame, monsieur. Vi har bragt ham hertil på båren, for at han kan blive begravet, og vi må gå op ad gaden udenfor. Madame må ikke se ham. Det ville være syndigt og skammeligt at bære båren gennem æresporten, førend madame er gået igennem den. Når De går ned, vil vi, som følger med båren, sætte den i den anden gade til højre og stille os foran den. Men De må ikke lade madame dreje hovedet mod den gade. Der er ingen tid at spille. Madame vil blive urolig over Deres fraværelse. Far vel!"

Vendale vender tilbage til sin brud og lægger hendes hånd i sin uskadte arm. Et stateligt optog venter på dem ved kirkens hoveddør; de tager plads i det og går ned ad gaden, mens klokkerne kimer, bøsserne knalder, flagene vajer, musikken

spiller, og den henrykte by jubler, smiler og græder. Hoveder blottes, idet hun går forbi, der kysses på fingre ad hende, alle mennesker velsigner hende. "Himlens velsignelse over den kære pige! Se, hvor hun går i sin ungdom og skønhed, hun, som så kækt frelste hans liv!"

Tæt ved hjørnet af den anden gade til højre taler han til hende og gør hende opmærksom på vinduerne på den anden side. Da de er kommet helt forbi hjørnet, siger han: "Se dig ikke om, min øjesten," og drejer hovedet. Da han derpå ser sig tilbage langs ad gaden, ser han båren og dens bærere gå alene op under æresporten, mens han og hun og deres bryllupsfølge går ned i den skinnende dal.

Om "Spærret"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870) og Wilkie Collins (1824-1889).

Org.udgave: *No Thoroughfare* udgjorde det særlige julenummer af *All the Year Round*, Chapman & Hall, London december 1867. En skuespil-udgave af Wilkie Collins havde premiere 26. december 1867 på Adelphi-teatret i London.

Det fremgår af en senere bogudgave, at Dickens var eneansvarlig for Ouverturen og Tredje akt, mens Collins skrev hele Anden akt. Første og Fjerde akt er skrevet af de to i fællesskab.

Denne udgave baseret på: *Spærret*. Af Charles Dickens og Wilkie Collins. Oversat fra engelsk ved L. Moltke. Fjerde gennemsete Udgave. Jacob Erslevs Forlag, København 1894.

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter illustration af Arthur Jule Goodman (1858-1926): *The Struggle on the Mountain* (1898).

ISBN 978-87-7628-200-4

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-512-9 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Indhold

[Forside](#)

[Ophavsret og brugsbetingelser](#)

[Ouverturen](#)

[Første akt](#)

[Tæppet går op](#)

[Husholdersken kommer](#)

[Husholdersken taler](#)

[Ny personer på skuepladsen](#)

[Wilding går](#)

[Anden akt](#)

[Vendale frier](#)

[Vendales ulykker](#)

[Tredje akt](#)

[I dalen](#)

[På bjerget](#)

[Fjerde akt](#)

[Urlåsen](#)

[Obenreizers sejr](#)

[Tæppet falder](#)

[Om "Spærret"](#)